

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen för år 2006 om anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar och regeringens proposition 2005/06:41 Följändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet. Regeringens förslag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) med anledning av att Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en myndighet tillstyrks. Även förslag om följändringar med anledning av den nya skogsmyndigheten i lagen (1933:269) om ägofred, lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna, lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län och inkomstskattelagen (1999:1229) tillstyrks. Också förslag i budgetpropositionen om ändring i jordförvärvslagen (1979:230), växtförädlarrättslagen (1997:306), lagen (1997:729) om patentbesvärshänsynen och utsädeslagen (1976:298) tillstyrks. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006.

I samband med budgetpropositionen behandlar utskottet 76 motionsyrkanden från allmän motionstid 2005.

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 36 anslag fördelade på sju politikområden, nämligen Livsmedelspolitik, som är det mest omfattande, Landsbygdspolitik, Skogspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik.

Riksdagen har den 23 november 2005 fastställt utgiftsramen för utgiftsområdet till 16 398 229 000 kr i enlighet med finansutskottets förslag. Ungefär 50 % av utgifterna finansieras från EG-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag.

Regeringens förslag om medelsanvisning på anslag m.m. tillstyrks.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för åren 2005 och 2006. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om mål- och resultatredovis-

ning för politikområdet Livsmedelspolitik. Utskottet ställer sig i övrigt bakom de bedömningar som regeringen har redovisat. Samtliga motioner avstyrks.

I betänkandet finns 11 reservationer och 6 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	6
Redogörelse för ärendet.....	11
Ärendet och dess beredning.....	11
Bakgrund.....	12
Proposition 2005/06:41 Följändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet – huvudsakligt innehåll.....	13
Utskottets överväganden.....	15
En ny myndighetsstruktur.....	15
Skogspolitik.....	18
41:1 Skogsstyrelsen.....	23
41:2 Insatser för skogsbruket.....	24
41:3 Internationellt skogssamarbete.....	26
41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning.....	26
Djurpolitik.....	27
42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	33
42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen.....	34
42:3 Djurhälsovård.....	35
42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.....	36
42:5 Ersättning för viltskador m.m.....	37
42:6 Djurskyddsmyndigheten.....	38
Livsmedelspolitik.....	41
43:1 Statens jordbruksverk.....	53
43:2 Bekämpande av växtsjukdomar.....	55
43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.....	55
43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter.....	57
43:5 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.....	58
43:6 Fiskeriverket.....	58
43:7 Strukturstöd till fisket m.m., 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och 43:9 Fiskevård.....	59
43:10 Livsmedelsverket.....	59
43:11 Livsmedelsekonomiska institutet.....	61
43:12 Livsmedelsstatistik.....	62
43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG- budgeten.....	63
43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet.....	64
43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	66
Landsbygdspolitik.....	66
44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	71
44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.....	74
44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	75
44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.....	77
44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.....	77

44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion.....	79
Samepolitik.....	80
45:1 Främjande av rennäringen m.m.	84
Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20.....	87
25:1 Sveriges lantbruksuniversitet.....	88
26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	97
26:2 Bidrag till Skogs- och Lantbruksakademien.....	103
Reservationer.....	104
1. Reform av marknadsordningen för socker, punkt 4 (kd).....	104
2. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (m).....	104
3. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (fp).....	105
4. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (kd).....	106
5. Principer för utbetalning av vissa stöd, punkt 8 (m, fp, kd, c).....	106
6. SLU:s sektorsansvar, punkt 11 (fp).....	107
7. Forskning och utbildning vid SLU, punkt 12 (fp).....	108
8. Forskning och utbildning vid SLU, punkt 12 (kd).....	108
9. Forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl, punkt 13 (kd).....	110
10. Utvärdering av Formas ställning, punkt 15 (fp).....	110
11. Forskningsfond för hästnäringen, punkt 17 (kd).....	111
Särskilda yttranden.....	112
1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (m).....	112
2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (fp).....	114
3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (kd).....	117
4. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (c).....	120
5. En ny myndighetsstruktur (m).....	123
6. En ny myndighetsstruktur (fp).....	123
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	124
Proposition 2005/06:1.....	124
Proposition 2005/06:41.....	125
Följdmotion med anledning av prop. 2005/06:41.....	126
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	126
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	128
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	134
I proposition 2005/06:1 framlagda lagförslag.....	134
I proposition 2005/06:41 framlagda lagförslag.....	141
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23.....	147
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 23.....	149

Bilaga 5

Uppföljning och analys av resultatredovisningen för politikområdet

Livsmedelspolitik.....151

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kr under år 2007,
2. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kr under år 2007,
3. bemyndigar regeringen att för år 2006 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr,
4. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 42:6 Djurskyddsmyndigheten besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2007 och högst 10 000 000 kr under år 2008,
5. bemyndigar regeringen att för år 2006 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 7 100 000 000 kr,
6. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 476 500 000 kr under år 2007,
7. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 350 000 000 kr år 2007 och högst 10 000 000 kr år 2008,
8. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 755 332 000 kr år 2007, högst 331 103 000 kr år 2008, högst 242 065 000 kr år 2009, högst 86 500 000 kr år 2010 och högst 15 000 000 kr därefter,
9. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 860 000 000 kr år 2007, högst 441 452 000 kr år 2008, högst 247 048 000 kr år 2009, högst 86 500 000 kr år 2010 och högst 15 000 000 kr därefter,

10. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr under år 2007 och högst 2 000 000 kr år 2008,

11. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2007 och högst 3 000 000 kr år 2008,

12. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 45:1 Främjande av rennärningen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 000 000 kr under år 2007,

13. bemyndigar regeringen att under år 2006 för ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 275 000 000 kr år 2007, högst 270 000 000 kr år 2008 och högst 85 000 000 kr därefter samt

14. anvisar anslag för budgetåret 2006 under utgiftsområdet enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 23 punkterna 4–17 och avslår motionerna 2005/06: MJ221, 2005/06: MJ380, 2005/06: MJ445 yrkande 4, 2005/06: MJ449 yrkande 47, 2005/06: MJ519 yrkande 31, 2005/06: MJ526 yrkandena 2 i denna del och 5, 2005/06: MJ546 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ574 yrkandena 1–5 och 2005/06: MJ594 yrkandena 33, 34 och 36.

2. En ny myndighetsstruktur

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) med den ändringen att i 35 § som ett fjärde stycke läggs till ”Om någon inte rättar sig efter ett föreläggande, får tillsynsmyndigheten besluta att åtgärden skall vidtas på den försumliges bekostnad.”,

2. lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred,

3. lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna,

4. lag om ändring i lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län,

5. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:41, bifaller delvis proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 23 punkt 1 och avslår motionerna 2005/06: MJ8 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ319, 2005/06: MJ321 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ440 yrkande 2, 2005/06: MJ469 och 2005/06: MJ498.

3. Uppföljning och analys av resultatredovisningen för politikområdet Livsmedelspolitik

Riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik.

4. Reform av marknadsordningen för socker

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ393 och 2005/06: MJ594 yrkande 9.

Reservation 1 (kd)

5. Odling av hampa

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ254, 2004/05: MJ262 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ360, 2005/06: MJ368 och 2005/06: MJ441 yrkande 12.

6. WTO-förhandlingarna m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: U254 yrkandena 1 och 3, 2004/05: MJ497 yrkande 11, 2004/05: MJ508 yrkande 1, 2005/06: MJ441 yrkande 16, 2005/06: MJ519 yrkande 1 och 2005/06: MJ594 yrkande 8.

Reservation 2 (m)

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (kd)

7. Ändring i växtförädlarrättslagen m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306),
2. lag om ändring i lagen (1977:729) om Patentbesvärshöjningen,
3. lag om ändring i utsädeslagen (1976:298).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 23 punkt 3.

8. Principer för utbetalning av vissa stöd

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ202, 2005/06: MJ233 yrkande 1, 2005/06: MJ284, 2005/06: MJ338, 2005/06: MJ376, 2005/06: MJ419 och 2005/06: MJ594 yrkande 3.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

9. Ändring i jordförvärvslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230). Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 23 punkt 2.

10. Pristillägget på renkött

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ421.

11. SLU:s sektorsansvar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ480 och 2005/06:MJ519 yrkande 33.

Reservation 6 (fp)

12. Forskning och utbildning vid SLU

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ260 yrkande 2, 2004/05: MJ437 yrkande 2, 2004/05: MJ497 yrkandena 44 och 45, 2004/05: MJ505 yrkandena 13–16, 2004/05: MJ512, 2005/06: MJ213 yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ396, 2005/06: MJ411, 2005/06: MJ418, 2005/06: MJ463 yrkande 2, 2005/06: MJ493, 2005/06: MJ519 yrkande 22, 2005/06: MJ528 yrkandena 9–11 och 2005/06: MJ594 yrkande 35.

Reservation 7 (fp)

Reservation 8 (kd)

13. Forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ446 yrkande 42.

Reservation 9 (kd)

14. Behovet av tjänstehundar

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ223 och 2005/06: MJ282.

15. Utvärdering av Formas ställning

Riksdagen avslår motion 2005/06: MJ519 yrkande 34.

Reservation 10 (fp)

16. Forskning inom skogsnäringen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06: MJ449 yrkande 49 och 2005/06: MJ488 yrkandena 1 och 2.

17. Forskningsfond för hästnäringen

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ505 yrkande 12.

Reservation 11 (kd)

Stockholm den 1 december 2005

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m)¹, Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd)², Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m)³, Carina Ohlsson (s), Jan Andersson (c)⁴, Jan-Olof Larsson (s), Christin Hagberg (s), Ann-Kristine Johansson (s), Cecilia Widegren (m)⁵, Anita Brodén (fp)⁶, Sven-Erik Sjöstrand (v) och Marie Wahlgren (fp)⁷.

¹ Avstår från ställningstagande under punkt 1

² Avstår från ställningstagande under punkt 1

³ Avstår från ställningstagande under punkt 1

⁴ Avstår från ställningstagande under punkt 1

⁵ Avstår från ställningstagande under punkt 1

⁶ Avstår från ställningstagande under punkt 1

⁷ Avstår från ställningstagande under punkt 1

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens och oppositionens förslag till fördelning av utgifterna m.m. under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, se *bilaga 4*. Därutöver behandlas regeringens förslag om en ny myndighetsstruktur inom Skogsorganisationen jämte regeringens förslag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429). I anslutning härtill behandlar utskottet proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet jämte en följdmotion.

Utskottet behandlar även regeringens förslag om de ändringar i växtförädlarrättslagen (1997:306), lagen om Patentbesvärsmålet (1977:729) och utsädeslagen (1976:298) som inordnande av verksamheten vid Statens växtsortsnämnd och Statens utsädeskontroll i Statens jordbruksverk föranleder. Vidare behandlas regeringens förslag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230), som innebär att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter. Lagförslagen återfinns i *bilaga 2*.

Regeringens förslag med undantag av förslagen i proposition 2005/06:41 har utformats i samarbete med Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för åren 2005 och 2006. Uppföljningens syfte är att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för år 2006 samt att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anfört i avsnittet om resultatredovisning för politikområdet Livsmedelspolitik m.m., se *bilaga 5*.

Utskottet behandlar också ett antal motioner med anknytning till budgeten, *bilaga 1*.

Utskottet har i ärendet uppvaktats av Danisco Sugar AB och Sveriges Betodlares Centralförening med anledning av sockerreformen inom EU. Representanter från Jordbruksverket har informerat om effekterna av sockerreformen på gårdsnivå samt om en uppföljning av MTR-reformen. Generaldirektör Göran Enander, Skogsstyrelsen, har informerat utskottet om den aktuella situationen för skogsbruket efter stormen i södra Sverige den 8 och 9 januari 2005 och om Skogsvårdsorganisationens syn på regeringens förslag om ny myndighetsstruktur för organisationen.

Bakgrund

Budgetpropositionen

Utgiftsområde 23

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar omfattar 36 anslag fördelade på sju politikområden. Det mest omfattande politikområdet är Livsmedelspolitik som i första hand omfattar verksamheterna jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel. Övriga politikområden är Landsbygdspolitik, Djurpolitik, Samepolitik, Skogspolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. Inom utgiftsområdet rymms följande myndigheter: Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Livsmedelsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges lantbruksuniversitet samt Skogsstyrelsen. Sametinget redovisas under utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Från och med den 1 januari 2006 inordnas verksamheten vid Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd i Jordbruksverket.

Jordbruksdepartementet ansvarar för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. För frågor som rör skogsnäringen och skogsvården ansvarar dock Näringsdepartementet. Jordbruksdepartementet har vidare ett samordningsansvar för frågor som rör samerna. Politikområdet Samepolitik omfattar också anslag under andra utgiftsområden. Anslagen för utbildning och forskning ingår i politikområden för vilka Utbildningsdepartementet ansvarar. I Jordbruksdepartementets verksamhet ingår sedan 2003 politikområdet Konsumentpolitik under utgiftsområde 24 Näringsliv.

För budgetåret 2006 föreslås att sammanlagt 16,4 miljarder kronor anslås för utgiftsområdet. Ungefär 50 % av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EG-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Därtill kommer delfinansierade stöd och ersättningar som förutsätter nationell medfinansiering. Till dessa hör landsbygdsprogrammet och strukturplanen för fiskerinäringen i Sverige. Av de föreslagna utgifterna uppgår EU-stöd till ca 8,0 miljarder kronor och finansieras från EG-budgeten, dvs. gårdsstöd, intervention, miljöersättningar, m.m. En del av EU-stödet förutsätter nationell medfinansiering. Utgifterna för nationell medfinansiering av EU-stöd uppgår till ca 4,4 miljarder kronor, t.ex. strukturstöd, miljöersättningar och regionalstöd. Forskning och utbildning uppgår till ca 1,6 miljarder kronor och går till SLU och stöd till forskning. Utgifter om ca 1,2 miljarder kronor används till myndigheter, dvs. Jordbruksverket, Skogsstyrelsen, m.fl., dock inte SLU. Övrigt, dvs. nationellt stöd, bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m.m. motsvarar utgifter om ca 1,2 miljarder kronor. Större variationer i utgiftsutvecklingen har förorsakats av olika val av tidpunkt för utbetalning av arealstöden och motsvaras således inte av några faktiska förändringar i verksamheten.

Utgifterna inom utgiftsområdet har ökat kraftigt det senaste decenniet. En i vissa delar väsentligt reformerad gemensam jordbrukspolitik har genomförts fr.o.m. den 1 januari 2005. Reformen beräknas inte medföra ökade utgifter i statsbudgeten. Den tidigare beslutade reformen av mjölksektorn från 2003 kommer att leda till en viss ökning av utgifterna de närmaste åren.

En ny myndighetsstruktur

Genom beslut av regeringen den 19 maj 2004 tillkallades en särskild utredare med uppdrag att utvärdera och se över skogspolitiken (dir. 2004:70). Genom tilläggsdirektiv (dir. 2004:139) den 7 oktober 2004 beslutade regeringen att utredningen, Skogsutredningen 2004, senast den 30 april 2005 skulle lämna ett delbetänkande som avser utvärdering och översyn av skogsvårdsorganisationen. Utredningen redovisade uppdraget i delbetänkandet Skog till nytta för alla? (SOU 2005:39). Betänkandet har remissbehandlats. Med anledning av utredningens förslag föreslår regeringen att skogsvårdslagen (1979:429) ändras med anledning av att Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en sammanhållen nationell myndighet från den 1 januari 2006. Eftersom lagförslaget lagtekniskt sett är av enkel beskaffenhet har regeringen ansett att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet

Som framgår av utskottets betänkande ovan föreslog Skogsutredningen 2004 i delbetänkandet Skog till nytta för alla? (SOU 2005:39) bl.a. att Skogsstyrelsen och de tio skogsvårdsstyrelserna slås samman till en myndighet. Delbetänkandet har remissbehandlats. Utredarens lagförslag till konsekvensändringar hade utformats med en annan författningsteknik än lagförslagen i den nu aktuella propositionen. Regeringens lagförslag har beretts under hand med Skogsstyrelsen. De föreslagna lagändringarna är direkta följdändringar till den tänkta organisationsförändringen och anses av regeringen vara av sådan enkel beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Yttrande från Lagrådet har därför inte inhämtats.

Proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet – huvudsakligt innehåll

I propositionen lämnas förslag till följdändringar i nu gällande lagstiftning. Förslagen är en konsekvens av att regeringen avser att slå samman den nuvarande skogsvårdsorganisationen – som består av Skogsstyrelsen och

skogsvårdsstyrelserna – till en sammanhållen nationell myndighet. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2006, när den nya myndigheten avses börja sin verksamhet.

Utskottets överväganden

En ny myndighetsstruktur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen om ändring i skogsvårdslagen (1979:429) med anledning av sammanföring av Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna till en sammanhållen nationell myndighet. Därmed avstyrker utskottet fem motionsyrkanden (m, c) om avslag på regeringens förslag och om lokaliseringen av vissa regionkontor. Utskottet avstyrker även ett motionsyrkande (v) om ett internationellt skogligt kompetenscentrum.

Utskottet tillstyrker också förslagen i proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet och avstyrker därmed två motionsyrkanden (fp) om avslag på propositionen och om den skogliga kompetensen.

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att skogsvårdslagen (1979:429) ändras med anledning av att Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en sammanhållen nationell myndighet från den 1 januari 2006.

I ett delbetänkande, Skog till nytta för alla? (SOU 2005:39), redovisade Skogsutredningen sin översyn och utvärdering av skogsvårdsorganisationen. Regeringen delar, liksom flertalet remissinstanser, i stort utredarens syn på skogsvårdsorganisationen och utredarens förslag att göra organisationen till en myndighet. Regeringen anser vidare att förändringsarbetet i staten och på den enskilda myndigheten måste löpa kontinuerligt, samtidigt som man ser till vad som är bäst för staten som helhet. Den av utredningen föreslagna samlade myndigheten kommer enligt regeringen att ge stora samordnings- och effektiviseringsmöjligheter. Regeringen anser därför att Skogsstyrelsen och de regionala skogsvårdsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 2006 skall sammanföras till en sammanhållen nationell myndighet. Till följd av organisationsförändringen föreslås vissa följdändringar i skogsvårdslagen. I propositionen uttalar regeringen sin avsikt att senare återkomma till riksdagen med de övriga lagförslag som behövs till följd av den nya myndighetsstrukturen. Försöksverksamheten med vidgad samordnad länsförvaltning som bedrivs i Gotlands län berörs inte av förslaget.

Genomförandet av organisationsförändringen torde enligt regeringen i ett inledningsskede medföra vissa omställningskostnader. Dessa bedöms kunna finansieras inom befintliga anslag för skogsvårdsorganisationen. Frågan om styrelseform för den nya myndigheten bereds för närvarande inom

Regeringskansliet. Om organisationsförändringen skulle innebära en övergång av verksamhet är 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd tillämplig. Dessa regler innebär att anställningsavtalen, med de rättigheter och skyldigheter som följer av avtalen, automatiskt överförs om inte arbetstagarerna motsätter sig övergången. Andra civilrättsliga avtal än anställningsavtal som ingåtts av den överlåtande myndigheten kan också överföras.

Proposition 2005/06:41 Följändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet

Regeringen föreslår att följändringar görs i några lagar med anledning av avvecklandet av Skogsstyrelsen och de regionala skogsvårdsstyrelserna och inrättandet av en ny skogsmyndighet. I budgetpropositionen för år 2006 (prop. 2005/06:1 utg.omr. 23) har regeringen föreslagit vissa ändringar i skogsvårdslagen (1979:429). Vid sidan av skogsvårdslagen finns det några lagar som till följd av omorganisationen behöver ändras. I de aktuella lagarna nämns skogsvårdsstyrelserna vid namn. Dessa lagbestämmelser kommer att vara tillämpliga även på den nya myndigheten. Därför föreslås att i förekommande fall skogsvårdsstyrelsen i olika böjningsformer byts ut mot Skogsstyrelsen i motsvarande form och, i ett fall, att hänvisningen till skogsvårdsstyrelsen helt tas bort. I en av lagarna, lag (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län, anges att de uppgifter som bl.a. ankommer på skogsvårdsstyrelsen enligt lag eller annan författning i stället skall fullgöras av länsstyrelsen i Gotlands län. I det fallet skulle ett byte av ordet skogsvårdsstyrelsen mot Skogsstyrelsen innebära att även de uppgifter som enligt nuvarande lagstiftning ankommer på Skogsstyrelsen att fullgöra skulle överföras på länsstyrelsen. Då den nu aktuella lagändringen inte är avsedd att innebära några ändrade uppgifter för länsstyrelsen föreslår regeringen att lagen skall ändras så att länsstyrelsen i den omfattning som regeringen bestämmer skall fullgöra de uppgifter som ankommer på Skogsstyrelsen. På så sätt kan de av Skogsstyrelsens uppgifter som länsstyrelsen skall fullgöra anges i förordning. En förutsättning för att de föreslagna lagändringarna skall kunna genomföras är att riksdagen antar det ovan nämnda förslaget i budgetpropositionen för år 2006 om ändring i skogsvårdslagen.

Motionerna

I motion 2005/06: MJ321 (c) begärs att regeringens förslag om sammanläggning av skogsvårdsstyrelserna med Skogsstyrelsen omprövas. Enligt motionärerna innebär sammanläggning och därmed bildande av en ny myndighet risk för centralisering av beslutsfattandet (yrkande 1). Motionärerna i motionerna 2005/06: MJ440 (m) yrkande 2 och 2005/06: MJ469 (m) yrkar att riksdagen beslutar att inte nu slå samman skogsvårdsstyrelserna och Skogsstyrelsen till en myndighet. De ställer sig positiva till den föreslagna sammanslagningen men anser att beslutet i sin vidare implementering innebär att den regionala organisationen förändras gentemot vad som gäller för

närvarande. Eftersom den regionala organisationen för hur Sverige skall styras i framtiden för närvarande ses över av Ansvarskommittén vore det olyckligt att nu genomföra omfattande regionala förändringar i skogsvårdsorganisationen.

I motion 2005/06:MJ319 (c) anförs att skogsvårdsstyrelsens regionkontor bör lokaliseras till Karlstad eftersom skogen och skogsnäringen har stor betydelse för Värmland, och samarbetet mellan olika grenar inom skogsnäringen har varit mycket framgångsrik inom länet. Enligt motion 2005/06:MJ321 (c) bör Växjö vara lokaliseringsort för ett regionkontor. I Växjö finns universitet med etablerad forskning och utbildning inom området. I regionen finns betydande industriföretag med skoglig bas och därtill landets i särklass största kooperativa skogsföretags huvudkontor (yrkande 2).

Ett internationellt skogligt kompetenscentrum bör enligt motion 2005/06: MJ498 (v) inrättas i Sollefteå, där det finns en väl etablerad kompetens- och erfarenhetsbas inom det boreala området.

I motion 2005/06:MJ8 (fp) yrkas att riksdagen avslår proposition 2005/06: 41 Följändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet. Motionärerna anser att Skogsutredningen bör fullfölja sitt uppdrag innan beslut fattas om eventuell förändring av skogsorganisationen. Vidare anförs i motionen att den pågående s.k. Ansvarskommittén har i uppdrag att lägga fram förslag till en effektiv samhällsorganisation, som kan komma att beröra såväl skogsorganisationen som länsstyrelserna (yrkande 1). Vidare bör den regionala och lokala skogs kompetensen tas till vara. Det är enligt motionärerna inte självklart att handläggningen blir mer effektiv när den regionala kompetensen förs samman till en organisation. Även här bör Ansvarskommitténs slutbetänkande avvaktas innan ställning tas till utformningen (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Som regeringen anför i budgetpropositionen kommer en samlad myndighet för skogsvårdsorganisationen att ge stora samordnings- och effektiviseringsmöjligheter. Därmed ansluter sig utskottet till regeringens förslag att Skogsstyrelsen och de regionala skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en nationell myndighet. Utskottet ansluter sig även till regeringens bedömning att de omställningskostnader som genomförandet av organisationsförändringen kan komma att medföra i ett inledningsskede bör kunna finansieras inom befintliga anslag för skogsvårdsorganisationen. Det anförda innebär att utskottet avstyrker motionerna 2005/06: MJ321 (c) yrkande 1, 2005/06: MJ440 (m) yrkande 2 och 2005/06: MJ469 (m) om avslag på budgetpropositionen i denna del. Utskottet saknar anledning att uttala sig om lokaliseringen av vissa regionkontor och avstyrker därmed motionerna 2005/06: MJ319 (c) och 2005/06: MJ321 (c) yrkande 2. Även motion 2005/06: MJ498 (v) om ett internationellt skogligt kompetenscentrum avstyrks.

Med hänvisning till det ovan anförda tillstyrker utskottet även proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet. Därmed avstyrks motion 2005/06:MJ8 (fp) yrkande 1 om avslag på propositionen och yrkande 2 om bibehållande av den regionala och lokala skogliga kompetensen.

Skogspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inte något att erinra mot vad regeringen har anfört om redovisning av resultat för politikområdet Skogspolitik och har inte någon erinran mot redovisningen av skogspolitikens inriktning.

Propositionen

Omfattning

Området Skogspolitik omfattar den skogspolitik som beslutades av riksdagen år 1993 (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:352). Inom politikområdet ryms de flesta statliga ekonomiska medel som har beslutats för att nå de skogspolitiska målen. I budgetpropositionen behandlas särskilt skogsvårdsorganisationen som består av Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna.

Skogsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor som rör skogsbruket och chefsmyndighet för de tio regionala skogsvårdsstyrelserna. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att Skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna sammanförs till en sammanhållen nationell myndighet från den 1 januari 2006.

Skogspolitiken kännetecknas av att den har två jämställda mål, ett produktionsmål och ett miljömål. *Produktionsmålet* innebär att skogen och skogsmarken skall utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning skall ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. *Miljömålet* innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga skall bevaras. Biologisk mångfald och genetisk variation i skogen skall säkras. Skogen skall brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper skall skyddas. Skogens kulturmiljövärdet samt dess estetiska och sociala värden skall värnas.

Skogspolitiken utvärderas regelbundet, och en första utvärdering redovisades för riksdagen våren 1998 (prop. 1997/98:158, bet. 1998/99:MJU3, rskr. 1998/99:32). Regeringen gjorde då bedömningen att skogspolitikens mål skulle ligga fast. Riksdagen hade ingen erinran mot detta. Den andra

utvärderingen av skogspolitikens effekter redovisades till regeringen av Skogsstyrelsen i december 2001, och regeringen har i skrivelsen Uppföljning av skogspolitiken (skr. 2003/04:39) redovisat utvärderingen för riksdagen. Regeringen ansåg med stöd av utvärderingen att skogspolitikens mål bör ligga fast. När det gäller möjligheten att nå målen pekar redovisningen på att det krävs förbättringar på flera delområden. I skrivelsen anger regeringen områden som bör prioriteras för att fortsatt förbättra genomförandet av den nationella skogspolitiken. Eftersom skogen har stora värden för rekreation och friluftsliv och därmed för folkhälsan ansåg regeringen att skogens sociala värden behöver lyftas fram tydligare.

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt och rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn tagen till de långa växttider som gäller för den svenska skogen. Beslut som fattas i dag och åtgärder som vidtas i vår generation ger resultat först för kommande generationer. Å andra sidan måste nya kunskaper och värderingar få komma till uttryck i den konkreta utformningen och tillämpningen av skogspolitiken.

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med regeringens proposition En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med god servicenivå i alla delar av landet. Skogspolitiken har av regeringen pekats ut som ett viktigt politikområde för uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål.

Den svenska skogspolitiken påverkas i allt större utsträckning av medlemskapet i EU, trots att ingen gemensam skogspolitik finns, och flera aktuella EU-förslag berör skogspolitiken.

Resultatredovisning, analys m.m.

Under år 2004 var produktionen av svenska skogsindustriprodukter rekordhög. Produktionen av pappersmassa uppgick till 12,1 miljoner ton jämfört med 11,8 miljoner ton år 2003. Mer än en tredjedel gick till export, främst till EU-länderna. Produktionen av papper steg med 5 % till 11,5 miljoner ton. Produktionen av sågade trävaror uppgick preliminärt till 16,9 miljoner kubikmeter varav 65 % gick till export.

Enligt preliminära beräkningar låg avverkningen under år 2004 på 85,0 miljoner skogskubikmeter vilket motsvarar 71 miljoner kubikmeter barkat virke. Det innebär en ökning med 2 % jämfört med år 2003. Skogsnäringens totala produktionsvärde under år 2002 var 182 miljarder kronor. Skogsindustrins förädlingsvärde var ca 14 % av tillverkningsindustrins totala förädlingsvärde samma år. Det totala skogsbruksvärdet vid 1998 års allmänna fastighetstaxering var 181 miljarder kronor. Skogsbruksvärdet efter den årliga omräkningen år 2004 var 246 miljarder kronor.

Importen av rundvirke och flis under år 2004 var 12,1 miljoner kubikmeter barkat virke, vilket är en ökning med 6 % jämfört med år 2003. Det totala importvärdet av rundvirke och flis uppgick till 5 miljarder kronor under år 2004. Skogsindustrins rundvirkesförbrukning under år 2003 var 70 miljoner kubikmeter barkat virke. Sågverksindustrin förbrukade 35 miljoner kubikmeter barkat virke samt producerade ca 11 miljoner kubikmeter biprodukter för förbrukningen inom massa- och pappersindustrin. Massa- och pappersindustrin förbrukade 34 miljoner kubikmeter barkat rundvirke och 11 miljoner fastkubikmeter biprodukter. Träskiveindustrin förbrukade 1 miljon kubikmeter.

Möjligheterna till ökade avverkningsvolymerna skiljer sig dock över landet. Inom vissa regioner kan t.o.m. de årliga avverkningarna minska på grund av skillnader i skogens åldersfördelning. Den senaste uppföljningen av förnygringsresultaten visar att 18 % av de undersökta områdena inte uppfyller de krav som ställs i skogsvårdslagen. När det gäller generell naturvårdshänsyn uppfylls inte kraven i 22 % av områdena. Båda utvärderingarna visar på ytterligare behov av insatser i form av rådgivning i produktions- och miljöfrågor samt tillsyn särskilt av återväxtåtgärder. Vidare behövs ökade insatser för områdesskydd.

Naturvårdsavtal och biotopskyddsområden är två verktyg för naturvård som administreras av skogsvårdsorganisationen. Totalt uppgick arealerna av dessa vid utgången av år 2004 till ca 13 400 respektive ca 9 800 hektar produktiv skogsmark, varav ca 3 495 respektive 1 791 hektar produktiv skogsmark tillkom under år 2004. Dessa siffror kan jämföras med att ca 4 400 respektive ca 1 950 hektar produktiv skogsmark tillkom under år 2003. Den största delen av biotoparealen var äldre naturskogsartade skogar. Genomsnittersättningen under år 2004 var för naturvårdsavtal 7 496 kr per hektar och för biotopskydd 49 567 kr per hektar.

Skogsstyrelsens EU-arbete fokuserade under året på EU:s aktionsplan mot illegalt avverkat virke, Forest Law Enforcement Governance and Trade, och översynen av EU:s skogsstrategi.

Uppdragsverksamheten utgör 43 % av verksamheten, beräknat som tjänstgöringsdagar, och 54 % av omsättningen. Omsättningen ökade mycket kraftigt i förhållande till år 2003. Ökningen beror på Gröna jobb som är ett arbetsmarknadsprojekt i samverkan med Arbetsmarknadsverket och svenska ESF-rådet. Uppdragsverksamheten förväntas öka ytterligare genom att regeringen i vårpropositionen år 2005 beslutat satsa ytterligare medel på Gröna jobb. Skogsvårdsorganisationen har i uppdrag att bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås, bl.a. genom att vara samverkanspart i de regionala tillväxtprogrammen. Enligt årsredovisningen har omfattningen anpassats till möjligheterna att finansiera projekten och till det gensvar som skogsvårdsstyrelsernas tankar och idéer fått.

Enligt regeringen kommer fortsatta insatser att krävas både av skogsnäringen själv och av skogsvårdsorganisationen i syfte att nå de båda skogspolitiska målen. Arbetet med biotopskydd och naturvårdsavtal i syfte att

uppnå miljö kvalitetsmålet Levande skogar har utvecklats väl. Skogsvårdsstyrelsernas lokala anknytning, goda lokalkännedom och regelbundna kontakter med skogsägarna även i andra sammanhang antas vara de viktigaste framgångsfaktorerna, vilket även den skogspolitiska utvärderingen antyder. Skogsägarna är särskilt positiva till instrumentet naturvårdsavtal.

Rådgivning, och även tillsyn, har visat sig vara ett effektivt redskap för att nå skogspolitikens mål. Rådgivningen är också ett mer effektivt medel för att nå skogspolitikens mål än omfattande statliga subventioner som tillämpas i många andra länder. Regeringen bedömer därför att rådgivning och tillsyn, jämte biotopskydd och naturvårdsavtal, är de viktigaste statliga styrmedlen för att nå de skogspolitiska målen.

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för år 2004 avseende skogsvårdsorganisationen.

Inriktning

I 1993 års skogspolitiska beslut slogs det fast att skogspolitiken måste ges en långsiktig och ekologisk inriktning. Det framhölls också att det inte är möjligt och rimligt att med alltför korta intervaller ändra grunderna för skogspolitiken mot bakgrund av det grundläggande kravet på god hushållning och med hänsyn tagen till de långa växttider som gäller för den svenska skogen. 1993 års skogspolitik ger också skogsägaren frihet och eget ansvar att själv besluta hur de skogspolitiska målen skall nås. Skogsvårdslagstiftningen uttrycker statens minimikrav på skogsbruket och kompletteras av miljöbalken som innehåller vissa bestämmelser som skall medverka till att skogspolitikens miljömål tillgodoses. Statligt ekonomiskt stöd till skogsbruket är av begränsad omfattning. I princip lämnas endast sådant stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder som har en omfattning som går utöver de krav som ställs i skogsvårdslagstiftningen. Det är viktigt att poängtera att den svenska modellen med en avreglerad skogspolitik utan subventioner är närmast unik såväl i ett europeiskt som globalt perspektiv. Denna princip kännetecknar även de skogsbruksstöd som finns i de svenska strukturfundsprogrammen och miljö- och landsbygdsprogrammet.

Vid den första utvärderingen av 1993 års skogspolitik gjordes bedömningen att inget av de två målen hade nåtts men att målen borde ligga fast. De brister som konstaterades vad gällde lagstiftning, ekonomiska resurser för områdesskydd och kunskaper hos skogsägarna föranledde förändringar i skogsvårdslagen, skogsvårdsförordningen, samt Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till dessa. Vidare förstärktes skogsvårdsorganisationens resurser för rådgivning till skogsägare under en treårsperiod. Möjligheter skapades för medfinansiering från EU av informationskampanjen Grönare skog. Resurserna för skydd av värdefulla skogsmiljöer i form av biotopskyddsområden och genom naturvårdsavtal förstärktes. Därutöver har också en kraftig förstärkning gjorts inom ramen för miljöpolitiken av resurserna för bildande av naturreservat på skogsmark.

Riksdagen beslutade i december 2001 om en ny regional utvecklingspolitik i enlighet med regeringens proposition En politik för tillväxt och livskraft i hela landet (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118). Målet för politiken är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Skogspolitiken har av regeringen pekats ut som ett viktigt politikområde för uppfyllandet av den regionala utvecklingspolitikens mål. Inom politiken utgör de regionala tillväxtprogrammen centrala instrument för det långsiktiga arbetet för en hållbar regional utveckling.

Internationellt kommer regeringen att fortsätta verka för ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart skogsbruk i alla delar av världen. Flera viktiga förhandlingar pågår på det globala planet. Det globala avtalet om tropiskt timmer (ITTA), där Sverige deltar på konsumentensidan, håller på att omförhandlas. Inom FN pågår skogsförhandlingar sedan mer än 15 år. Bland de viktiga frågor som debatteras kan nämnas avskogning och resurser för hållbart skogsbruk i fattiga länder.

Den svenska skogspolitiken påverkas i allt större utsträckning av medlemskapet i EU, trots att ingen gemensam skogspolitik finns. Flera aktuella EU-förslag berör skogspolitiken. Det gäller de s.k. FLEGT-förhandlingarna om skogsvårdslagstiftningens efterlevnad framför allt när det gäller handel. Ett annat exempel är EU:s nya landsbygdsförordning om stöd för landsbygdsutveckling.

EU:s skogsstrategi som antogs år 1998 har utvärderats. EG-kommissionen skall uppdatera skogsstrategin och ta fram en handlingsplan för skog och skogsbruk. Utvecklingen måste följas noga när flera stora skogsländer blivit medlemmar i unionen under år 2004.

Utskottets ställningstagande

Det framgår av propositionen att det krävs förbättringar på flera delområden när det gäller möjligheten att nå de skogspolitiska målen och att skogens sociala värden behöver lyftas fram tydligare. Under år 2004 var produktionen av svenska skogsindustriprodukter visserligen rekordhög, men utskottet instämmer i regeringens uppfattning att fortsatta insatser kommer att krävas både av skogsnäringen själv och av skogsvårdsorganisationen i syfte att nå de båda skogspolitiska målen. I likhet med regeringen kan utskottet konstatera att arbetet med biotopskydd och naturvårdsavtal i syfte att uppnå miljökvalitetsmålet Levande skogar har utvecklats väl. Skogsvårdsstyrelsernas lokala anknytning, goda lokalkännedom och regelbundna kontakter med skogsägarna även i andra sammanhang antas vara de viktigaste framgångsfaktorerna, vilket även den skogspolitiska utvärderingen antyder. Av regeringens redovisning framgår att rådgivning, och även tillsyn, har visat sig vara effektiva redskap för att nå skogspolitikens mål. Rådgivningen synes också vara ett mer effektivt medel för att nå skogspolitikens mål än omfattande statliga subventioner som tillämpas i många andra länder. Sammanfattningsvis instämmer utskottet i regeringens

analys av resultatet av vidtagna åtgärder inom politikområdet och har inte någon erinran mot redovisningen av inriktningen av skogspolitiken. I övrigt vill utskottet avvakta resultatet av den utvärdering av skogspolitiken som nu pågår.

41:1 Skogsstyrelsen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning och avstyrker därmed ett motionsyrkande (fp) om minskat anslag.

Propositionen

Anslaget, som tidigare benämndes Skogsvårdsorganisationen, disponeras av Skogsstyrelsen. Utgifterna för år 2004 motsvarade i stort sett anslagsnivån för budgetåret.

Regeringen gör bedömningen att höjda ambitioner inom EU om ökat samarbete om skogsfrågor kommer att ställa höga krav på svenskt deltagande. Skogsstyrelsens EU-relaterade arbete kommer därför att öka.

Regeringen gör bedömningen att samverkan mellan rennäringen och skogsbruket behöver förbättras och föreslår därför att anslaget ökas med 2 000 000 kr under en femårsperiod för upprättande av renbruksplaner.

Anslaget minskas med 1 895 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltning eller investeringsändamål. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 322 985 000 kr anvisas under anslaget 41:1 Skogsstyrelsen för år 2006.

Motionen

Folkpartiet liberalerna föreslår i motion 2005/06:MJ526 (fp) en minskning av medelstildelningen om 161 493 000 kr mot bakgrund av partiets förslag om en ny myndighetsstruktur för framför allt de areella näringarna och landsbygdsutveckling (yrkande 5 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 i den del motionen avser förslag om minskning av anslaget.

41:2 Insatser för skogsbruket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motionsyrkanden (c, kd) om annan medelstildelning. Utskottet avstyrker dessutom ett motionsyrkande (mp, -) om uppräknig av det s.k. Nokåsanslaget.

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och täcker kostnaderna för statsbidrag enligt förordning (1993:555) om statligt stöd till skogsbruket och förordning (2000:577) om stöd för miljö- och landsbygdsåtgärder. Anslaget finansierar bidrag till sådant ädellövskogsbruk som regleras särskilt i skogsvårdslagen (1979:429) och vissa natur- och kulturmiljövårdsåtgärder. Vidare täcker det statens kostnader för biotopskydd, naturvårdsavtal, väg-stöd, lagringsstöd och återplanteringsstöd. Anslaget får dessutom finansiera vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Efter stormen i södra Sverige i januari 2005 riskerar stora mängder stormfällda träd att förstöras. Om timret blir kvar i skogen finns det risk för skador även på stående skog genom angrepp av skadeinsekter, som kan föröka sig i de stormfällda träden. Regeringen har tidigare avsatt medel (prop. 2004/05:100) för stöd till skogsbrukets merkostnader för lagring samt stöd för skogsbilvägar och andra enskilda vägar m.m. Lagringsstödet är till för iordningställande av nya lagringsplatser, bevattnings- och reningsanläggningar, personalkostnader inklusive utbildning och kostnader för mätning av timret. Anslaget ökades därför med 100 000 000 kr år 2005 efter förslag på tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition. För åren 2006 och 2007 föreslår regeringen att anslaget ökas med 250 000 000 respektive 150 000 000 kr för stöd till lagring.

Skogsbilvägar, andra enskilda vägar utan statligt stöd och skogsmark har utsatts och kommer att utsättas för hårdare slitage än normalt när stormfällt virke transporteras ut ur skogen. Medel har avsatts för vissa merkostnader för att återställa sådana skador. Anslaget ökades därför med 33 000 000 kr år 2005 efter förslag på tilläggsbudget i 2005 års ekonomiska vårproposition. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 67 000 000 kr för år 2006.

Regeringen har vidare gett Skogsstyrelsen i uppdrag att övervaka, dokumentera och informera om utvecklingen av skadeinsekter med anledning av stormen. Skogsstyrelsen skall lämna information och rådgivning till skogsägarna samt löpande rapportera till berörda statliga myndigheter och kommuner. Anslaget ökades därför med 15 000 000 kr år 2005 efter förslag på tilläggsbudget i 2005 års ekonomiska vårproposition.

I de stormdrabbade områdena finns enligt Skogsstyrelsens beräkningar 180 000 hyggen varav ca 140 000 hektar är den skogsareal som måste återplanteras eller självföryngras efter stormen. Skogsstyrelsen har till regeringen lämnat förslag på hur ett återplanteringsstöd lämpligen bör utformas. Skogsstyrelsen förordar en princip, att det för skogsägaren skall kosta ungefär lika mycket oberoende av vilken föryngringsmetod denne väljer. Regeringen bedömer att det finns ett stort behov av stöd för återplantering av de stormdrabbade områdena. Anslaget ökas därför med 150 000 000 kr per år under perioden fr.o.m. år 2006 t.o.m. år 2008.

Regeringen föreslår att 668 873 000 kr anvisas under anslaget 41:2 Insatser för skogsbruket för år 2006.

Motionerna

Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:MJ546 (c) en höjning av anslaget med 135 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. På grund av verkningarna efter stormen bör anslaget räknas upp med 50 miljoner kronor för förbättrad planteringshjälp, 35 miljoner kronor för att stärka rådgivningen för att öka virkesproduktionen och med 50 miljoner kronor för att öka andelen skötselavtal i syfte att ersätta en del av de reservatsinköp av skog som i dag sker (yrkande 2 delvis).

I motion 2005/06:MJ594 (kd) begär Kristdemokraterna att anslaget höjs med 175 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Medlen bör användas för återplanteringsåtgärder efter stormen i södra Sverige och för att öka andelen skogsmark som är undantagen från produktivt skogsbruk genom naturvårdsavtal i större utsträckning än vad som sker i dag (yrkande 36 delvis).

Enligt motion 2005/06:MJ449 (mp, -) bör Nokåsanslaget, dvs. anslaget för skydd av natur- och kulturmiljöer i skogslandskapet, räknas upp för att tillgodose de stora behov som påtalas i motionen. Motionärerna vill se en uppräknig av anslaget i kombination med andra skyddsåtgärder, framför allt information och rådgivningsinsatser, för ökat skydd av natur- och kulturmiljöer (yrkande 47).

Utskottets ställningstagande

De yrkanden om höjda anslag som framställs i motionerna 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 delvis och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis ryms inte inom den av riksdagen fastlagda ramen för utgiftsområdet (bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34). Yrkandena avstyrks därför. Sammanfattningsvis anser utskottet regeringens förslag om medelstilldelning väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del.

När det gäller motionsyrkandet om uppräknig av den del av anslaget som omfattar bidrag till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen (Nokås) vill utskottet hänvisa till sitt uttalande i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2005 (prop. 2004/05:1, utg.omr. 23, bet. 2004/05:MJU2, rskr. 2004/05:128–129). Utskottet anförde då bl.a. att

det totala anslaget av Skogsstyrelsen för att bl.a. finansiera bidrag för vissa natur- och kulturmiljövårdsåtgärder. Genom Nokåsprogrammet kan markägare få 70 % av godkända kostnader för skötselberoende värden i skogen ersatta. Stödet har hittills i sin helhet varit finansierat med nationella medel men är sedan i år delfinansierat från miljö- och landsbygdsprogrammet (LBU-programmet). Utskottet hade ingen annan uppfattning än motionärerna om vikten av detta bidrag men ansåg sig inte berett att föreslå något riksdagsuttalande med anledning av yrkandet. Utskottet, vars ställningstagande kvarstår, avstyrker därmed motion 2005/06: MJ449 (mp, -) yrkande 47.

41:3 Internationellt skogssamarbete

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 41:3.

41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning och avstyrker därmed ett motionsyrkande (m) om höjning av anslaget.

Propositionen

Anslaget disponeras av Skogsstyrelsen och används i enlighet med EU:s förordning (nr 2152/2003) om övervakning av skogar och miljösamspel. Den nationella delen av finansieringen för denna verksamhet sker över anslaget 41:1 Skogsstyrelsen.

Anslaget minskas med 36 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltning eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 5 964 000 kr anvisas under anslaget 41:4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning för år 2006.

Motionen

Enligt motion 2005/06: MJ574 (m) bör anslaget höjas med 36 000 000 kr utöver regeringens förslag. Motionärerna anser att Sverige hittills alltför dåligt har tagit till vara de medel som EU ställer till förfogande. Någon minskning av anslaget bör därför inte göras (yrkande 5 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstillelse under anslaget väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 i den del motionsyrkandet avser minskning av anslaget.

Djurpolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inte något att erinra mot vad regeringen har anfört om redovisning av resultat för politikområdet Djurpolitik och har inte något att erinra mot redovisningen av djurpolitikens inriktning. Med hänvisning till att Djurskyddsmyndigheten har inrättats avstyrker utskottet två motionsyrkanden (c) om att 15 miljoner kronor bör tillföras ett nytt anslag för Centrala försöksdjursnämnden.

Propositionen

Omfattning

Politikområdet omfattar verksamhet som avser djur som människan håller eller på annat sätt har tagit ansvar för samt den del av faunavården som avser viltvård.

Verksamheten vid Statens jordbruksverk med distriktsveterinärorganisationen, Statens veterinärmedicinska anstalt, Djurskyddsmyndigheten, Veterinära ansvarsnämnden, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Sametinget och länsstyrelserna ingår.

Målet för politikområdet är ett gott djurskydd och ett gott hälsotillstånd bland djur i människans tjänst och att viltstammarna förvaltas på ett sådant sätt att oacceptabla skador på människor och egendom inte uppstår.

Djurhälsa och djurskydd m.m.

Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar så att det goda djurhälsotillståndet och det goda djurskyddet i Sverige upprätthålls. Grundtanken i den svenska politiken är att lägga stor vikt vid förebyggande åtgärder och kontrollprogram. Den svenska modellen bygger på aktiva producenter som samarbetar med myndigheterna i denna strävan.

Regeringen lägger stor vikt vid att höga krav på livsmedlens säkerhet och etiskt försvarbar produktion skall tillgodoses. Det är ett ansvar för alla berörda att bidra till att kommunicera de svenska livsmedlens mervärden, vilket på sikt väntas leda till ökande efterfrågan.

När det gäller användningen av försöksdjur är etiska frågor av särskilt stor betydelse. Regeringen anser att den djurförsöksetiska prövningen och den statliga regleringen av djurförsöksverksamheten som helhet har haft betydelse för att uppnå en begränsning av försöksdjursanvändningen och att den användning som sker är så skonsam som möjligt. De djurförsöksetiska nämnderna är ett viktigt instrument för att avväga å ena sidan försökets betydelse och å andra sidan lidandet för djuren. Kapaciteten förstärks nu genom att en heltidstjänst vid var och en av de sju nämnderna inrättas i syfte att förbereda ärenden, inhämta underlag och vid behov göra utredningar.

Ett program för att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer skapas inom Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA. Programmet skall genomföras i samråd med Naturvårdsverket och finansieras med medel från det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald med upp till 6 miljoner kronor.

Frågan om skydd av djur under transport var föremål för intensiva förhandlingar inom EU under år 2004. Sverige har agerat aktivt och därmed bidragit till att undvika ändringar som från svensk utgångspunkt hade varit försämringar i förordningen. Det gäller kontroversiella frågor som transporttider, viloperioder och utrymmeskrav vid långa transporter. Sverige arrangerade den 25 oktober 2004 ett seminarium, med syfte att påskynda diskussionen i de nya medlemsstaterna och i EU som helhet. Vid Jordbruks- och fiskerådet den 22 och 23 november 2004 nåddes en politisk överenskommelse som innebär skärpta regler om tillsyn, kontroller och utbildningskrav vid djurtransporter. Nyheter är bl.a. utbildningskrav för chaufförer, djurskötare och personal vid djurmarknader samt att fordon för långväga transporter skall vara utrustade med satellitnavigeringssystem. Detta skall enligt en översynsklausul i förordningen följas upp i ett senare skede av nya regler om transporttider och utrymmeskrav.

Regeringen avser att fortsätta att arbeta aktivt inom EU och i internationella forum för att få genomslag för den svenska modellen avseende djurskydd och djur- och folkhälsa. Globalt sett skapar antibiotikaresistens stora problem för folkhälsan, och frågor om antibiotikaresistens bör prioriteras.

Viltvård

Viltvården syftar till att bevara och utveckla de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet. Risken för viltskador skall i första hand motverkas genom skadeförebyggande åtgärder och i andra hand genom jakt.

Resultatredovisning, analys m.m.

Kostnadsutvecklingen för forskning inom det biomedicinska området överstiger kraftigt utvecklingen i försöksdjursanvändning vid samma tid, vilket tyder på att alternativ till försöksdjur används i ökande omfattning, något som är positivt från djurskyddssynpunkt.

Ansökningar om forskningsmedel inom djurskyddsområdet används som indikator för jämställdhet. Av de ansökningar som behandlats lämnades 42 % av ansökningarna av kvinnor och 58 % av ansökningarna av män. Av de beviljade ansökningarna var lika stor andel inlämnad av kvinnor som av män varför indikatorn visar en tendens till större beviljandegrad av kvinnornas ansökningar.

Av de ca 6 miljoner höns som finns i Sverige hölls 392 000 stycken i icke godkända burar utan rede, sittpinne och sandbad i juni 2005. En kraftig minskning har skett sedan årsskiftet 2003/04 då antalet var minst 813 500 i oinredda burar utan dispens. Djurskyddsmyndigheten, länsstyrelser och kommuner har under år 2004 arbetat hårt för att djurskyddsförordningen skall slå igenom fullt ut. Den juridiska processen har tagit tid men Djurskyddsmyndigheten gör bedömningen att frågan kommer att lösas under år 2005.

Under år 2004 har arbete pågått med flera av Europarådets konventioner på djurskyddsområdet. Inom ramen för konventionen om skydd av försöksdjur pågår ett arbete med att omarbeta den del som handlar om hållande och skötsel av försöksdjur. Arbetet beräknas kunna avslutas under hösten 2005.

Sammanfattningsvis konstaterar regeringen att de valda indikatorerna och resultaten i övrigt inom djurpolitiken visar att utvecklingen som helhet kan betecknas som tillfredsställande, och sammantaget ges en bild av att den svenska modellen fungerar.

Det nya regelverket om djurhälsa, djurskydd, foder och livsmedel m.m. förväntas utgöra ett kraftfullt redskap i linje med den svenska modellen. Att kontrollerna fungerar väl och tydligt dokumenterar det goda läget är enligt regeringen också en garant mot exempelvis tredjeländer om att det som marknadsförs som svenska mervärden upprätthålls.

Internationellt är djurhälsoläget mindre tillfredsställande. SVA rapporterar att ansvariga inom EU anser att risken för utbrott av smittsam djursjukdom aldrig har varit större, med hänvisning till bl.a. fågelinfluensan. Globalt sett skapar antibiotikaresistens stora hälsoproblem, när tidigare behandlingsbara sjukdomar nu är mycket svårbehandlade. Regeringen arbetar med en proposition om smittsamma djursjukdomar då även antibiotikaanvändning på djursidan kommer att tas upp.

I relation till de mål som riksdagen år 2001 satte för rovdjursstammen konstaterar regeringen att utvecklingen för järv, lo och varg är positiv gällande antalet föryngringar. Ännu har dock inte de uppställda minimivärdena för björn och lodjur respektive etappmålen för järv och varg uppnåtts. Antalet häckande kungsörnspar är konstant och beräknas ligga under riks-

dagens uppställda mål. Regeringen drar slutsatsen att måluppfyllelsen med de medel som har avsatts nationellt är god. Den internationella utvecklingen är mindre positiv och bör följas noggrant.

Riksrevisionen gör bedömningen att Jordbruksverkets och SVA:s årsredovisningar för år 2004 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har lämnat en invändning i revisionsberättelsen för Djurskyddsmyndigheten. Frågan rör hur Djurskyddsmyndigheten har utformat sina beslut om forskningsmedel. Riksrevisionen anser att en del av besluten har en sådan form att de innebär ett åtagande också för åren 2006 och 2007, vilket Djurskyddsmyndigheten inte har haft bemyndigande för. Djurskyddsmyndigheten har informerat om att man inte avsett att med sina beslut ge bindande löften om anslag för mer än innevarande år. Regeringen kommer att följa upp att myndigheten fortsättningsvis utformar sina beslut i enlighet med regelverket för bemyndiganden.

Riksrevisionen överlämnade i december 2003 sin rapport Hur effektiv är djurskyddstillsynen? (RiR 2003:1) till Riksrevisionens styrelse och till regeringen. Den samlade bedömningen är att djurskyddsarbetet har förstärkts och förbättrats sedan början av 1990-talet men att brister i djurskyddstillsynen kvarstår. Regeringen har i en proposition till riksdagen (prop. 2004/05:72 Förbättrad djurskydds- och livsmedelstillsyn), beslutad av riksdagen den 13 april 2005 (bet. 2004/05:MJU10, rskr. 2004/05:200), lagt förslag som förväntas innebära att den lokala tillsynen generellt förstärkts.

Inriktning

Djurhälsa och djurskydd m.m.

Regeringen arbetar för att skapa förutsättningar så att det goda djurhälso-tillståndet och det goda djurskyddet i Sverige upprätthålls. Det finns en samsyn i Sverige om att djurfrågor är viktiga, inte minst bland allmänhet och djurhållare. Grundtanken i den svenska politiken är att lägga stor vikt vid förebyggande åtgärder och kontrollprogram, och den svenska modellen bygger på aktiva producenter som samarbetar med myndigheterna i denna strävan.

Den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel innebär i många stycken nya principer och arbetssätt för tillsynsmyndigheterna. Under initialskedet kommer det att krävas särskilda insatser vid Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Djurskyddsmyndigheten och SVA. Myndigheterna skall utarbeta tillsynsvägledning som vilar på de nya gemenskapsprinciperna, utbilda personal vid de lokala tillsynsmyndigheterna och efter införandet ge stöd och råd till företag och kommuner. Uppgifterna skall lösas genom omprioritering inom ramen för myndigheternas verksamhet.

En god djurhållning är en viktig del i livsmedelskedjan och är också en förutsättning för säkra livsmedel. Regeringen lägger stor vikt vid att höga krav på livsmedlens säkerhet och etiskt försvarbar produktion skall tillgodoses.

När det gäller användningen av försöksdjur är etiska frågor av särskilt stor betydelse. Regeringen anser att den djurförsöksetiska prövningen och den statliga regleringen av djurförsöksverksamheten som helhet har haft betydelse för att uppnå en begränsning av försöksdjursanvändningen och att den användning som sker är så skonsam som möjligt. De djurförsöksetiska nämnderna är ett viktigt instrument för att avväga å ena sidan försökets betydelse och å andra sidan lidandet för djuren.

Ett program för att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer skapas inom SVA. Programmet skall genomföras i samråd med Naturvårdsverket och finansieras med medel från det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* med upp till 6 miljoner kronor.

Regeringen avser att fortsätta att arbeta aktivt inom EU och i internationella forum för att få genomslag för den svenska modellen avseende djurskydd och djur- och folkhälsa. EU-arbetet är fortsatt av särskilt stor betydelse mot bakgrund av att en stor del av lagstiftningen beslutas inom EU. Även nordiskt samarbete, arbete inom Europarådet och inom OIE (världsoorganisationen för djurhälsa) är viktigt i det sammanhanget.

Globalt skapar antibiotikaresistens stora problem för folkhälsan, och det finns en trend med ökande antibiotikaresistens även inom svensk animalieproduktion. Frågor om antibiotikaresistens bör därför prioriteras.

Viltvård

Viltvården syftar till att bevara och utveckla de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet. Risken för viltskador skall i första hand motverkas genom skadeförebyggande åtgärder och i andra hand genom jakt.

Motionen

Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:MJ546 (c) yrkandena 1 och 2 delvis att 15 000 000 kr tillförs ett nytt anslag för Centrala försöksdjursnämnden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att de valda indikatorerna och resultaten i övrigt inom djurpolitiken visar att utvecklingen som helhet kan betecknas som tillfredsställande. Bland annat visar de indikatorer som använts för djurhälsa och djurskydd, liksom beslutet av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA), att Sverige får behålla sin placering i

lågriksgruppen för BSE (bovin spongiform encefalopati, ”galna ko-sjukan”), att måluppfyllelse inom politikområdet är god och att läget i Sverige fortsatt är stabilt och gott. Utskottet har inte heller något att erinra mot redovisningen av inriktningen av skogspolitiken.

I likhet med regeringen anser utskottet att de resurser som ställts till förfogande har använts på ett ändamålsenligt sätt och regeringen bör därför fortsätta på den inslagna vägen som bygger på hälsoförebyggande arbete kopplat till kontroll- och bekämpningsprogram, liksom en hög nivå av beredskap. Som regeringen anför kan det nya regelverket om djurhälsa, djurskydd, foder och livsmedel m.m. förväntas utgöra ett kraftfullt redskap i linje med den svenska modellen. Att kontrollen av efterlevnaden av regelverket fungerar väl och tydligt dokumenterar det goda läget är enligt utskottets mening också en garant mot exempelvis tredjeländer om att det som marknadsförs som svenska mervärden upprätthålls.

I likhet med regeringen kan utskottet konstatera att djurhälsoläget internationellt är mindre tillfredsställande, och ansvariga inom EU anser att risken för utbrott av smittsam djursjukdom aldrig har varit större, med hänvisning till bl.a. fägelinfluensan. Globalt sett skapar antibiotikaresistens stora hälsoproblem, när tidigare behandlingsbara sjukdomar nu är mycket svårbehandlade. Som anförts i propositionen måste riskerna för att resistens sprids från djur till människa studeras. Bland annat måste övervakningen av resistensläget hos bakterier i livsmedel förbättras, och det finns ett generellt behov av att förstärka samverkan mellan human- och veterinärsidan.

I relation till de mål som riksdagen satt år 2001 för rovdjursstammen kan utskottet i likhet med regeringen konstatera att utvecklingen för järv, lo och varg är positiv gällande antalet föryngringar men att de uppställda miniminivåerna för björn och lodjur respektive etappmålen för järv och varg ännu inte har uppnåtts. Antalet häckande kungsörnspar är konstant och beräknas ligga under riksdagens uppställda mål. Därmed kan utskottet dra slutsatsen att måluppfyllelsen med de medel som har avsatts nationellt är god. Den internationella utvecklingen är emellertid mindre positiv och bör följas noggrant.

Vid ett par tidigare tillfällen och senast i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2006 har utskottet tagit ställning till motionsyrkanden om ett nytt anslag för Centrala försöksdjursnämnden (bet. 2004/05: MJU2, rskr. 2004/05:128–129). Utskottet, som inte har haft någon annan uppfattning än regeringen när det gäller inrättande av Djurskyddsmyndigheten, har med hänvisning härtill avstyrkt motionsyrkandena. Utskottet, vars inställning kvarstår, avstyrker därför även motion 2005/06: MJ546 (c) yrkandena 1 och 2 delvis.

42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och avstyrker ett motionsyrkande (c) om sänkning av anslaget.

Propositionen

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) är veterinärmedicinskt expert- och serviceorgan för myndigheter och enskilda och utreder bl.a. uppkomst av orsak till och spridningssätt för av sjukdomar hos djur. SVA:s uppgift är att uppnå och vidmakthålla en god djur- och folkhälsa. Arbetet bedrivs genom forskning och utveckling samt direkta förebyggande, diagnostiserande och bekämpande åtgärder rörande infektionssjukdomar hos djur. SVA medverkar vid utbrott av epizootiska och zoonotiska sjukdomar och ansvarar för Zoonoscenter i Sverige.

SVA:s verksamhet består av anslagsfinansierade myndighetsuppgifter, avgiftsfinansierad uppdragsverksamhet och forskning. Uppdragsverksamhetens intäkter inklusive uppdragsforskning har jämfört med år 2003 ökat från 209,5 miljoner kronor till 216,9 miljoner kronor år 2004.

SVA:s huvuduppgift är att bidra till att en god djur- och folkhälsa bibehålls i Sverige och att beredskapen vid utbrott av smittsamma djursjukdomar fungerar väl. SVA skall bidra till att införliva den nya EGlagsstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Särskilt skall man svara för nationella referenslaboratoriefunktioner och därmed tillhandahålla vetenskapligt och tekniskt stöd. Uppgifterna skall lösas genom omprioritering inom ramen för myndighetens verksamhet.

Ett program för att följa och analysera utvecklingen av sjukdomstillstånd hos vilda djurpopulationer skapas inom SVA. Programmet skall genomföras i samråd med Naturvårdsverket och finansieras med medel från det under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård uppförda anslaget 34:3 Åtgärder för biologisk mångfald med upp till 6 miljoner kronor.

Anslaget minskas med 598 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 101 223 000 kr anvisas under anslaget 42:1 Statens veterinärmedicinska anstalt för år 2006.

Motionen

Centerpartiet anser i motion 2005/06: MJ546 (c) att, som en generell besparing, anslaget bör minska med 5 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 2 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som finner regeringens förslag om medelstillelning väl avvägt, tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker därmed motion 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 i den del yrkandet berör anslaget 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt*.

42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslaget och avstyrker två motionsyrkanden (fp, kd) om sänkning av anslaget.

Propositionen

Anslaget disponeras för statens bidrag till distriktsveterinärorganisationen (DVO) och för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader avseende livsmedelsproducerande djur. Jordbruksverket är chefsmyndighet för DVO.

DVO är avpassad främst för att tillgodose behovet av sjuk- och hälsovård hos djur inom animalieproduktionen och hos hästar som används i jord- och skogsbruket. Om det finns djurskyddsskäl eller där annan veterinärvård inte kan anvisas, är en distriktsveterinär skyldig att även tillhandahålla djursjukvård för övriga djur. DVO skall, i samarbete med bl.a. den av lantbruksnäringen organiserade hälsokontrollverksamheten, medverka vid förebyggande åtgärder, delta i kontroll- och bekämpningsprogram samt utföra officiella veterinäruppgifter.

Under anslaget anvisas även medel för att minska avlägset boende djurägares veterinärkostnader för vård av livsmedelsproducerande djur. Dessa medel får disponeras till veterinär inom DVO eller till annan veterinär som arbetar under liknande former.

Enligt förordningen (1994:1313) om avgifter vid veterinär yrkesutövning meddelar Jordbruksverket föreskrifter om avgifter vid sådan veterinär yrkesutövning som står under verkets tillsyn och som avser arbetsuppgifter som utförs av en distriktsveterinär eller av annan veterinär på grund av en föreskrift eller ett myndighetsförordnande.

Anslaget är uppfört på statsbudgeten som obetecknat. I enlighet med vad som anförts i 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100) bör anslaget anvisas som ramanslag.

Anslaget minskas med 568 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 96 810 000 kr anvisas under anslaget 42:2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen för år 2006.

Motionerna

Folkpartiet liberalerna begär i motion 2005/06:MJ526 (fp) att anslaget minskas med 20 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Bakgrunden är att partiet har framfört kritik mot organisationen av distriktsveterinärerna och varnat för risken för att statliga medel används för att konkurrera med privata aktörer (yrkande 5 delvis). I motion 2005/06:MJ594 (kd) anför Kristdemokraterna att anslaget bör minska med 25 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Trots att en tredjedel av den dåvarande distriktsveterinärkåren vid omorganisationen år 1995 valde att övergå till privat verksamhet förblev statsanslaget oförändrat. En minskning av anslaget är därför rimlig och behöver inte innebära skadliga effekter på verksamheten (yrkande 36 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning under anslaget väl avvägt. Mot denna bakgrund tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 i denna del och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 i denna del.

42:3 Djurhälsovård

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker två motionsyrkanden (fp, c) om höjning av anslaget. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

Under anslaget, som disponeras av Jordbruksverket, anvisas medel för djurhälsovård i form av förebyggande hälsokontroll och djursjukdatasystem. Insatser skall begränsa skadeverkningarna av djursjukdomar och förebygga spridning av smittsamma djursjukdomar som kan överföras till både djur och människor.

Det av EU till hälften medfinansierade stödet till biodlingen som i Sverige i huvudsak utnyttjas för bekämpande av bisjukdomar, totalt omfattande 3 550 000 kr, beviljas för ett år i taget och löper i enlighet med EU:s budgetår under perioden den 16 oktober–den 15 oktober. Detta innebär att staten behöver åta sig framtida förpliktelser som inte ryms inom

ramen för redan beviljade anslag. Av denna anledning föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård fatta beslut som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kr under år 2007.

Medel från detta anslag bör i huvudsak gå till djurhälsovård i samarbete med näringens djurhälsoorganisationer. Även stöd till biodling och till djursjukdata finansieras här.

Anslaget minskas med 89 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 708 000 kr anvisas under anslaget 42:3 Djurhälsovård för år 2006.

Motionerna

Enligt motion 2005/06:MJ526 (fp) bör anslaget höjas med 5 000 000 kr utöver regeringens förslag. Medlen bör anvisas för ytterligare satsningar på bekämpningen av smittsamma husdjurssjukdomar och djurhälsa (yrkande 5 delvis). I motion 2005/06:MJ546 (c) begärs höjning av anslaget med ytterligare 3 000 000 kr för forskning om bättre villkor för pälsdjuren (yrkande 2 delvis).

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att regeringens förslag om medelstildelning under anslaget är väl avvägt och tillstyrker därför förslaget. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis. Det yrkande om höjt anslag som framställs i motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis rymms inte inom den av riksdagen fastlagda ramen för utgiftsområdet (bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34). Med hänvisning härtill och till vad utskottet anfört ovan om medelstildelningen avstyrks motionen i denna del. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndigande.

42:4 Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 42:4. Även regeringens förslag om bemyndigande tillstyrks.

42:5 Ersättning för viltskador m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och avstyrker fyra motionsyrkanden (fp, kd, c) om höjning av anslaget. Med hänvisning till tidigare ställningstaganden avstyrker utskottet ett motionsyrkande (kd) om ersättning till tamdjur som inte är kopplade till näringsverksamhet. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Rätten till ersättning regleras i viltskadeförordningen (2001:724).

Inventeringarna av järv, lo och varg visar att antalet ökar och utvecklingen för åtminstone vargstammen förväntas fortsätta kommande år. Även fortsättningsvis är det därför viktigt med en metodisk satsning för att introducera rovdjursstängsel i rovdjurens naturliga utbredningsområde. Insatsen görs för att så långt som möjligt undvika den konflikt som annars kan uppstå mellan rovdjursetablering och betesdrift. Av den orsaken kommer en fortsatt omfördelning att ske inom ramen för anslaget för att stärka insatserna utanför renbetesområdet för att förebygga skador på tamdjur.

Den som jagar är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldig att betala en viltvårdsavgift på 200 kr per jaktår till Viltvårdsfonden. Medlen i Viltvårdsfonden används för att främja viltvården och andra liknande syften som är förenliga med syftet med jaktlagen. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–den 30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret. Kammarkollegiet bör mot denna bakgrund ha tillgång till en särskild kredit för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr för år 2006.

Anslaget minskas med 525 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 86 975 000 kr anvisas under anslaget 42:5 Ersättningar för viltskador m.m. för år 2006.

Motionerna

I motion 2005/06:MJ526 (fp) begär Folkpartiet liberalerna en höjning av anslaget med 3 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Partiet vill höja ersättningen för viltskador för att säkerställa en god ersättning till dem som drabbas av skador orsakade av de stora rovdjuren (yrkande 5 delvis). Centerpartiet yrkar i motion 2005/06:MJ546 (c) att anslaget höjs med 5 000 000 kr för ersättningar för viltskador och annat arbete vid rovdjursangrepp (yrkande 2 delvis). Även Kristdemokraterna

anser att anslaget bör höjas. Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) bör ytterligare 4 000 000 kr tillföras anslaget (yrkande 36 delvis). I dag utgår inte någon ersättning för rovdjursdödade hjortar i hägn eftersom hjortarna räknas som vilt trots att deras möjligheter att fly undan ett rovdjur är mycket begränsade i hägnet. Ersättning för viltskador bör därför utgå även för rovdjursdödade hjortar i hägn (yrkande 34).

För att minska friktionen mellan människa och rovdjur bör djurägare kompenseras fullt ut för rovdjursskador som inträffar även på tamdjur som inte är kopplade till näringsverksamhet. Anslaget bör därför höjas och en modell tas fram för ersättning för tamdjur som inte är kopplade till näringsverksamhet (yrkande 33).

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstillelning under anslaget väl avvägt och tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslaget. Därmed avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis. Med hänvisning härtill och till beslutet om utgiftsram för utgiftsområde 23 (bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34) avstyrker utskottet även motionerna 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis och 2005/06:MJ594 (kd) yrkandena 34 och 36 delvis. Regeringens förslag om bemyndigande tillstyrks av utskottet.

Vid flera tidigare tillfällen och senast våren 2005 har utskottet behandlat frågan om ersättning för tamdjur som inte är kopplade till näringsverksamhet (bet. 2004/05:MJU7, rskr. 2004/05:87). Utskottet redogjorde då utförligt för de regler som gäller på området och avstyrkte det då aktuella motionsyrkandet. Någon anledning till ändrat ställningstagande finner utskottet inte föreligga och avstyrker med hänvisning till tidigare uttalanden motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 33.

42:6 Djurskyddsmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag och avstyrker fyra motionsyrkanden (m, fp, kd, c) om annan medelstillelning. Utskottet avstyrker dessutom ett motionsyrkande (m, kd, c) med krav på att Djurskyddsmyndigheten läggs ned. Regeringens förslag till bemyndiganden tillstyrks av utskottet som i samband därmed avstyrker två motionsyrkanden (m) med anknytning till dessa bemyndiganden.

Propositionen

Anslaget disponeras för Djurskyddsmyndighetens regelarbete, tillsynsvägledning, registerhållning, djurförsöksetiska prövning, stöd till forskning och utveckling samt information och utbildning.

Djurskyddsmyndigheten uppbär offentlighetsrättsliga avgifter i ärenden enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen (2000:537) om märkning och registrering av hundar.

För att förbättra förutsättningarna att planera forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under år 2006 i fråga om ramanslaget 42:6 Djurskyddsmyndigheten ingå ekonomiska förpliktelser (i samband med forskningsprojekten) som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2007 och högst 10 000 000 kr under år 2008.

Djurskyddsmyndigheten skall bidra till att införliva den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Bland annat skall tillsynsvägledning om djurskydd som vilar på de nya gemenskapsprinciperna utarbetas. Uppgiften skall lösas genom omprioritering inom ramen för myndighetens verksamhet.

De djurförsöksetiska nämnderna är ett viktigt instrument för att avväga å ena sidan försökets betydelse och å andra sidan lidandet för djuren. Arbetsbelastningen är hög och kapaciteten förstärks nu genom att en heltidstjänst vid var och en av de sju nämnderna inrättas i syfte att förbereda ärenden, inhämta underlag och vid behov göra utredningar. Som en följd av detta föreslås anslaget öka med 5 000 000 kr fr.o.m. år 2006.

Anslaget minskas med 520 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 92 288 000 kr anvisas under anslaget 42:6 Djurskyddsmyndigheten för år 2006.

Motionerna

Folkpartiet liberalerna begär i motion 2005/06:MJ526 (fp) att anslaget minskas med 10 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag. Partiet anser att Djurskyddsmyndigheten, i likhet med andra myndigheter, inte bör bedriva opinionsbildande verksamhet. Dessutom har myndigheten byggts ut kraftigt under de senaste åren och bör därför bära delar av kostnaden för de utökade utgifterna för de djuretiska nämnderna (yrkande 5 delvis). Även Centerpartiet anser att anslaget bör sänkas. I motion 2005/06: MJ546 (c) begärs en minskning med 92 000 000 kr. Myndigheten bör läggas ned och uppgifterna återförs till Jordbruksverket, vilket motsvarar en minskning med 15 000 000 kr, och till Centrala försöksdjursnämnden, vilket innebär en överföring med lika stort belopp (yrkande 2 delvis). I motion 2005/06: MJ574 (m) framför Moderata samlingspartiet samma argument för en sänkning av anslaget med 10 000 000 kr. Djurskyddsmyndigheten behövs inte, och den verksamhet som bedrivs eller skall bedrivas av

myndigheten kan enligt motionärerna skötas av andra myndigheter i huvudsak inom deras nuvarande ramar. Anslagen till Djurskyddsmyndigheten bör därför fasas ut, och myndigheten bör läggas ned så tidigt som möjligt under budgetperioden. En del av Djurskyddsmyndighetens anslag bör då föras över till Jordbruksverket (yrkande 5 delvis). Även Kristdemokraterna begär i motion 2005/06:MJ594 (kd) en sänkning av anslaget med 10 000 000 kr (yrkande 36 delvis).

Enligt motion 2005/06:MJ221 (m, kd, c) bör Djurskyddsmyndigheten avskaffas. En nedläggning av myndigheten skulle enligt motionärerna med stor sannolikhet inte innebära några större problem. Motionärerna anser att Jordbruksverket på ett enkelt sätt skulle kunna återta sina uppgifter och överta djurförsöksfrågorna.

Eftersom Moderata samlingspartiet anser att Djurskyddsmyndigheten skall avvecklas bör riksdagen, enligt motion 2005/06:MJ574 (m), avslå regeringens förslag om bemyndigande under anslaget (yrkande 1). Någon kredit för myndighetens verksamhet bör inte heller beviljas (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

I och med inrättandet av Djurskyddsmyndigheten den 1 januari 2004 togs ett samlat grepp om djurskyddsfrågorna, vilket enligt utskottets mening innebär en ambitionshöjning som förväntas kunna motsvara de ökande krav på djurskyddet som ställs i samhället. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ221 (m, kd, c) om avskaffande av myndigheten. Utskottet finner den av regeringen föreslagna tilldelningen av medel under anslaget väl avvägd och tillstyrker regeringens förslag i denna del och avstyrker således motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis, 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis, 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 delvis och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis, samtliga med yrkanden om sänkning av anslaget.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om bemyndiganden och avstyrker motion 2005/06:MJ574 (m) yrkandena 1 och 2 om avslag på regeringens förslag till bemyndiganden.

Livsmedelspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet har anfört om regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik.

Utskottet avstyrker motioner om en reform av marknadsordningen för socker (s, kd), om odling av industrihampa (s, m, c), om svensk hållning i WTO-förhandlingarna (m, fp, kd, mp) samt om ett nytt anslag (fp).

Jämför reservationerna 1 (kd), 2 (m), 3 (fp) och 4 (kd).

*Propositionen***Omfattning m.m.**

Politikområdet omfattar jordbruks- och fiskepolitiken samt området säkra livsmedel. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller området säkra livsmedel, baserade på nationella beslut.

De verksamhetsområden som jordbruks- och fiskepolitiken omfattar är jordbruksproduktion, trädgårdsnäring, fiskerinäring och livsmedel. Dessutom omfattas konsumentfrämjande åtgärder inom livsmedelsområdet, statistikproduktion på jordbruks- och livsmedelsområdet, jordbruks- och fiskeriadministration m.m. Centrala förvaltningsmyndigheter inom politikområdet är Statens jordbruksverk, Fiskeriverket, Livsmedelsverket och Livsmedelsekonomiska institutet. Från och med den 1 januari 2006 inordnas verksamheten vid Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd i Jordbruksverket.

Samtliga årsredovisningar för myndigheterna inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Resultatredovisning*Mål m.m.*

Målet för livsmedelspolitiken är en ekologisk, ekonomisk och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan.

För att mäta graden av måluppfyllelse för verksamhetsområdet jordbruk används följande indikatorer: Utnyttjande av kvoter, åkerareal per företag, företag med mjölkkor, mjölkkor per mjölkföretag, markpriser och arrendepriiser. Indikatorer som mäter förändringar i förädlingsledet är utvecklingen av handeln med livsmedel och jordbruksvaror. Indikatorer som mäter effekter för konsumenterna är konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter. För fisket finns tre indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Den första indikatorn, överskridande av fiskekvoter, mäter bl.a. kontrollinsatserna för fisket. Målet är att inte några kvoter skall överskridas.

För området säkra livsmedel är målet att alla livsmedel skall vara säkra och att konsumenterna skall ha tillräcklig kunskap om mat och matvanors betydelse för att kunna göra medvetna val.

Jordbruk

Generellt bedömer regeringen att målet för livsmedelspolitiken uppfylls väl på jordbruksområdet. I samband med att reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken får full genomslagskraft kommer målet att produktionen skall spegla konsumenternas efterfrågan att få en större tyngd.

Jordbrukets konkurrenskraft

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. I och med den genomförda jordbruksreformen med frikopplade stöd får konkurrensvillkoren en ökad betydelse. Det ökade trycket på att minska kostnaderna i jordbruket kommer sannolikt att leda till att takten i strukturrationaliseringen ökar. Sverige kommer att få fler större och specialiserade företag som arbetar med kommersiell livsmedelsproduktion och som i många fall också är inriktade på export. För att dessa företag skall vara framgångsrika krävs det att de är konkurrenskraftiga inte bara mot andra producenter inom EU utan även mot en alltmer effektiv produktion i länder utanför EU. Samtidigt innebär frikopplingen större frihet för jordbrukarna att ändra sin produktion och reagera på marknadens krav utan att förlora sitt stöd. Frikopplingen ger därför jordbruket stora möjligheter att anpassa sig till konsumenternas efterfrågan och att producera med lönsamhet. Därigenom kommer jordbrukarna att på sikt bli mindre beroende av stödsystemen. På lite längre sikt ger reformen alltså möjligheter till ökad lönsamhet i jordbruket. En utveckling mot fler mindre deltidsjordbruk med ett ökat inslag av diversifiering vid sidan om de större specialiserade företagen är en möjlig framtidsutsikt som också kan innebära en positiv utveckling av landsbygden som helhet. Det kan röra sig om kompletterande sysselsättningar såsom småskalig livsmedelsförädling, turism och hästhållning.

Fiske

Under de 20 år som den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) har funnits har lagstiftningen successivt utvecklats avseende såväl antalet reglerade bestånd och förvaltningsmetoder som kontrollens omfattning. Målen om att skydda och bevara de levande akvatiska resurserna har dock inte uppfyllts utan situationen för de flesta fiskbestånden har visat en negativ utveckling. Läget är allvarligt för bl.a. torsk-, ål- och kummelbestånden. En positiv utveckling har dock skett för framför allt skarpsill men även för lax i Östersjön och för sill i Nordsjön.

För att på ett hållbart sätt kunna nyttja fisken som resurs krävs framför allt att den vetenskapliga rådgivningen vid kvotförhandlingar måste ges en ökad tyngd så att uttaget av fisk från haven inte överstiger vad som är ekologiskt acceptabelt. Då det fortfarande för Sveriges del ligger ett krävande arbete bakom att verka för att den vetenskapliga rådgivningen skall följas krävs parallella åtgärder.

Våren 2005 lämnade utredningen om den svenska fiskerikontrollen sitt betänkande Den svenska fiskerikontrollen – en utvärdering (SOU 2005:27). I utredningen analyseras den svenska fiskerikontrollen med avseende på myndigheternas effektivitet, flexibilitet, resursutnyttjande och kostnadseffektivitet. Utredningens övergripande slutsats är att fiskerikontrollen i Sverige i stort sett fungerar väl men att det råder oklarhet mellan de i fiskerikontrollen inblandade myndigheterna – Fiskeriverket, Kustbevakningen och länsstyrelserna – om respektive myndighets ansvar och uppdrag. Utredningen beskriver även brister i samverkan och samordningen mellan myndigheterna, att regeringens styrning och uppföljning av fiskerikontrollen bör utvecklas samt att det finns utrymme för effektivisering av kontrollen. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Säkra livsmedel

Den stora översyn av det EG-gemensamma regelverket på livsmedelsområdet som har pågått under en följd av år har lett till att EU-länderna numera har ett modernt och uppdaterat regelverk som i stort sett är heltäckande. När även den nationella översynen är helt avklarad och samtliga nya bestämmelser börjat gälla bedömer regeringen att Sverige har en utmärkt grund att stå på för att uppfylla målet att alla livsmedel skall vara säkra. Redan i nuläget finns det ett bra regelverk för att minska de kemiska hälso- och miljöriskerna i livsmedel.

Politikens inriktning

Jordbruk

Regeringen eftersträvar en jordbrukspolitik som främjar konkurrenskraftig produktion baserad på långsiktigt hållbara produktionsformer. Med hållbara produktionsformer avses sådana som är resursbevarande, uthålliga, miljöanpassade och etiskt godtagbara. En utveckling av jordbrukspolitiken förutsätter en övergång från marknadsprisstöd till riktade insatser på miljö- och landsbygdsområdet. Produktionen skall styras av konsumenternas efterfrågan. Svenskt jordbruk har goda förutsättningar för produktion av högkvalitativa livsmedel. De svenska mervärdena, som skapats bl.a. genom nationella regelverk för miljö- och djurskydd, är här av stor vikt. I en situation med en öppen marknad är det av avgörande betydelse att dessa mervärden tydliggörs så att den ökande medvetenheten om dessa värden kan komma till uttryck i såväl offentlig som privat konsumtion. För att uppnå målet för en ekologisk, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedels-

produktion kan det vara motiverat att gå in med stöd och ersättningar för att tillfredsställa samhällets krav och behov av kollektiva nyttigheter som marknaden inte förmår att tillfredsställa men som jordbruket kan bidra med. Regeringen eftersträvar även att sänka de samhällsekonomiska kostnaderna samt budgetkostnaderna för jordbrukspolitiken.

Utgångspunkten i regeringens arbete med EU:s gemensamma jordbrukspolitik är de principer som presenterades i propositionen Riktlinjer för Sveriges arbete med jordbruks- och livsmedelspolitiken inom Europeiska unionen (prop. 1997/98:142). I propositionen föreslås tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU, nämligen att jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan, att produktionen skall vara långsiktigt hållbar både från ekologiska och ekonomiska utgångspunkter samt att EU skall medverka till global livsmedelssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandelsprinciper även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Den 26 juni 2003 träffade EU:s jordbruksministrar en politisk överenskommelse om den framtida jordbrukspolitiken. I Sverige trädde reformen i kraft den 1 januari 2005. Reformen innebär en övergång från produktionsbaserade stöd till ett frikopplat gårdsstöd, vilket medför att de generella jordbruksstöden ersatts av stöd som i stort sett är helt frikopplade från produktionen. Jordbruksministrarnas beslut gav medlemsstaterna möjligheter att anpassa reformen efter de nationella förutsättningarna. Sverige driver i det fortsatta reformarbetet de principer som anges i ovanstående punkter.

Jordbrukets konkurrenskraft

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Den genomförda reformen med frikopplade stöd innebär en stor utmaning för det svenska jordbruket. För att nå framgång gäller det att vara lyhörd för konsumenternas krav och ta till vara de mervärden som en hållbar produktion ger upphov till. Huvudansvaret för detta ligger hos näringen men regeringen har för avsikt att aktivt stödja näringen i detta arbete.

Regeringen avser att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att analysera och lämna förslag bl.a. vad gäller ansvarsfrågor vid samexistens mellan GMO-grödor, konventionella grödor samt ekologiska grödor.

Fiske

Ett viktigt steg i utvecklingen av den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) är att framtida insatser skall grundas på strategiska planer.

En viktig åtgärd inom ramen för en ny strukturstödsperiod är att minska fiskeflottans kapacitet för att på så sätt skapa en bättre balans mellan fiskekapacitet och tillgängliga resurser.

Säkra livsmedel

Den svenska regeringen har under en följd av år varit pådrivande i den stora översynen av det gemensamma EG-regelverket på livsmedelsområdet. Det innebär att det nu finns ett i stort sett heltäckande modernt regelverk inom hela EU. Det som återstår är främst en nationell uppföljning med översyn av det svenska regelverket som baserar sig på äldre EG-bestämmelser.

Insatser med anledning av den ökande fetman i den svenska befolkningen prioriteras av regeringen. Dialogen med livsmedels- och reklambranschen kommer därför att fortsätta, liksom arbetet med en handlingsplan för goda matvanor och ökad fysisk aktivitet.

Regeringen anser att det är viktigt att småföretag som förädlar livsmedel får bättre förutsättningar att verka och utvecklas. Ansträngningar för att förenkla regelverket har gjorts men det måste bli ännu enklare att vara småföretagare och regeringen anser därför att förenklingen av regelverket måste fortgå. Det är också viktigt att reglerna är utformade så att de passar de särskilda förutsättningar som gäller för den småskaliga förädlingen.

Motionerna

socker

I fråga om en hållbar utveckling för sockerproduktion anförs i motion 2005/06:MJ393 (s) att Sverige bör verka för att de länder som drabbas av sockerreformens prissänkningar ges särskilt stöd till uppbyggnaden av en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar sockerproduktion. Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 9 är en reform som bl.a. innebär avskaffande av exportbidrag nödvändig. Det är dock önskvärt att en reform sker i varsam takt, att sockerpriserna inom EU-marknaden hålls uppe, att de fattiga länderna får tillgång till marknaden och att de svenska betodlarna kompenseras på gårdsnivå.

Odling av hampa

Industrihampa bör enligt motion 2004/05:MJ254 (s) omfattas av stödsystemet för energigrödor. Industrihampa kräver inga bekämpningsmedel och jämfört med salix och skog ger den tre till fem gånger mer biomassa. Industrihampan är en årsgröda, salix odlas under en 20-årsperiod och ger ingen avkastning förrän efter fem år. Efter skörd ger hampan en areal som är fri från ogräs och redo att plöjas. Även enligt motion 2004/05:MJ262 (c) yrkande 1 bör industrihampa godkännas för energiproduktion. Industrihampa som energigröda bör enligt motionens yrkande 2 få odlas på EU-träda för marknadsanpassad produktion. Enligt motionerna 2005/06:MJ360 (c) och 2005/06:MJ368 (c) bör odling av hampa godkännas för energi-, fiber- och proteinändamål. Under senare år har hampan aktualiserats som en proteingröda som kan ersätta importerad soja i fodret. Förutom som

fodermedel skulle hampa kunna ha betydelse för energiändamål. I motion 2005/06:MJ441 (m) yrkande 12 anförs i fråga om energigrödor att det är angeläget att energihampa inte beläggs med särskilda restriktioner.

WTO

I fråga om svensk hållning i WTO-förhandlingarna anförs i motion 2004/05: MJ497 (kd) yrkande 11 att Sverige och EU bör ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskydds krav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk. Man bör eftersträva en dialog om de stödsystem inom jordbruk, fiske och energiområdena som motverkar en hållbar utveckling.

Det är enligt motion 2004/05: MJ508 (fp) yrkande 1 regeringens ansvar att vara pådrivande i WTO-förhandlingarna. Folkpartiet anser att alla exportstöd samt andra handelsstörande krediter och bistånd snabbt bör tas bort. Yrkandet upprepas i motion 2005/06: MJ519 (fp) yrkande 1.

Enligt motion 2004/05: U254 (mp) yrkande 1 bör Sverige via EU verka för att slutdatum för överenskommelserna inom jordbruksområdet i WTO snabbt sätts. Sverige bör enligt motionens yrkande 3 verka för att EU-förhandlingarna sänker nivåerna i sina interna jordbruksstöd och att EU sätter press på andra i-länder att visa motsvarande ansvar.

Internationella överenskommelser bör enligt motion 2005/06: MJ441 (m) yrkande 16 ta sikte på ett avreglerat jordbruk. Jordbruket har länge intagit en särställning eftersom de flesta länder valt att skydda eller stödja produktionen i det egna landet. De senaste decennierna har detta ifrågasatts och jordbruket har varit föremål för förhandlingar i först Gatt, sedermera WTO. Det är viktigt att en överenskommelse om stödminskningar snart kommer till stånd.

Enligt motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 8 bör Sverige och EU i det pågående arbetet inom WTO ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskydds krav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk samt eftersträva dialog om de stödsystem inom jordbruk, fiske och energiområdet som motverkar en hållbar utveckling.

Nytt anslag

Folkpartiet anslår i motion 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5 delvis 337 633 000 kr att användas på ett nytt anslag för en ny myndighetsstruktur för de areella näringarna och landsbygdsutveckling. En djurskyddsmyndighet med tydligt ansvar för djursäkerhet, ett naturvårdsverk med tydligt ansvar för miljöhänsynen, ett livsmedelsverk med tydligt ansvar för livsmedelssäkerheten och ett verk för landsbygden och de areella näringarna (Lan) med tydligt ansvar för landsbygdsutveckling samt EU-frågor och näringspolitiska frågor vad avser de areella näringarna. Bildandet av Lan innebär enligt motionärerna att de verksamheter som till stor del nu ingår i Glesbygdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket slås samman. Vidare bör den del av Fiskeriverket som berör havsmiljön och havsmiljöforskning falla in under Naturvårdsverkets ansvarsområde.

Utskottets ställningstagande

Resultatredovisning m.m.

Utskottets uppföljning av resultatredovisningen för politikområdet Livsmedelspolitik m.m.

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för år 2005 och 2006. Uppföljningens syfte är att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för år 2006 samt att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde. Rapporten fogas till detta betänkande, se *bilaga 5*.

Utskottet konstaterar att regeringens redovisning av resultat i förhållande till av riksdagen fattade beslut om mål och anslag ger värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. Formerna för denna redovisning är sedan flera år föremål för utveckling. Regeringen har aviserat att den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation till riksdagen skall övervägas.

Utskottet anser att i det fortsatta utvecklingsarbetet för politikområdet Livsmedelspolitik är följande punkter viktiga att uppmärksamma.

- *Mål* Målstrukturen inom livsmedelspolitiken bör klargöras, inte minst hur det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken förhåller sig till övriga mål inom livsmedelsområdet. Vidare bör det klargöras hur måluppfyllelsen skall mätas, särskilt vad gäller ekologisk och socialt hållbar livsmedelsproduktion, i syfte att konkretisera målet för livsmedelspolitiken.
- *Indikatorer och resultatmått* Redovisning och analys av resultat med hjälp av indikatorer bör göras tydligare, liksom resultatets koppling till målet för livsmedelspolitiken. Användningen av jämförelser över tid bör öka i syfte att förbättra beslutsunderlaget och underlätta för riksdagen att göra en egen bedömning av det uppnådda resultatet och måluppfyllelsen. Ytterligare och i vissa fall förändrade resultatindikatorer bör kunna tas fram i syfte att ge riksdagen en mer heltäckande resultatredovisning. Vidare bör kopplingen bli tydligare mellan regeringens slutsatser av redovisade resultat och förslagen om anslag.
- *Strukturen för regeringens resultatredovisning* Det är viktigt att strukturen för resultatredovisningen är klar och anpassad till riksdagens behov. En klar åtskillnad bör göras mellan insatser, faktiska resultat, omvärldsförändringar och bedömningar. Det skulle dessutom underlätta för utskottet om en resultatbedömning gjordes för politikområdet som helhet.

- *Politikområdesindelning* Överensstämmelsen mellan utgiftsområden och politikområden bör förbättras för att underlätta utskottets överblick av mål, insatser och resultat inom beredningsområdet.
- *Resultatskrivelser* Särskilda skrivelser med fördjupad resultatinformation är en möjlighet för utskottet att få fördjupad resultatinformation inom något område av särskilt intresse.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anført.

Jordbruk

Det framgår av propositionen att reformbehoven av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) trots genomförda reformer är uppenbara då budgetkostnaderna är stora, konsumentpriserna till vissa delar är höga samtidigt som det sker en betydande överproduktion och byråkratin är omfattande.

När det gäller jordbrukets konkurrenskraft instämmer utskottet i regeringens konstaterande att flera faktorer medför ökade behov av förnybar energi. Regeringen har beslutat att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att analysera det svenska jordbrukets förutsättningar som producent av bioenergi. Analysen skall ske ur både ett samhällsekonomiskt och ett företagsekonomiskt perspektiv. Utredaren skall redovisa sitt resultat senast den 1 september 2006.

Fiske

Utskottet delar uppfattningen att när det gäller att säkerställa beståndens förnyelse är det nödvändigt att förhindra överfiske för att säkerställa bestånden. Fiskerikontroll utgör i detta sammanhang en viktig del av den ansvarsfulla hushållningen med fiskresurserna.

Utskottet instämmer i att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter skall vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från ICES. Kvaliteten på den vetenskapliga rådgivningen är därför avgörande för en ändamålsenlig fiskeriförvaltning. Sverige arbetar kontinuerligt för en förbättring och stärkning av ICES.

Säkra livsmedel

Lagstiftningen om säkra livsmedel skall syfta till att minska risken för att konsumenterna blir sjuka av vad de äter. Regeringen har en hög ambitionsnivå i arbetet med att minska antalet matförgiftningar. Utskottet instämmer i att ett verktyg för detta kan vara att säkerställa god kompetens bland dem som yrkesmässigt hanterar livsmedel. Livsmedelsverket utreder för närvarande denna fråga på uppdrag av regeringen. En väl fungerande kontroll av och lämpliga gränsvärden för främmande ämnen i livsmedel är ett annat verktyg.

Utskottet anser i likhet med regeringen att korrekt information om livsmedlen är grundläggande för att konsumenterna skall kunna göra medvetna val. Det regelverk som finns på området ställer tydliga krav på

märkningen av förpackningarna. De olika koder med t.ex. anläggningsnummer som finns på förpackningarna i enlighet med hygienbestämmelserna har ibland tolkats som ursprungsland för ingredienserna. Den tillsyn som bedrivs av kommunerna när det gäller märkning av livsmedel har visat att märkningen inte alltid är korrekt eller entydig. Det är viktigt att konsumenterna inte vilseleds av de olika typerna av information som ges. Utskottet instämmer i att märkningen därför måste vara korrekt och konsumenternas medvetenhet om vad märkningen betyder måste också öka. Regeringen avser att ge Livsmedelsverket i uppdrag att genomföra en särskild informationssatsning riktad till konsumenter om livsmedelsmärkning.

socker

Som anförs i propositionen är en genomgripande reformering av marknadsordningen för socker viktig, bl.a. därför att EU:s stora överskott av socker har en negativ påverkan på världsmarknaden. Trycket på reform är stort från handelspartner och WTO-panelen om EU:s sockerregim. WTO-panelen har slagit fast att EU:s export av C-socker, dvs. socker som produceras utanför kvot inom EU, är att betrakta som olaglig. Dessutom beslutades att återexporten av AVS-socker, dvs. socker som importerats från vissa länder i Afrika, Västindien och Stilla havsregionen, inte kan räknas bort från WTO-åtagandet.

Ett nytt förslag till marknadsordning för socker presenterades av EU-kommissionen den 22 juni 2005. Vid Jordbruks- och fiskerådet den 22–24 november 2005 träffades en överenskommelse om en allmän inriktning för reformen av marknadsordningen för socker. Det slutliga beslutet kan förväntas i början av år 2006 när Europaparlamentet har yttrat sig över förslaget. Överenskommelsen innebär enligt Jordbruksdepartementets rapport från mötet bl.a. att priset på socker sänks med 36 % över en fyraårsperiod och att kompensation till betodlarna lämnas med 64 % av denna prissänkning. För Sverige utgår ett extra omstruktureringsstöd för betodlingen på Öland och Gotland. Utskottet instämmer i vad som anförs i propositionen att det är av stor vikt att inte reformen ytterligare belastar jordbruksbudgeten utan är helt budgetneutralt eller leder till minskade utgifter. Utskottet föreslår att motionerna 2005/06: MJ393 (s) och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det arbete som pågår.

Odling av hampa

Med stöd av 3 kap. 7 § riksdagsordningen uttalade utskottet i ett tillkännagivande i mars 2004 (bet. 2003/04: MJU10) att regeringen med hänsyn till de eventuella förtjänster som vissa slag av hampodling kan ha bör pröva möjligheterna att godkänna odling av hampa för energi-, fiber- och proteinändamål inom eller utanför stödsystemet.

Enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003 (artikel 52) kan hampa odlas med frikopplat stöd för fiberproduktion. Odling kan även ske för industri- och energiändamål på uttagen areal enligt EU-kommissionens förordning (EG) nr 1973/2004 (artikel 145). Dessutom kan hampa fr.o.m. år 2004 odlas för energiändamål på icke uttagen åkermark med en grödprenie om 45 euro per hektar enligt rådets förordning (EG) nr 1782/2003 (artikel 88–92). Sverige har till EU-kommissionen begärt undantag för odling av hampa som energigröda på uttagen areal och odling som energigröda på ordinarie åkermark med grödprenie. Undantaget innebär att odling för energiändamål inte är stödberättigad i Sverige.

En rapport har i samråd med berörda departement tagits fram inom Jordbruksdepartementet under år 2004/05. I rapporten föreslås att Sverige bör ompröva beslutet att undanta odling av hampa som energigröda. Rapporten har remissbehandlats och flertalet remissinstanser ställer sig bakom förslaget att ompröva beslutet att undanta odling av hampa som energigröda.

Regeringen är enligt propositionen positiv till att det svenska beslutet om att undanta odling av hampa som energigröda omprövas. En förändring skulle kunna initiera de insatser inom forskning och utveckling som är nödvändiga för att lösa de tekniska problem som i dag finns vad gäller skörd, hantering, lagring, sönderdelning till bränslen samt förädling. I dagens stödsystem är hampa som odlas för energiändamål på areal där det har sökts energigrödprenie inte berättigad till gårdsstöd. Regeringen anser att det inte finns något skäl som talar för att systemet för gårdsstöd skall exkludera odling av hampa för energiändamål. Regeringen anser därför att i de fall som hampa odlas för energiändamål bör den vara berättigad till gårdsstöd.

I riksdagens tillkännagivande har också frågan om odling av hampa för proteinändamål aktualiserats. Hampan är i dagsläget inte berättigad till det särskilda proteingrödstödet som finns i dagens stödsystem. Sverige är nettobetalare till EU-budgeten och när det gäller det specifika stödet till proteingrödor har Sverige ett negativt återflöde. Om ytterligare grödor skulle inkluderas i stödet skulle dessa inkräkta på stödmöjligheterna för de grödor som i dagsläget är godkända. Intresset från andra medlemsstater för att göra ytterligare baljväxter, varav många av dessa inte odlas i Sverige, berättigade för proteingrödstödet är mycket stort. EU-kommissionen har, då denna fråga tidigare diskuterats, starkt avvisat alla förslag till att bevilja proteinstöd till flera grödor. Mot denna bakgrund är det därför enligt regeringens bedömning inte lämpligt att arbeta för en utvidgning av EU:s reglering om proteinstödet så att även hampa blir stödberättigad.

I budgetpropositionen anføres vidare att med hänsyn tagen till de synpunkter som har framförts av remissinstanserna vad gäller bl.a. kontrollernas omfattning, ansvarsfördelningen samt resursbehovet hos berörda myndigheter bör en omprövning av undantaget från att bevilja stöd för hampa odlad för energiändamål beredas ytterligare inom Regeringskansliet.

Regeringen anser således att i de fall som hampa odlas för energiändamål bör den vara berättigad till gårdsstöd. Utskottet konstaterar att regeringen är positiv till att det svenska beslutet om att undanta odling av hampa som energigröda omprövas. Utskottet har i övrigt ingen invändning mot den lämnade redovisningen och förutsätter att den fortsatta beredningen av denna fråga kan slutföras utan onödigt dröjsmål. Utskottet föreslår med detta uttalande att motionerna 2004/05: MJ254 (s), 2004/05: MJ262 (c) yrkandena 1 och 2, 2005/06: MJ360 (c), 2005/06: MJ368 (c) och 2005/06: MJ441 (m) yrkande 12 lämnas utan vidare åtgärd.

WTO

Som anförs i propositionen har det även internationellt funnits ett tryck på att EU bör reformera sin jordbrukspolitik, beroende på den negativa påverkan som politiken anses ha på världshandeln med jordbruksprodukter och inte minst på u-länder. Vid WTO:s ministermöte i Doha den 9–14 november 2001 fattades beslut om att inleda en ny, bred förhandlingsomgång som gavs namnet ”Utvecklingsagendan från Doha”. Speciell hänsyn skall tas under förhandlingarna till u-länder och förmånsbehandling av u-länder skall utgöra en integrerad del av samtliga förhandlingsområden. De områden som berör jordbrukspolitiken är främst jordbruk, fiske, immaterialrätt (Trips) och till viss del sanitära och fytosanitära åtgärder (SPS). I ministerdeklarationen från Doha fastställdes ambitionerna för jordbruksförhandlingarna till betydande förbättringar i marknadstillträde, sänkning av målsättningen att fasa ut alla former av exportstöd samt betydande neddragningar av handelsstörande stöd. Hänsyn skall dessutom tas till s.k. non-trade concerns, t.ex. livsmedelsförsörjningsfrågor, landsbygdsutveckling, miljöförbättrande åtgärder, djurskydd och säkra livsmedel. En ramöverenskommelse för jordbruksområdet skulle vara klar senast den 31 mars 2003. Denna deadline kunde dock inte hållas. Efter misslyckandet vid WTO:s ministermöte i Cancún i september 2003 med att föra förhandlingarna framåt gjordes stora ansträngningar för att enas om ett ramverk, inte minst på jordbruksområdet.

Den 1 augusti 2004 uppnåddes en övergripande överenskommelse. På jordbruksområdet enades WTO-medlemmarna om att avskaffa alla former av handelsstörande exportsubventioner, minska handelsstörande interna stöd och gränsskydd på jordbruksprodukter där höga tullar skall sänkas mest med viss flexibilitet för känsliga produkter. Detta gynnar inte minst u-länderna. Den EU-reform som genomfördes år 2003 har berett vägen för en långtgående liberalisering av jordbrukshandeln och EU bör kunna sätta tryck på övriga parter i WTO att reformera jordbrukspolitiken. Förhandlingarna kommer att fortsätta under hela år 2005 med en strävan att nå konkreta framsteg till nästa ministerkonferens i Hongkong i december 2005. Ett viktigt delmål har under året varit att precisera den överenskommelse som kom till stånd i augusti 2004. I den överenskommelsen nämns exempelvis inte siffror för tullsänkningar och stödsänkningar. Inte heller

har datum fastställts för införandet av de nya reglerna. Trots intensiva förhandlingar under sommaren har få konkreta framsteg gjorts och den förväntade preciseringen har uteblivit, vilket troligtvis innebär att den måste ske vid ministerkonferensen i Hongkong. Det planerade slutdatumet för Doha-förhandlingarna har redan överskridits och numera arbetar medlemsländerna efter tidsplanen att rundan skall vara helt avslutad i december 2006.

Som anförs i propositionen är Sverige ett av de länder inom EU som kraftigast driver på för fortsatta handelsliberaliseringar på jordbruksområdet och en genomgripande reformering av EU:s jordbrukspolitik. För Sverige är det prioriterat att u-ländernas förutsättningar att delta och konkurrera på jordbruksmarknaderna förbättras. För detta krävs att i-länderna kraftigt minskar sina handelsstörande stöd och eliminerar handelsstörande exportstöd samt kraftigt sänker sina, för många produkter, höga tullar. Sverige anser att EU:s exportbidrag bör avskaffas snarast.

Doharundan är enligt den kommenterade dagordningen inför Jordbruksfiskerådet i november inne i ett förhandlingsskede som är helt avgörande för de resultat som kan uppnås vid ministerkonferensen i Hongkong den 13–18 december. EU presenterade den 28 oktober ett nytt bud som är mer långtgående beträffande marknadstillträde m.m. Sverige stöder EG-kommissionens linje. Utskottet har ingen annan uppfattning än regeringen och föreslår att motionerna 2004/05:MJ497 (kd) yrkande 11, 2004/05:MJ508 (fp) yrkande 1, 2004/05:U254 (mp) yrkandena 1 och 3, 2005/06:MJ441 (m) yrkande 16, 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 1 och 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av de fortsatta förhandlingarna.

Nytt anslag

Utskottet har inte något att erinra mot redovisningen av politikens inriktning och avstyrker därmed förslaget till nytt anslag i motion 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5.

Ändring i växtförädlarrättslagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att växtförädlarrättslagen (1997:306), lagen om Patentbesvärsrätten (1977:729) och utsädeslagen (1976:298) ändras på det sätt som inordnande av verksamheten vid Statens växtsortnämnd och Statens utsädeskontroll i Statens jordbruksverk föranleder.

Propositionen

I linje med slutsatserna i betänkandet Utsädeskontroll i förändring (SOU 2004:72) gör regeringen bedömningen att verksamheterna vid Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd skall inordnas i Jordbruksverket fr.o.m. den 1 januari 2006. De tre myndigheterna på vegetabilieområdet hanterar närliggande och ibland överlappande frågor och en sammanslagning bedömdes leda till synergivinster och effektivisering. Myndigheterna har den 19 augusti 2005 redovisat ett gemensamt uppdrag att i samråd utreda och förbereda sammanslagningen.

Regeringen föreslår mot den bakgrunden att växtförädlarrättslagen (1997:306) ändras så att orden ”Statens växtsortnämnd” och ”Växtsortnämnden” byts ut mot ”Statens jordbruksverk” samt att ”nämnden” byts ut mot ”verket”. Lagen (1977:729) om Patentbesvärsmåden ändras så att ordet ”Statens växtsortnämnd” byts ut mot ”Statens jordbruksverk”. Utsädeslagen (1976:298) ändras så att ordet ”Utsädeskontrollen” byts ut mot ”Statens jordbruksverk”.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker på annan plats i detta betänkande att verksamheten vid Statens utsädeskontroll och Statens växtsortnämnd inordnas i Jordbruksverket. Som anförs i propositionen föranleder inordnande av verksamheten vid Statens växtsortnämnd och Statens utsädeskontroll i Statens jordbruksverk att berörda lagar ändras så att Statens växtsortnämnd respektive Statens utsädeskontroll byts ut mot Statens jordbruksverk.

De föreslagna ändringarna innebär att ärenden som kommit in till Statens växtsortnämnd respektive Statens utsädeskontroll före ikraftträdandet därefter skall handläggas av Jordbruksverket. De föreslagna ändringarna innebär inte att ordningen för överklagande av beslut ändras. Övergångsbestämmelser behövs därför inte. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

43:1 Statens jordbruksverk

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionsyrkanden (fp, c) om annan medelstilledelning.

Propositionen

Anslaget belastas med Statens jordbruksverks förvaltningskostnader, länsstyrelsernas kostnader för å jourföring av blockdatabasen, Tullverkets särskilda kostnader för exportbidragskontroller m.m. Jordbruksverket skall medverka till en korrekt tillämpning av EU:s regelverk så att finansiella korrige-

ringar undviks. Jordbruksverket är fondkoordinator för EU-stöden och det enda ackrediterade utbetalningsstället för EU-stöden som finansieras av EU:s jordbruksfonds garantisektion.

Verket bistår regeringen och medverkar i EU-arbetet samt i internationellt arbete inom jordbruksområdet.

För arbetet med åtgärder som syftar till att uppnå miljökvalitetsmålen i enlighet med miljömålspropositionen (prop. 2004/05:150) överförs 3 000 000 kr per år från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* fr.o.m. 2006 till anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk*.

Eftersom utbetalningarna av EU-stöd ersätts i efterskott från EU-budgeten uppstår ett kreditbehov för Jordbruksverket. Regeringen bedömer detta kreditbehov till 7 100 000 000 kr år 2006.

Anslaget minskas med 1 850 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 319 010 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Anslaget bör enligt motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis minskas med 179 505 000 kr. Folkpartiet vill flytta över vissa delar av Jordbruksverkets inspektionsverksamhet vad avser t.ex. foderanläggningar till Livsmedelsverket. Enligt motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis bör anslaget förstärkas med 15 000 000 kr. Centerpartiet anser att Djurskyddsmyndigheten bör läggas ned och dess uppgifter bör återföras och uppdras åt Jordbruksverket och Centrala försöksdjursnämnden.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla Jordbruksverkets viktiga roll som central förvaltningsmyndighet på det jordbruks- och livsmedelspolitiska området (jfr bet. 2003/04:MJU2 och 2004/05:MJU2). Jordbruksverket har ett samlat sektorsansvar för jordbruks- och trädgårdsnäring, rennäring samt är chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer och ansvarig myndighet för livsmedelsberedskapen inom totalförsvarets civila del. Verksamheten är i hög grad inriktad på tillämpning av EG:s regleringar och stödsystem. Jordbruksverket skall arbeta för ett rikt och varierat odlingslandskap med biologisk mångfald och verka för att miljöbelastningen från jordbruket blir så liten som möjligt. När det gäller Djurskyddsmyndigheten vill utskottet påpeka att regeringen i proposition 2001/02:189 En ny djurskyddsmyndighet angav att en ny djurskyddsmyndighet bör inrättas för att stärka djurskyddet. Den nya myndigheten ges ett övergripande ansvar för djurskyddet. Utskottet har tidigare instämt i de bedömningar regeringen gjort om riktigheten av att inrätta en sådan myndighet (se bet. 2002/03:MJU5).

Som anförs i propositionen har på grund av rationaliseringar Jordbruksverkets kostnader varit relativt konstanta de senaste åren. Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken har inneburit och innebär fortfarande förändringar i form av utveckling av nya IT-system, informationsinsatser, nya administrativa rutiner m.m. Med hänsyn tagen till den förändring av arbetsuppgifterna som reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken innebär för Jordbruksverket och länsstyrelserna har regeringen under år 2005 initierat en översyn av jordbruksadministrationen för att fortsätta utvecklingen av en kostnadseffektiv och modern förvaltning.

Utskottet anser i likhet med regeringen att en inordning av Statens utsädeskontrolls (Suk) och Statens växtsortnämnds (SVN) verksamheter i Jordbruksverket skulle leda till synergi och effektivitetsvinster. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att verksamheten vid Suk och SVN inordnas i Jordbruksverket fr.o.m. den 1 januari 2006 och att anslaget 43:1 *Statens jordbruksverk* därför ökas med 3 105 000 kr.

Utskottet finner regeringens anslagsförslag väl avvägt. Det motionsyrkande som framförs om besparingar på anslaget grundas inte på någon mer ingående eller sakligt motiverad analys av vilka verksamheter och uppgifter som skall reduceras med verkan redan under budgetåret 2006. Utskottet finner vidare att det framställda kravet på ytterligare utgifter på detta anslag inte ryms inom den av riksdagen beslutade ramen. Utskottet tillstyrker således propositionen i den här delen och avstyrker därmed motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 och 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 i de delar de berör anslaget.

43:2 Bekämpande av växtsjukdomar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelse under anslaget 43:2.

43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelse och bemyndigande under anslaget 43:3. Motioner om att utbetalning av EU:s jordbruksstöd bör ske så snart Sverige har tillgång till pengarna, dvs. före årsskiftet (m, fp, kd, c) avstyrks.

Propositionen

Från anslaget utbetalas gårdsstöd, handjursbidrag och mjölkbidrag samt bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar. Dessutom utbetalas stöd för proteingrödor, stärkelsepotatis, energigrödor samt stöd för marknadsföring, mässor och kvalitetscertifierad produktion. Anslaget är obligatoriskt för alla medlemsstater inom EU och finansieras helt från EU-budgeten. Gårdsstöd betalas ut till brukare med stödträter, vilka motsvarar den brukade arealen år 2005. Ett villkor för ersättning är att en del av åkermarken tas ur livsmedels- eller foderproduktion. Från år 2005 är uttagsplikten baserad på i vilken region som marken ligger och antalet brukade hektar. Ett annat villkor är att de s.k. tvärvillkoren måste vara uppfyllda. Det totala bidraget är begränsat till av EU fastställt takbelopp i euro för respektive stödform. Tidigare år har det totala bidraget maximerats till en basareal. För svenskt vidkommande uppgick basarealen år 2004 till drygt 1,73 miljoner hektar.

Med hänsyn tagen till beräknade ekonomiska åtaganden föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2006 avseende ramanslaget 43:3 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 476 500 000 kr under år 2007.

Anslaget föreslås öka med 12 510 000 kr år 2006, med ytterligare 17 688 000 kr år 2007 och med ytterligare 34 286 000 kr år 2008 som en följd av ändrade antaganden om växelkurs.

Regeringen föreslår att 6 069 910 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Senareläggningen av utbetalningen av böndernas EU-stöd bör upphöra enligt motion 2005/06:MJ202 (m). Förfarandet innebär en mycket betydande osäkerhet i planeringsförutsättningarna för landets jordbrukare. Enligt motion 2005/06:MJ233 (m, fp, kd, c) yrkande 1 bör utbetalning av EU:s jordbruksstöd ske så snart Sverige har tillgång till pengarna, dvs. före årsskiftet. Det är orimligt att Sveriges bönder får ta huvudansvaret för att statsbudgetens utgiftstak skall hållas. I motionerna 2005/06:MJ284 (c) och 2005/06:MJ338 (c) anförs att ersättningarna till Sveriges bönder bör betalas ut senast den 30 november det år de gäller och tidigareläggas. Även i motion 2005/06:MJ376 (m) framhålls att statens utbetalningar av jordbruksstöd bör göras i rätt tid. EU bör enligt motion 2005/06:MJ419 (kd) utbetala sitt jordbruksstöd under respektive budgetår och gårdsstöden bör enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 3 utbetalas så snart de är tillgängliga i EU:s budget.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning och bemyndigande under anslaget.

Enligt vårpropositionen (prop. 2004/05:100 s. 139) kommer regeringen att pröva en rad åtgärder som begränsar utgifterna under år 2006. Det kan handla om vissa utgiftsbegränsningar, att dra in anslagssparande för myndigheterna eller att ge lägre anslagskrediter än normalt. Enligt propositionen skall utgiftstaken klaras. Exempel på engångshändelser som påverkar de takbegränsade utgifterna återfinns under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar där utbetalningar av vissa jordbruksstöd vid några tillfällen senarelagts (s. 145).

Utskottet instämmer i vad som framförts i olika motioner om vikten av att de olika EU-stöden betalas ut så tidigt som möjligt under året. Utskottet har tidigare uttalat (bet. 2003/04:MJU2 och 2004/05:MJU2) att det är viktigt att de lantbrukare som uppbär gårdsstöd eller djurbidrag m.m. kan förutse utbetalningstillfällena för att på så vis närmare kunna planera sin verksamhet. Enligt artikel 28 i rådets förordning (EG) nr 1782/2003 av den 29 september 2003 om upprättande av gemensamma bestämmelser för system för direktstöd inom den gemensamma jordbrukspolitiken och om upprättande av vissa stödsystem för jordbrukare och om ändring av förordningarna (EEG) nr 2019/93 m.fl. skall utbetalningarna som huvudregel göras en gång per år under perioden den 1 december–30 juni följande kalenderår.

Utskottet vill framhålla att med dessa bestämmelser och den praxis för utbetalning av de olika stöden som finns anser utskottet att lantbrukarnas behov av fasta rutiner för utbetalningarna bör kunna tillgodoses. Mot bakgrund härav anser utskottet att motionerna 2005/06:MJ202 (m), 2005/06: MJ233 (m, fp, kd, c) yrkande 1, 2005/06: MJ284 (c), 2005/06: MJ338 (c), 2005/06: MJ376 (m), 2005/06: MJ419 (kd) och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 3 inte bör föranleda något riksdagsuttalande. Motionerna avstyrks.

43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget 43:4. Utskottet tillstyrker även föreslagna bemyndiganden under anslaget.

43:5 Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 43:5.

43:6 Fiskeriverket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget 43:6 och avstyrker motioner om minskat anslag (fp, c).

Propositionen

Anslaget disponeras för Fiskeriverkets förvaltningskostnader. Fiskeriverket skall medverka i Sveriges strävan att inom den gemensamma fiskeripolitiken uppnå ett ekologiskt och ekonomiskt hållbart fiske och medverka till att miljökvalitetsmålen uppnås, skapa förutsättningar för ett ekologiskt hållbart och miljöanpassat fiske och vattenbruk samt följa, utvärdera och hålla regeringen informerad om fiskresursernas tillstånd och utvecklingen inom fiskerinäringen.

Fiskeriverket bedriver uppdragsverksamhet och tjänsteexport. För budgetåret 2004 erhöll Fiskeriverket 32 miljoner kronor i avgiftsintäkter från sin uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Avgiftsintäkterna får disponeras av Fiskeriverket. Även Fiskeriverkets tjänsteexport är inkluderad och hänförs till internationell konsultverksamhet, bl.a. grundat på ett avtal med Sida och s.k. twinningprojekt inom ramen för EU:s förmedlemskapsstrategi. Intäkterna från avgiftsbelagd verksamhet beräknas öka något jämfört med utfallet för 2004, främst genom tjänsteexporten.

För arbete med åtgärder som syftar till att uppnå miljökvalitetsmålen i enlighet med miljöpropositionen (prop. 2004/05:150) överförs till anslaget 43:6 *Fiskeriverket* 7 700 000 kr för år 2006, ytterligare 2 655 000 kr för år 2007 och ytterligare 5 020 000 kr för år 2008 från utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald*. Anslaget minskas med 607 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 111 411 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Anslaget bör enligt Folkpartiets kommittémotion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis minskas med 55 706 000 kr. Bildandet av Lan innebär att de verksamheter som till stor del nu ingår i Glesbygdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket slås samman. Vidare bör den del av Fiskeriverket som berör havsmiljön och havsmiljöforskning falla in under Naturvårdsverkets ansvarsområde. Centerpartiet föreslår i motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis att anslaget minskas med 5 000 000 kr som en generell besparing.

Utskottets ställningstagande

Fiskeriverket skall enligt propositionen bidra till en livskraftig och miljöanpassad livsmedelsproduktion till nytta för konsumenterna, medverka till att öka allmänhetens fiskemöjligheter samt främja och bedriva forskning och utvecklingsverksamhet inom fiskets område. Verket skall även medverka i genomförandet av politiken för regional utveckling, bistå regeringen och medverka i arbetet med internationella fiskefrågor och förhandlingar samt ha det övergripande ansvaret för fiskerikontrollen.

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning av medelsbehovet och avstyrker därmed motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 och 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 i de delar de avser minskning av anslaget. De krav på besparing som framställts i motionerna grundar sig inte på några ingående analyser av den närmare prioriteringen i verksamheten redan från år 2006.

43:7 Strukturstöd till fisket m.m., 43:8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. och 43:9 Fiskevård

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslagen 43:7–43:9.

43:10 Livsmedelsverket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker två motionsyrkanden om besparingar på anslaget (fp, c).

Propositionen

Anslaget disponeras för Livsmedelsverkets förvaltningskostnader. Livsmedelsverket skall som central förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshandlingen och bra matvanor. Dess främsta uppgifter är att utarbeta regler inom livsmedelsområdet, utöva tillsyn enligt livsmedelslagen (1971:511), leda och samordna livsmedelstillsynen, hålla regeringen informerad om utvecklingen på livsmedelsområdet, medverka samt bistå regeringen i EU-arbetet och annat internationellt arbete på livsmedelsområdet. Vidare genomför verket utredningar och praktiska vetenskapliga undersökningar om livsmedel och matvanor samt utvecklar metoder för livsmedelstillsynen, informerar konsumenter och intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk och om andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet. I tillsynsverksamheten ingår också besiktningsveterinärorganisationen som utför tillsyn i form av köttbesiktning vid kontrollslakterier m.m.

Anslaget minskas med 939 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 158 855 000 kr anvisas för år 2006.

Motionerna

I motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis föreslås att anslaget minskas med 13 000 000 kr. Folkpartiet har länge krävt att livsmedelstillsynen i landet skärps men anser att de åtgärder som vi föreslagit i våra motioner bör kunna åstadkomma denna skärpning. Även i motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis föreslås att anslaget minskas med 13 000 000 kr som en generell besparing.

Utskottets ställningstagande

Den nya EG-lagstiftningen om djurskydd, foder och livsmedel innebär enligt propositionen i många stycken nya principer och arbetssätt för tillsynsmyndigheterna. Under initialskedet kommer det dessutom att krävas särskilda insatser vid bl.a. Livsmedelsverket för att se över det gamla regelverket. Det kommer dessutom att krävas omfattande utbildnings- och informationsinsatser riktade till i synnerhet de lokala tillsynsmyndigheterna men även till företag. Utskottet instämmer i att uppgifterna bör lösas genom omprioritering inom ramen för myndighetens verksamhet.

Den medelstillsyn som regeringen har föreslagit är enligt utskottets uppfattning väl avvägd. Utskottet tillstyrker därmed regeringens förslag och avstyrker motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 och 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 i de delar de avser minskning av anslaget.

43:11 Livsmedelsekonomiska institutet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelse under anslaget och avstyrker motioner om att myndigheten skall fasas ut eller läggas ned (m, c) och om besparingar på anslaget (kd).

Propositionen

Anslaget disponeras av Livsmedelsekonomiska institutet (SLI) för analyser och utredningar inom jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdet.

SLI:s arbete syftar till att belysa frågor om bl.a. den gemensamma jordbruks- och fiskepolitikens effekter och olika styrmedels effektivitet, landsbygdens utveckling, strukturutvecklingen, miljön, djurskyddet, konsumentintresset, den globala livsmedelssituationen, handeln med livsmedel och utvidgningen av EU. Analyserna skall avse såväl nationella som internationella aspekter.

Anslaget minskas med 60 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 10 136 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Centerpartiet förespråkar enligt motion 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 delvis att Livsmedelsekonomiska institutet läggs ned och således bör anslaget 43:11 *Livsmedelsekonomiska institutet* minskas med 10 000 000 kr. I stället bör detta institut samordnas med Jordbruksverkets livsmedelsstatistik, anslaget 43:12. Även Moderata samlingspartiet anför i motion 2005/06: MJ574 (m) yrkande 3 delvis att verksamheten som bedrivs eller skall bedrivas vid Livsmedelsekonomiska institutet kan skötas av andra myndigheter, i huvudsak inom deras nuvarande ramar. Anslaget kan därför fasas ut. Myndigheten bör läggas ned så tidigt som möjligt under budgetperioden. Enligt motionens yrkande 5 delvis bör anslaget minskas med 5 068 500 kr. Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 36 delvis att anslaget minskas med 3 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen är det i SLI:s verksamhet särskilt angeläget med analyser av samhällsekonomiska konsekvenser inför olika ställningstaganden på livsmedelsområdet och på det veterinära området. Det finns därför ett behov av att dessa områden prioriteras. En kontinuitet och permanent kompetens inom den egna organisationen för flera av SLI:s centrala områden bör då bibehållas. Arbetet med livsmedelssäkerhetsrelaterade

frågor kommer att fortsätta under år 2006. Det fiskeripolitiska området präglas av fortsatt behov av åtskilliga åtgärder med sikte på en återuppbyggnad av överutnyttjade bestånd. Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del. Därmed avstyrks motionerna 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2, 2005/06: MJ574 (m) yrkandena 3 och 5 och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 36 i de delar motionsyrkandena avser minskning av anslaget.

43:12 Livsmedelsstatistik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslaget och avstyrker en motion om minskad tilldelning (fp).

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för statistik inom jordbruksområdet inklusive kostnader för en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet samt sammanställningar av statistik i senare led i livsmedelskedjan. I anslaget ingår även framtagandet av statistik över prisutvecklingen i konsument- och producentleden på jordbruksprodukter.

Anslaget minskas med 134 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 23 982 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionen

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5 delvis att man bör minska anslaget med 10 000 000 kr. Dessa frågor bör i linje med den i motionen föreslagna organisationsstrukturen ligga under Livsmedelsverket. Vidare bör en besparing kunna göras på anslaget.

Utskottets ställningstagande

Enligt årsredovisningen för år 2004 producerar och publicerar Jordbruksverket jordbruks- och livsmedelsstatistik i enlighet med vad som föreskrivs i förordning (2001:100) om den officiella statistiken och i EU:s regelverk. Jordbruksverket skall ta fram en statistisk årsbok inom jordbruks- och livsmedelsområdet, producera och publicera statistik rörande konsumtion och prisutveckling i konsument- och producentled för jordbruksprodukter samt ta fram jordbruks- och livsmedelsstatistik som beslutsunderlag. Jordbruks-

verket skall även analysera utvecklingen inom sektorn. Jordbruksverket skall varje år göra en översiktlig sammanställning över vilken statistik som har producerats och kostnaderna för de olika statistikprodukterna.

I förordning om den officiella statistiken anges att Jordbruksverket inom statistikområdet jord- och skogsbruk, fiske är ansvarig myndighet för statistikgrenarna jordbrukets struktur, jordbrukets produktion, sysselsättning inom jordbruket, jordbrukets ekonomi och prisutveckling i jordbruket. Inom vart och ett av dessa områden finns en eller flera statistikprodukter för vilka det publiceras årliga, månatliga eller intermittenta statistiska meddelanden på Jordbruksverkets webbplats. Utöver detta översänds månatlig, årlig eller intermittent statistik till EU:s statistikmyndighet Eurostat. Denna statistik regleras av direktiv, förordningar, beslut eller s.k. gentlemen's agreement. Enligt regleringsbrevet skall Jordbruksverket även analysera utvecklingen inom sektorn. Detta görs främst genom att verket publicerar utredningsrapporter. Vidare deltar Jordbruksverket i internationellt samarbete avseende jordbruks- och landsbygdsstatistik.

Enligt uppgift från Jordbruksverket har konsumtionsberäkningarna sedan många år genomförts av Jordbruksverket (och dess föregångare Jordbruksnämnden) och avses belysa livsmedelskonsumtionen i Sverige uppdelad på ett stort antal varugrupper. Någon liknande sammanhållen statistik över livsmedelskonsumtionen görs inte av andra organisationer eller institut. Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar efterfrågas av organisationer och institut inom livsmedelsområdet som använder denna statistik i sin verksamhet.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om behovet av att i möjligaste mån minimera insamling av data från företag och har inhämtat från Jordbruksverket att verket för denna statistik använder i huvudsak redan befintliga statistikuppgifter. Exempel på detta är utrikeshandels- och produktionsstatistik från SCB samt mjölk- och slaktstatistik från Jordbruksverket. Dessa områden utgörs av statistik som enligt Jordbruksverket krävs av EU och som tas fram även om inte konsumtionsberäkningar genomförs. Utskottet tillstyrker med det anförda regeringens förslag om medelstillelning under anslaget och avstyrker därmed motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 i denna del.

43:13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning och avstyrker en motion om förstärkning av anslaget (m).

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket. Anslagsbeloppet motsvarar EU:s finansiering av jordbruks- och livsmedelsstatistiken samt av nationell medfinansiering vid periodiska utvidgningar av den statistikproduktion som regleras av EU.

Regeringen föreslår att 7 356 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionen

I motion 2005/06: MJ574 (m) yrkande 5 delvis föreslår Moderata samlingspartiet att anslaget förstärks med 44 000 kr. Regeringen har i allmän spariver föreslagit att också vissa av de av EU finansierade anslagen minskas. Det rör sig t.ex. om statistikkostnader. Vi anser att Sverige hittills varit alltför dåligt att ta till vara de medel som EU ställer till förfogande. Minskning av anslaget bör inte göras.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen används anslaget för medfinansieringen av EU:s årliga bokföringsundersökning och strukturstatistik. Enligt rådets förordning (EG) nr 2467/96 av den 17 december 1996 skall i varje medlemsland särskilda gemenskapsundersökningar om företagsstrukturen i jordbruket genomföras åren 2003, 2005 och 2007. Sverige kommer, liksom hittills, att få ersättning från EG-kommissionen. Medfinansieringen från EG tillförs inkomsttitel 6911, *Övriga bidrag från EG*.

För att hantera risken för ett överskridande av utgiftstaket i år har regeringen enligt budgetpropositionen (volym 1 s. 215) vidtagit ett antal åtgärder som syftar till att minska den totala nettoförbrukningen av anslagsbehållningarna i statliga myndigheter. En åtgärd som vidtagits är att den del (0,6 %) av anslagen för förvaltnings- och investeringsändamål som ställts till regeringens disposition år 2005 har dragits in. Regeringen föreslår därför att anslaget 43:13 minskas med 44 000 kr fr.o.m. 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål. Utskottet har samma uppfattning som regeringen och föreslår därmed att motion 2005/06: MJ574 (m) yrkande 5 avstyrks i den här delen.

43:14 Åtgärder inom livsmedelsområdet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelse under anslaget och avstyrker ett förslag om minskning av anslaget (m).

Propositionen

Anslaget disponeras för att främja exporten av svenska livsmedel samt för andra åtgärder inom livsmedelsområdet, med särskild tonvikt på regional utveckling av livsmedelsförädling.

Anslaget minskas med 90 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 14 910 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionen

Moderata samlingspartiet föreslår i motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 delvis att anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet* minskas med 10 000 000 kr. Investeringar bör enligt motionärerna ske på marknadsmässiga grunder. I annat fall riskerar medel att satsas på verksamheter utan egen livskraft.

Utskottets ställningstagande

Regeringen överlämnade den 11 november en skrivelse (skr. 2005/06:47) om småskalig livsmedelsförädling till riksdagen. Enligt skrivelsen ökar konsumenternas intresse för mat med mervärden av olika slag. Småskalig, lokal eller regional mat fyller i detta sammanhang en viktig funktion. Det finns ett behov av samverkan inom områden som distribution och logistik samt ökad kunskap på livsmedels- och hygienområdet då tillräckliga volymer, säkra leveranser, uppfyllande av handelns kvalitetsprogram samt marknadsföring är viktiga faktorer för ökad marknadsintroducering. Kompletterande kanaler eller "marknader" för den småskaliga produktionen fyller också en viktig roll. En utvecklingspotential finns i ett stärkt samarbete mellan lokal och regional mat samt besöksnäring och turism. Den småskaliga livsmedelsförädlingen kan bidra till utvecklingen av mervärden i den svenska livsmedelsproduktionen och för konsumenterna. Det är företagarna själva som i samspel med marknaden har bäst förutsättningar för att utveckla sina företag och sin produktion. Statens roll bör enligt skrivelsen vara att skapa goda förutsättningar för såväl små som medelstora och större företag.

Regeringen beslutade den 28 april 2005 om bidrag för förstärkt verksamhet respektive projektverksamhet vid tre nationella nätverk och resurscentrum med inriktning på småskalig livsmedelsförädling, nämligen Livstek Gotland AB, projektet Regional mat vid Livsmedelssverige/Sveriges lantbruksuniversitet samt till Länsstyrelsen i Jämtlands län. Till länsstyrelsen, som under flera år har bedrivit en utvecklingsverksamhet i form av ett resurscentrum kallat Eldrimner, ges stödet för ett nationellt uppdrag att sprida kunskaper och erfarenheter inom området småskalig hantverksmässig livsmedelsförädling genom allmän rådgivning, information och nätverksbyggande i hela landet.

Utskottet finner regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del. Därmed avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 i den del motionsyrkandet avser minskning av anslaget.

43:15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget.

Landsbygdspolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inte något att erinra mot redovisningen av politikens resultat och inriktning. Motioner om nya anslag (fp, kd) avstyrks.

*Propositionen***Omfattning m.m.**

Politikområdet omfattar verksamhet för en hållbar utveckling av landsbygden. Åtgärderna är i stor utsträckning riktade till lantbruksföretag men också till andra företag på landsbygden. Avgränsningen följer i huvudsak rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruk till utveckling av landsbygden samt åtgärder som syftar till att underlätta genomförandet av denna.

Politikområdet omfattar också försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för olika nationella handlingsprogram för jordbrukets miljöpåverkan samt åtgärder med syfte att främja ekologisk produktion. I politikområdet ingår även nationellt stöd för att säkerställa jordbruksverksamhet i norra Sverige. Politikområdet omfattar verksamhet vid Jordbruksverket och länsstyrelserna.

Årsredovisningen för myndigheten inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Resultatredovisning m.m.

Mål

Målet för landsbygdspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Målet omfattar en hållbar livsmedelsproduktion, sysselsättning på landsbygden, hänsyn till regionala förutsättningar och uthållig tillväxt. Vidare skall jordbrukets natur- och kulturvärden värnas samt jordbrukets negativa miljöpåverkan minimeras i syfte att bidra till att de nationella miljö kvalitetsmålen uppnås inom en generation.

Analys och slutsatser

Regeringens samlade bedömning gällande politikområdet är att resultaten av insatserna i stort sett har varit goda och i överensstämmelse med de uppställda målen. Därigenom bedömer regeringen också att de offentliga insatserna bidrar till en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden.

Större delen av verksamheten inom politikområdet bedrivs inom ramen för fleråriga program, framför allt Miljö- och landsbygdsprogrammet men även Mål 1- och Leader-plus-programmen. Inom varje program finns fastställda operativa mål för de åtgärder som ingår i programmen. De operativa målen för insatserna inom politikområdet har i de flesta fall uppnåtts eller förväntas uppnås under programperioden.

I november 2003 överlämnades till regeringen betänkandet Levande kulturlandskap – en halvtidsutvärdering av Miljö- och landsbygdsprogrammet (SOU 2003:105) som framför allt drog slutsatser utifrån resultat fram t.o.m. 2002. Utvärderingen drog den slutsatsen att programmet i huvudsak fungerat väl och att det har bidragit till uppfyllelsen av mål på samtliga nivåer. Programmet har enligt utvärderingen på ett påtagligt sätt också bidragit till uppfyllelsen av de övergripande miljö kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning.

Gällande miljö kvalitetsmålen bedömer regeringen att åtgärderna kopplade till jordbruket har haft en fortsatt positiv effekt avseende berörda delmål. Åtgärder inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet bedöms vara nödvändiga för att nå miljö kvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap och Ingen övergödning. Trots det goda resultatet från insatser kopplade till jordbruket bedömer regeringen emellertid att miljö kvalitetsmålen Ingen övergödning och Giftfri miljö, vilka även berör andra politikområden, kan vara svåra att nå. Det kan därför finnas behov av ytterligare insatser. Även delmål kopplade till miljö kvalitetsmålet Myllrande våtmarker avseende anläggning av våtmarker bedöms vara svåra att nå.

Avseende ekonomisk och social utveckling av landsbygden framfördes i halvtidsutvärderingen att programmet har bidragit till uppfyllelsen av flera av målen men att bilden är mer otydlig och att ytterligare analyser behöver göras. Regeringens bedömning är att relevanta åtgärder, inklusive de som ingår i Mål 1-programmen, har fortsatt att fungera väl och att flera av

de operativa målen för åtgärderna har uppnåtts eller förväntas uppnås under programperioden. Regeringen instämmer i att bilden gällande de mer övergripande målen är otydlig. Det är svårt att koppla förändringar i den ekonomiska och sociala utvecklingen på landsbygden med resultat från enskilda åtgärder kopplade till de areella näringarna. Ytterligare analyser av åtgärderna är därför nödvändiga. Slututvärderingar av de olika programmen under politikområdet kommer att genomföras efter år 2006.

Politikens inriktning

En allmän utgångspunkt för målet och insatserna inom politikområdet är att de skall medverka till en positiv utveckling av en väl fungerande landsbygd som är ekonomiskt livskraftig och som har höga natur- och kulturvärden. För att utveckla och bevara en livskraftig landsbygd krävs förutsättningar för en integrerad utveckling av jordbruket och övriga sektorer.

Regeringen beslutade den 17 juni 2004 att tillsätta en utredning med parlamentarisk medverkan med uppdrag att utarbeta en långsiktig strategi för den nationella politiken för landsbygdsutveckling. Denna strategi skall ta ett samlat grepp om politiken och utgå från målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. Med de areella näringarna som bas är strategin tänkt att skapa förutsättningar för ökad tillväxt och ett mer mångsidigt företagande på landsbygden. I uppdraget ingår även att behandla förvaltningen av landskapets natur- och kulturvärden. Kommittén skall lämna sitt slutbetänkande senast den 30 november 2006.

Av kommitténs direktiv framgår också att i ett delbetänkande skall kommittén lämna ett förslag till övergripande strategisk inriktning för nästa landsbygdsprogram. Kommittén överlämnade den 2 maj 2005 ett delbetänkande till regeringen (SOU 2005:36). Även ett delbetänkande från Skogsutredningen (SOU 2005:39) som bl.a. behandlar skogsnäringens roll i det kommande landsbygdsprogrammet har överlämnats till regeringen.

Delbetänkandena och de synpunkter som har inkommit under remissbehandlingen utgör viktiga underlag till den skrivelse om den strategiska inriktningen av det kommande landsbygdsprogrammet som regeringen avser att lämna till riksdagen under hösten 2005.

Den svenska regeringen är pådrivande i arbetet med att reformera den gemensamma jordbrukspolitiken. Beslutet om en reform av EU:s jordbrukspolitik fattades den 29 september 2003 (rådets förordning (EG) nr 1782/2003). Reformbeslutet innebär en ökad fokus på åtgärder som syftar till en hållbar utveckling av landsbygden. Den 19 april 2004 överlämnade regeringen skrivelsen om genomförande av EU:s jordbrukspolitik i Sverige (skr. 2003/04:137) till riksdagen. I skrivelsen bedömde regeringen att det nuvarande Miljö- och landsbygdsprogrammet skall förstärkas under resterande del av programperioden 2000–2006, bl.a. genom s.k. modulering

(överföring av EU-medel från direktstöd till Miljö- och landsbygdsprogrammet). Förstärkningen av Miljö- och landsbygdsprogrammet gäller fr.o.m. den 1 januari 2005.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken (prop. 2001/02:4, bet. 2001/02:NU4, rskr. 2001/02:118) är väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av landet. Åtgärderna inom ramen för landsbygdspolitiken skall tillsammans med åtgärder inom andra politikområden bidra till att målet för den regionala utvecklingspolitiken uppnås genom de regionala tillväxtprogrammen.

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis dels att 5 000 000 kr anslås på ett nytt anslag Stöd till utveckling av fisketurism, dels att 4 000 000 kr anslås på ett nytt anslag Stöd till NGO:ers arbete med landsbygdens miljöfrågor. Folkpartiet vill enligt motionens yrkande 2 spara på vissa myndigheters resurser när det gäller opinionsbildning och i stället överföra delar av dessa resurser till miljöorganisationer och andra frivilligorganisationer. Det är enligt motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 31 angeläget att tillvarata den kraft och kunskap som finns i många organisationer och nätverk.

Enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis bör 20 000 000 kr anslås på ett nytt anslag Avbyttjänst. De olika system för avbyttjänst som växt fram i landet har visat sig ha svårt att utvecklas ekonomiskt. Det är därför lämpligt att det statliga stödet går direkt till den som använder sig av avbytare och att man får ersättning för uttagen ledig tid med ett maximum som kan höjas i takt med att avbyttarstödet byggs ut.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen bidrar jordbruket till positiva miljöeffekter i form av biologisk mångfald, bevarande av värdefulla kulturmiljöer och till ett öppet odlingslandskap. Dagens jordbruk utgör samtidigt en belastning på miljön, bl.a. på grund av användningen av bekämpningsmedel och genom förluster av näringsämnen till omgivande miljö.

En hållbar jordbruks- och livsmedelsproduktion förutsätter att naturresurserna brukas på ett resursbevarande, miljöanpassat och etiskt godtagbart sätt. Därmed är jordbrukssektorn viktig i omställningen till ett uthålligt samhälle. Målsättningarna bör bl.a. återspegla behovet och värdet av en hållbar utveckling på landsbygden och inom jordbruket, internationella miljöåtaganden och de areella näringarnas betydelse för att tillhandahålla kollektiva nyttigheter.

Arbetet med jordbrukets miljöfrågor vilar på sektorsansvar, vilket lades fast i Sverige i och med 1988 års miljöpolitiska beslut och har sedan utvecklats i ett flertal riksdagsbeslut. Målet med det särskilda sektorsansvaret för ekologiskt hållbar utveckling preciseras och vidareutvecklas i propositionen Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130,

bet. 2001/02:MJU3, rskr. 2001/02:36). Åren 2006–2008 anvisas Jordbruksverket ytterligare 3 miljoner kronor årligen för arbete med miljökvalitetsmålen.

Flera av de 15 miljökvalitetsmålen berör jordbruket. Regeringens proposition Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag (prop. 2004/05:150) har nyligen behandlats av riksdagen (bet. 2005/06:MJU3, rskr. 2005/06:48). I propositionen görs en fördjupad utvärdering av systemet med miljökvalitetsmål och delmål samt de tre åtgärdsstrategier som antogs 2001. Riksdagen biföll regeringens förslag med några ändringar, tillägg och uttalanden.

Regeringen har utsett Jordbruksverket till ansvarig myndighet för miljökvalitetsmålet Ett rikt odlingslandskap. Även andra miljökvalitetsmål, särskilt Ingen övergödning, Giftfri miljö och Myllrande våtmarker, berör politikområdet landsbygdspolitik. Verksamhet under politikområdet bidrar även till att uppnå mål inom kulturmiljöområdet.

Åtgärder inom politikområdet har som syfte att stärka jordbrukets positiva miljöeffekter och minimera dess negativa miljöeffekter samt att förbättra landsbygdens konkurrenskraft genom att underlätta en nödvändig anpassning av jordbrukssektorn till nya förutsättningar och företagande på landsbygden. Åtgärderna tar hänsyn till de skilda produktionsförutsättningar som råder i olika delar av landet. Samma möjligheter till utveckling för kvinnor och män skall främjas. Delar av den uppburna skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel 2004 föreslås återföras till verksamhet som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks.

Utskottet har tidigare redovisat att riksdagen den 23 november 2005 fastställt utgiftsramen för utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar till 16 398 229 000 kr för budgetåret 2006. Utskottet har inte något att erinra mot redovisningen av resultatet och politikens inriktning och avstyrker därmed motionerna 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 31 och 2005/06:MJ526 (fp) yrkandena 2 och 5 i berörd del. Med hänsyn härtill och till att beslutet om utgiftsram för utgiftsområde 23 inte medger att några ytterligare medel tillförs anslaget avstyrks även motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 36 i den här delen.

Ändring i jordförvärvslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att jordförvärvslagen (1979:230) ändras så att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om uttag av avgifter i ärenden om förvärvstillstånd.

Propositionen

I dag tas avgifter ut vid prövningen av ansökningar om förvärvstillstånd. Detta är reglerat i 9 a § jordförvärvsförordningen. Regeringen föreslår att jordförvärvslagen (1979:230) ändras så att det införs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om uttag av avgifter i ärenden om förvärvstillstånd.

Utskottets ställningstagande

I jordförvärvslagen saknas ett uttryckligt bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om avgifter vid prövningen av ansökningar om förvärvstillstånd. För att klargöra statens rätt att ta ut avgifter bör ett bemyndigande härom finnas i den lag som reglerar prövning av ansökningar om förvärvstillstånd. Utskottet instämmer i att ett nytt stycke bör införas i 9 § jordförvärvslagen, innehållande ett bemyndigande för regeringen att föreskriva om avgifter vid ansökan om förvärvstillstånd. Någon förändring beträffande storleken på nuvarande uttag av avgifter är inte avsedd.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning och bemyndigande under anslagen och avstyrker motioner om förstärkning av anslag 44:1 (c) och om minskning av anslag 44:1 (m).

Propositionen

Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* används för att finansiera strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket. Miljöersättningar riktade till jordbruket, stöd till mindre gynnade områden, kompetensutveckling, startstöd till yngre jordbrukare, stöd till investeringar i jordbruksföretag, stöd till bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter samt åtgärder för landsbygdens utveckling finansieras under anslaget. Åtgärderna återfinns inom ramen för Sveriges Miljö- och landsbygdsprogram samt Sveriges två Mål 1-program, vilka tillämpas i de fyra nordligaste länen samt delar av Gävleborgs, Dalarnas och Värmlands län.

Under anslaget finansieras det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget används även för att finansiera ett nationellt anläggningsstöd för plantering av energiskog i enlighet med förordningen (1997:75) om anläggningsstöd till plantering av fleråriga grödor för produktion av biomassa.

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1 och Leader-plus. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 755 332 000 kr år 2007, högst 331 103 000 kr år 2008, högst 242 065 000 kr år 2009, högst 86 500 000 kr år 2010 och högst 15 000 000 kr därefter.

Anslaget minskas med 13 338 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

En ny programperiod för Miljö- och landsbygdsprogrammet inleds år 2007. Omfattningen av programmet fr.o.m. år 2007 går i nuläget inte att fastställa, bl.a. då det saknas EU-beslut om budget. Beräkningen av anslaget fr.o.m. år 2007 är därför osäker.

Regeringen föreslår att 2 815 662 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Under anslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* anvisas medel motsvarande EU:s finansiering av strukturstöd och miljöersättningar med anknytning till jordbruket som redovisas under anslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur. Till anslaget förs även jordbruksfondens utvecklingssektions finansiering av Mål 1- och Leader-plus-programmen.

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Detsamma gäller åtgärder inom ramen för strukturfondsprogrammen i Mål 1 och Leader-plus. Detta innebär att staten åtar sig framtida ekonomiska förpliktelser som inte ryms inom ramen för de av riksdagen årligen anvisade anslagsmedlen. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 860 000 000 kr år 2007, högst 441 452 000 kr år 2008, högst 247 048 000 kr år 2009, högst 86 500 000 kr år 2010 och högst 15 000 000 kr därefter.

Regeringen föreslår att 1 876 894 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* bör enligt motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis utökas med 250 000 000 kr. Detta anslag bör användas till bl.a. återskapande av våtmarker och utsatta områden (Less Favoured Areas) som Norrland, skärgården, sydsvenska höglandet. Pengarna skall också gå till att stärka dessa områdens konkurrenskraft samt startstöd till landsbygdsföretagare för ökat företagande på landsbygden.

Moderata samlingspartiet anför i motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 delvis att anslaget inte bör utökas utöver vad som motiveras av förändringen i den gemensamma jordbrukspolitiken och föreslår därmed att anslaget minskas med 100 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande

Under anslaget 44:1 har anvisats medel för de av Sverige tillämpade miljö- och strukturstöden med anknytning till jordbruket samt det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Regeringens avsikt är enligt propositionen att följa de beslutade programmen i syfte att nå de i programmen fastställda målen.

Återföringen av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel uppburen åren 2001–2003 sker under anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* Den fortsatta återföringen av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel sker under anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

I samband med beslut om genomförande av jordbruksreformen förstärktes Miljö- och landsbygdsprogrammet med första utbetalning år 2006. EU-finansieringen sker genom s.k. modulering (överföring av EU-medel från direktstöd till Miljö- och landsbygdsprogrammet). Den nationella finansieringen sker genom återföring av delar av den fr.o.m. år 2004 uppburna handelsgödelskatten.

År 2006 föreslås ytterligare 100 000 000 kr av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel återföras under anslaget. Tillsammans med kvarvarande återföring av uppburen skatt åren 2001–2003 under anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.*, föreslås återförda skattemedel år 2006 användas för verksamhet som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks. Utskottet instämmer i att verksamheten bl.a. bör omfatta forsknings- och utvecklingsverksamhet, t.ex. på bekämpningsmedelsområdet.

Under anslaget 44:2 har anvisats medel motsvarande EU:s finansiering för de av Sverige tillämpade miljö- och strukturstöden med anknytning till jordbruket samt Mål 1- och Leader-plus-programmen. Till Miljö- och landsbygdsprogrammet har tillförts ytterligare medel till följd av s.k. modulering (överföring av EU-medel från direktstöd till Miljö- och landsbygdsprogrammet).

Vid beräkning av de finansiella ramarna för Mål 1- och Leader-plus-programmen under programperioden 2000–2006 användes, enligt förordning (1999:710) om valutakurs vid stöd från EG:s strukturfonder, kursen 8,50 kronor per euro. Regeringen beslutade den 23 juni 2005 om ändring i förordningen. Ändringen innebär att valutakursen höjs till 8,60 kronor per euro. Till följd av förändringen bör därmed nivån på anslaget 44:2 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* fr.o.m. år 2006 anpassas. Den höjda valutakursen medför en förstärkning av Mål 1- och Leader-plus-programmen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslagen och avstyrker därmed de förslag till annan medelstillelning som framförts i motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 i den del motionsyrkandet avser minskning av anslaget 44:1. Med hänsyn härtill och till att den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet inte medger att några ytterligare medel tillförs anslaget avstyrks även motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 i den del motionsyrkandet avser förstärkning av anslaget 44:1. Utskottet tillstyrker även föreslagna bemyndiganden.

44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker propositionens förslag om medelstillelning och bemyndigande samt avstyrker därmed en motion (kd) om förstärkning av anslaget.

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för att inom skilda nationella handlingsprogram, huvudsakligen genom försöks- och utvecklingsverksamhet, styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden.

Huvuddelen av den verksamhet som finansieras under anslaget bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr under år 2007 och högst 2 000 000 kr år 2008.

Anslaget minskas med 71 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 11 830 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionen

Det fortsatta arbetet med miljö- och landsbygdsutveckling bör enligt motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis ha ett klart fokus på jordbruksnäringen, och anslaget bör förstärkas med 10 000 000 kr. Den största delen av EU-stöden bör även fortsättningsvis riktas mot miljöförbättrande åtgärder. Framför allt är förebyggande av växtnäringssläckage en viktig uppgift, vilket föranleder stöd till odling av vall och andra fånggrödor. Bevarande av landskapsbilden bör också prioriteras.

Utskottets ställningstagande

Anslaget får enligt propositionen disponeras för informations-, rådgivnings- och utvecklingsverksamhet inom trädgårdsområdet samt för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Genom framför allt försöks- och utvecklingsverksamhet inom ramen för de nationella handlingsprogrammen för jordbrukets miljöpåverkan kan aktuella, konkreta och angelägna frågeställningar med bäring på uppfyllelse av de nationella miljökvalitetsmålen behandlas. Resultaten ligger till grund för den rådgivnings- och utbildningsverksamhet som år 2004 omfattade ca 50 000 lantbrukare.

Resultatet från verksamheten ligger även till grund för lagstiftning, t.ex. inom växtnäringområdet samt i framtagande och utveckling av åtgärder inom ramen för Miljö- och landsbygdsprogrammet. Verksamheten under anslaget bidrar till att uppnå de av riksdagen fastställda miljökvalitetsmålen Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning och Giftfri miljö.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelstilldelning under anslaget och avstyrker motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis med hänvisning till att den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet inte medger att några ytterligare medel tillförs anslaget. Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till bemyndigande.

44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning och avstyrker motioner om förstärkning av anslaget (m, fp).

Propositionen

Från anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* betalas bidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering enligt förordningen (1978:250) om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999). Från och med år 2004 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas och Västra Götalands län.

Anslaget minskas med 18 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 2 982 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Omarronderingsarbetet i Dalarna och angränsande län går enligt motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis alltför sakta. Folkpartiet vill att detta arbete påskyndas och föreslår att anslaget förstärks med 2 000 000 kr. Moderaterna föreslår i motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 att anslaget förstärks med 18 000 kr. Regeringen har i allmän spariver föreslagit att också vissa av de EU-finansierade anslagen minskas. Det rör sig i dessa fall om mindre belopp. Vi anser att Sverige hittills varit alltför dåligt att ta till vara de medel som EU ställer till förfogande. Minskning av detta anslag bör inte göras.

Utskottets ställningstagande

I samband med beredningen av 2003 års ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100, bet. 2002/03:MJU2y) betonade utskottet vikten av att den omarronderingsverksamhet som bekostas från förevarande anslag kan bedrivas i oförändrad omfattning. Riksdagen beslutade därefter efter förslag av regeringen i tilläggsbudget för år 2003 (prop. 2003/04:1 vol. 1 s. 250, bet. 2003/04:FiU11, rskr. 2003/04:43 m.fl.) att anslaget för år 2003 skulle ökas till ungefär samma nivå som nu föreslås av regeringen.

Inom ramen för miljö- och jordbruksutskottets arbete med uppföljning av riksdagens budgetbeslut beslutade utskottet i januari 2004 att inhämta information från Länsstyrelsen i Dalarna angående omarronderingsverksamheten i länet och eventuella effekter av riksdagens anslagsbeslut. Länsstyrelsen redovisade i en skrivelse till utskottet den 9 mars 2004 att effekterna av riksdagens beslut att återställa nivån på bidraget till 3 miljoner kronor bl.a. innebar att Lantmäteriet fick förutsättningar att anställa personal och att markägarna vid informationer inför nya projekt kunde få besked om deras kostnad. Genomförandetiden blir emellertid alltför lång vid nuvarande bidragsnivå. Länsstyrelsen beräknar tidsåtgången för att omarrondera ca 120 000 ha i Siljansbygden till 12 år vid ett årligt bidrag om 10,5 miljoner kronor.

Utskottet har med hänvisning till att hela anslaget numera avser omarronderingsverksamheten godtagit den medelstildelning som regeringen föreslagit för kommande budgetår. Utskottet gör samma bedömning även i år och tillstyrker propositionen i den här delen. Vad som anförs i motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 och 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 föranleder inte någon annan bedömning från utskottets sida. Motionerna avstyrks i de delar som berör anslaget.

44:5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslag 44:5.

44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstildelning under anslag 44:6 och avstyrker motioner om att anslaget bör utgå (m, fp, c) och om förstärkning av anslaget (kd).

Propositionen

Anslaget används för att återföra resterande uppburen skatt åren 2001–2003 på bekämpningsmedel och kväve i handelsgödsel i jordbruket till jordbruksnäringen. Den fortsatta återföringen av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel kommer att ske på anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*.

Den återföring av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel som avser uppburen skatt under perioden 2001–2003 beräknas att avslutas under år 2006. Den fortsatta återföringen av skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel kommer att ske på anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* från år 2006.

Anslaget minskas med 1 614 000 kr år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Regeringen föreslår att 64 386 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Folkpartiet vänder sig i motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis emot återföringen av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. och föreslår att anslaget minskas med 64 386 000 kr. Motionärerna anser att detta går emot principen att förorenaren betalar och att denna typ av växling inte är effektiv. Även Centerpartiet anslår i motion 2005/06:MJ546 (c) yrkande 2 delvis 64 000 000 kr mindre än vad regeringen har föreslagit. Svensk jordbruksnäring bör ges ekonomiskt likvärdiga konkurrensvillkor med jordbruksnäringen i t.ex. Finland och Danmark. Också Folkpartiet anser i motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 5 delvis att anslaget bör dras ned med 64 386 000 kr. Inom utgiftsområdet finns en rundgång av skatt på jordbrukets produktionsmedel på eget anslag. Det är bättre att skatterna aldrig tas ut.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2005/06:MJ594 (kd) yrkande 36 delvis att anslaget förstärks med 50 000 000 kr. Det är viktigt att riksdagen slår fast att återföringen av skatten i form av forsknings- och utvecklingsinsatser som gynnar jordbruksnäringen fortsätter. Det vore olyckligt om detta anslag i stället användes för medfinansiering av det nya landsbygdsprogrammet.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i propositionen bör återförda skattemedel år 2006 användas för verksamhet som främjar en hållbar utveckling av svenskt jordbruk samt bidrar till att konkurrens- och tillväxtförmågan stärks.

Enligt propositionen är det en av regeringens ambitioner att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. På en gemensam EU-marknad är de nationella regelverken av stor betydelse för sektorns konkurrenskraft. Nationella regelverk av betydelse i detta avseende berör bl.a. djurskydd, miljökrav och produktionsmedelsskatter. Sverige arbetar därför aktivt på EU-nivå för att höja ambitionsnivån inom bl.a. djurskydds- och miljöskyddslagstiftningen med den svenska lagstiftningen som förebild.

Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning väl avvägt och tillstyrker propositionen i denna del. Därmed avstyrks motionerna 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5, 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 och 2005/06: MJ574 (m) yrkande 5 i berörd del. Med hänsyn härtill och till att den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet inte medger några ytterligare medel till anslaget avstyrks även motion 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 36 i denna del.

44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslag 44:7 och avstyrker motioner om en sänkning av anslaget (m, fp). Utskottet tillstyrker även regeringens förslag om bemyndigande och avstyrker därmed en motion om att förslaget bör avslås (m).

Propositionen

Anslaget disponeras av Jordbruksverket för försöks- och utvecklingsverksamhet samt för marknadsfrämjande åtgärder rörande ekologisk produktion.

Anslaget minskas med 180 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 29 820 000 kr anvisas under anslaget för år 2006.

Motionerna

Folkpartiet föreslår i motion 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 delvis att anslaget minskas med hela det av regeringen föreslagna beloppet, dvs. 29 820 000 kr. Folkpartiet anser att ekologisk odling kan spela en stor roll för att förbättra jordbrukets miljöprofil, men detta gäller också andra insatser som t.ex. Greppa näringen och Odling i balans. Folkpartiet anser att de miljöinsatser som görs bland landets konventionella brukare har en mycket stor betydelse. Enligt motion 2005/06:MJ574 (m) yrkande 4 bör riksdagen avslå regeringens förslag om bemyndigande att besluta om bidrag under anslag 44:7 Ekologisk produktion. Enligt motionens yrkande 5 bör anslaget utgå. Det är anmärkningsvärt att staten ger marknadsföringsbidrag till en förhållandevis lönsam nisch av livsmedelsmarknaden. Ekologisk produktion är på det hela taget inte mer miljövänlig än konventionell.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att anslaget 44:7 *Ekologisk produktion* fr.o.m. år 2006 skall betecknas 44:7 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* för att bättre spegla den typ av verksamhet som finansieras under anslaget.

Flera av de 15 miljö kvalitetsmålen berör jordbruket, t.ex. Ett rikt odlingslandskap och Giftfri miljö. Ekologisk produktion kan bidra till att uppfylla dessa miljö kvalitetsmål. Verksamheten inom anslaget omfattar försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsfrämjande åtgärder och uppföljning och utvärdering av de verksamheter som finansieras av anslaget samt andra offentliga åtgärder för ekologisk produktion.

Utskottet har tidigare redovisat (bet. 2004/05:MJU2) att ekologisk produktion innebär en strävan att uppnå en helhetssyn utifrån företagets förutsättningar. Både vad gäller växtnäring och foder utnyttjas så långt som möjligt förnybara resurser och produkter som producerats på gården. Utfodringen av djuren baseras i hög grad på vall och grönfoder. Tillförseln av växtnäring från källor utanför gården är oftast begränsad, och ogräs och skadegörare bekämpas med hjälp av andra metoder än kemiska bekämpningsmedel. I enlighet härmed bidrar ekologisk produktion till att uppnå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö. Produktionsmetoden kan även direkt och indirekt ha positiva effekter för möjligheten att uppnå andra miljökvalitetsmål och då främst Ingen övergödning och Ett rikt odlingslandskap.

Verksamheten inom anslaget omfattar försöks- och utvecklingsverksamhet, marknadsfrämjande åtgärder och satsningar på djurhälsa.

Delar av den verksamhet som finansieras under anslaget bygger på fleråriga förpliktelser om utbetalningar. Utskottet tillstyrker att regeringen bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 44:7 *Åtgärder för att främja ekologisk produktion* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under år 2007 och högst 3 000 000 kr år 2008.

Utskottet tillstyrker med det anförda den föreslagna medelstilldelningen och avstyrker därmed kraven i motionerna 2005/06:MJ526 (fp) yrkande 5 och 2005/06:MJ574 (m) yrkandena 4 och 5 i den del som berör detta anslag.

Samepolitik

Utskottets förslag i korthet

Utskottet har inte något att erinra mot vad regeringen har anfört om redovisning av resultat för politikområdet Samepolitik och har inte något att erinra mot redovisningen av samepolitikens inriktning.

Propositionen

Omfattning

Politikområdet Samepolitik omfattar verksamheten vid Sametinget samt Jordbruksverkets och länsstyrelsernas verksamhet som rör rennäringen. Till politikområdet hör också urfolksfrågor där både nationell och internationell verksamhet ingår. Sametingets verksamhet regleras i sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. Rennäringen regleras i huvudsak i rennäringslagen (1971:437) och i rennäringsförordningen (1993:384). Jordbruksverket är central myndighet för rennäringen.

Verksamhet som berör samer, samisk kultur och rennäringen bedrivs inom flera andra politikområden såsom utbildningspolitiken, kulturpolitiken, minoritetspolitiken och djurpolitiken. De skador som vilda djur orsakar rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

Samepolitikens övergripande mål är att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Regeringens inriktning är att successivt pröva ett utvidgat samiskt självbestämmande inom områden där detta är möjligt och med hänsyn tagen till resultat av avslutade utredningar. Som ett steg i detta arbete bereds inom Regeringskansliet för närvarande frågan om att flytta över vissa delar av rennäringens administration från länsstyrelserna och Jordbruksverket till Sametinget. Regeringen planerar att presentera en proposition till riksdagen under innevarande mandatperiod. En viktig del i samepolitiken är att regeringen för samtal med Sametinget som syftar till en närmare dialog mellan staten och samerna. Regeringen arbetar även långsiktigt för en ratificering av ILO-konvention 169. Därför har regeringen tillsatt en gränsdragningskommission för att fastställa gränserna för renskötselområdet och en jakt- och fiskerättsutredning för att närmare utreda omfattningen av sameby medlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen. Utredningarna skall överlämna sina slutbetänkanden i slutet av år 2005. Regeringen planerar därutöver att följa arbetet med en nordisk samekonvention som syftar till att ge en bättre samsyn på de samiska frågorna i berörda länder.

Rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet, och staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen. Rennäringen skall bedrivas på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt bärkraftigt sätt så att den ger ett rimligt antal samer en tryggad försörjning.

I en skrivelse om upphörande av 1972 års svensk-norska renbeteskonvention (skr. 2004/05:79) redovisade regeringen att renbeteskonventionen inte borde förlängas. Regeringen konstaterade även att frågan om en ny renbeteskonvention kommer att bli föremål för fortsatta diskussioner mellan Sverige och Norge. Sådana diskussioner har inletts och förhandlingen om en ny konvention kommer att inledas under hösten 2005.

Resultatredovisning, analys m.m.

Genomsnittligt antal renar per renskötsel företag år 2003 var 255 stycken, vilket ligger i ungefärlig nivå med antalet under år 2002. Antalet renar per renskötsel företag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per företag visar att det är vanligt med relativt få renar per renskötsel företag. En viss förändring av antalet sedan år 1999 kan konstateras; då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. Antalet slaktade renar 2004/05 uppgick till 52 409, vilket var en ökning med 8 % i förhållande till år 2003. Det totala renantalet i hela landet ökade och var

258 000 renar år 2004. Detta är en ökning med 16 % sedan 2000/01. Med hänsyn tagen till minskningen av renslakten har Jordbruksverket beviljat ett bidrag till ett projekt som drivs av Svenska Samernas Riksförbund (SSR) för marknadsföring av renkött. Projektet arbetar för att stärka renköttets ställning på marknaden.

Det genomsnittliga avräkningspriset var 23,46 kr per kilo slaktåret 2004/05, exklusive mervärdesskatt och prisstöd, vilket innebär en sänkning med ca 17 % i förhållande till föregående år och med ca 25 % i förhållande till 2002/03. Totalt utbetalades ca 15,9 miljoner kronor i prisstöd. Prisstödet är ett kilorelaterat pristillägg som staten betalar renägaren per slaktad ren. Regionalt drabbades rennäringen under vintersäsongen 2004/05 av svåra betesförhållanden. Jordbruksverket beslutade därför om en ram för bidrag om sammanlagt ca 4,7 miljoner kronor till utfodring av renar.

Utvecklingen avseende förhandlingarna om en ny renbeteskonvention med Norge har medfört att medelsförbrukningen för underhåll av riksgränsstängslet mot Norge har minskat något. Medel har härmed frigjorts för ett ökat underhåll för stängsel mot Finland.

Slakten av ren har minskat de senaste åren. Det sjunkande antalet förmodas bero på både minskad export och lägre avräkningspriser. För att kartlägga marknaden samt att motverka slaktminskningen har insatser gjorts av såväl regeringen som Jordbruksverket i samarbete med Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Jordbruksverket och SSR:s satsning på marknadsföringsåtgärder förväntas ge en positiv effekt på branschen såväl genom ökad tillgänglighet av renkött som genom förbättrad efterfrågan på marknaden.

För rennäringen anser regeringen att måluppfyllelsen är svårbedömd, främst eftersom en rad olika externa faktorer spelar in. Det totala renantalet har ökat till följd av sjunkande renslakt, men antalet djur hålls inom tillåtna gränser. Antalet djur per renkötsföretag är stabilt, vilket signalerar en oförändrad situation för rennäringen och dess ekonomiska hållbarhet. Fortsatt arbete kommer att krävas av Sametinget, det samiska samhället och av regeringen för att nå de mål som är uppsatta för samepolitiken. Genom befintligt och ökat samråd, både nationellt och över nationsgränserna, förbättras möjligheterna att finna tillvägagångssätt som gagnar alla samer, oavsett medborgarskap.

Årsredovisningen för myndigheten inom politikområdet har av Riksrevisionen bedömts vara i allt väsentligt rättvisande.

Inriktning

Sametinget

En viktig del i samepolitiken är att regeringen för samtal med Sametinget som syftar till en närmare dialog mellan staten och samerna. Regeringen arbetar även långsiktigt för en ratificering av ILO-konvention 169. Mot

den bakgrunden har regeringen tillsatt en gränsdragningskommission för att fastställa gränserna för renskötselområdet och en jakt- och fiskerättsutredning för att närmare utreda omfattningen av samebymedlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen. Utredningarna skall överlämna sina slutbetänkanden i slutet av år 2005. Regeringen planerar därutöver att följa arbetet med en nordisk samekonvention som syftar till att ge en bättre samsyn på de samiska frågorna i berörda länder.

Regeringen anser att arbetet med att öka kunskapen om och tillgänglig information kring samisk kultur, historia och samhälle är viktigt.

Regeringens inriktning är att successivt pröva ett utvidgat samiskt självbestämmande inom områden där detta är möjligt och med hänsyn tagen till resultat av avslutade utredningar. Som ett steg i detta arbete bereds inom Regeringskansliet för närvarande frågan om att flytta över vissa delar av rennäringsadministrationen från länsstyrelserna och från Jordbruksverket till Sametinget. Regeringen planerar att presentera en proposition till riksdagen under innevarande mandatperiod. En annan del i arbetet med att utveckla Sametinget påbörjades under 2004. Det innebär att Sametingets kansli under första halvåret 2005 implementerade en ny organisationsstruktur

Rennäringen

Regeringen anser att rennäringen är en viktig del av det samiska kulturarvet och att staten har ett övergripande ansvar för att rennäringen kan fortleva som en del av kulturen. Rennäringen skall bedrivas på ett ekologiskt, ekonomiskt och kulturellt långsiktigt bärkraftigt sätt så att den ger ett rimligt antal samer en tryggad försörjning.

Rennäringen främjas bl.a. genom statligt pristillägg på renkött, ersättning för vissa merkostnader till följd av Tjernobylyolocken och genom att staten svarar för vissa kostnader för renskötselanläggningar liksom viss planläggning när det gäller renskötseln över anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen*. De skador som vilda djur orsakar på rennäringen ersätts enligt viltskadeförordningen (2001:724).

I en skrivelse om upphörande av 1972 års svensk-norska renbeteskonvention (skr. 2004/05:79) redovisade regeringen att renbeteskonventionen inte borde förlängas. Regeringen konstaterade även att frågan om en ny renbeteskonvention kommer att bli föremål för fortsatta diskussioner mellan Sverige och Norge. Sådana diskussioner har inletts och förhandlingen om en ny konvention kommer att inledas under hösten 2005.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det genomsnittliga antalet renar per renskötsel-företag år 2003 var 255 stycken, vilket ligger i ungefärlig nivå med antalet under år 2002, och att antalet renar per renskötsel-företag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per företag visar att

det är vanligt med relativt få renar per renskötsel företag. En viss förändring av antalet sedan år 1999 kan konstateras; då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. Antalet slaktade renar för slaktåret 2004/05 uppgick till 52 409, vilket var en ökning med 8 % i förhållande till år 2003. Det totala renantalet i hela landet ökade och var 258 000 renar år 2004, vilket är en ökning med 16 % sedan perioden 2000/01. Med hänsyn tagen till minskningen av renslakten har Jordbruksverket beviljat ett bidrag till ett projekt som drivs av Svenska Samernas Riksförbund (SSR) för marknadsföring av renkött och som syftar till att stärka renköttets ställning på marknaden.

Av propositionen framgår att utvecklingen avseende förhandlingarna om en ny renbeteskonvention med Norge har medfört att medelsförbrukningen för underhåll av riksgränsstängslet mot Norge har minskat något. Av propositionen framgår också att Sametingets informationsarbete och tillgänglighet har förbättrats under år 2004 och att ett flertal informationsinsatser av olika omfattning är genomförda. Som en viktig del i informations- och kunskapsarbetet redovisade Sametinget i december 2004 ett förslag till ett nationellt samiskt informationscentrum. Centrumets webbportal har sedan starten i februari 2005 haft i genomsnitt 40 000 besökare per månad. Som regeringen anför speglar det resultatet, liksom besöksantalet på Sametingets webbplats, en förbättrad målpuppfyllelse då det gäller Sametingets arbete med bl.a. kunskaps- och informationsspridning.

Sammanfattningsvis instämmer utskottet i regeringens analys av vidtagna åtgärder inom politikområdet och har inte något att erinra mot samepolitikens inriktning så som den redovisas i propositionen.

45:1 Främjande av rennäringen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslaget. Med hänvisning till propositionen och till tidigare uttalanden på området avstyrker utskottet ett motionsyrkande (kd) om en översyn av gällande regler för pristillägget på renkött. Slutligen tillstyrker utskottet det förslag till bemyndigande som framställs i propositionen.

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget är:

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötsel anläggningar för vilka staten har underhållsansvar,

- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla för renskötseln, natur- och kulturmiljövården,
- utveckling av företagsregistret för rennäringen,
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött,
- ersättning till följd av Tjernobylolyckan enligt förordningen (1994:246),
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark samt
- övriga åtgärder för främjande av rennäringen som beslutas efter överläggningar mellan staten och Sametinget.

En viss del av den verksamhet som finansieras av anslaget är åtgärder i form av projektstöd och medel till speciella satsningar för främjande av rennäringen.

Mot bakgrund av ovanstående bör regeringen bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* fatta beslut om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter om högst 4 000 000 kr under år 2007.

Anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* disponeras av Jordbruksverket.

Anslaget minskas med 282 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av företrädesvis anslag avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 46 718 000 kr anvisas under anslaget 45:1 *Främjande av rennäringen m.m.* för år 2006.

Motionen

Enligt motion 2005/06:MJ421 (kd) bör en översyn av gällande regler för pristillägg på renkött göras. Det bör enligt motionärerna vara möjligt att uppbära pristillägg på renar slaktade i Norge eller Finland även om renarna transporterats levande från Sverige över gränsen. Härigenom skulle också mobila slakterier som är till gagn både för djur och miljö få en möjlighet att utvecklas, vilket skulle innebära väsentliga fördelar för renskötseln.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner regeringens förslag om medelstildelning under anslaget väl avvägt och tillstyrker därmed propositionen i denna del. Även det förslag till bemyndigande som framläggs i propositionen tillstyrks.

Av propositionen framgår att slakten av ren har minskat de senaste åren. Det sjunkande antalet slaktade djur förmodas bero på både minskad export och lägre avräkningspriser. För att kartlägga marknaden samt att motverka slaktminskningen har insatser gjorts av såväl regeringen som Jordbruksverket i samarbete med SSR. Kartläggningen har enligt regeringen bidragit till en ökad diskussion i frågan om vilka förbättringar som kan

göras av samtliga led i produktionskedjan. Regeringen anser att Jordbruksverkets och SSR:s satsning på marknadsföringsåtgärder därtill förväntas ge en positiv effekt på branschen såväl genom ökad tillgänglighet av renkött som genom förbättrad efterfrågan på marknaden. För rennäringen anser regeringen måluppfyllelsen vara mer svårbedömd, främst eftersom en rad olika externa faktorer spelar in. Det totala antalet renar har ökat till följd av sjunkande renslakt men antalet djur hålls inom tillåtna gränser. Antalet djur per renkötsföretag är stabilt, vilket signalerar en oförändrad situation för rennäringen och dess ekonomiska hållbarhet.

Av propositionen framgår vidare att genomsnittligt antal renar per renkötsföretag år 2003 var 255 stycken, vilket ligger i ungefärlig nivå med antalet under år 2002. Antalet renar per renkötsföretag skiljer sig åtskilligt mellan länen. Indikatorn genomsnittligt antal renar per företag visar att det är vanligt med relativt få renar per renkötsföretag. En viss förändring av antalet sedan år 1999 kan emellertid konstateras; då hade ett företag i genomsnitt 236 renar. Antalet slaktade renar perioden 2004/05 uppgick till 52 409, vilket var en ökning med 8 % i förhållande till år 2003. Det totala renantalet i hela landet ökade och var 258 000 renar år 2004, vilket är en ökning med 16 % sedan perioden 2000/01. Med hänsyn tagen till minskningen av renslakten har Jordbruksverket beviljat ett bidrag till ett projekt som drivs av SSR för marknadsföring av renkött. Projektet arbetar för att stärka renköttets ställning på marknaden. Det genomsnittliga avräkningspriset var 23,46 kr per kilo perioden 2004/05, exklusive mervärdesskatt och pristöd, vilket innebär en sänkning med ca 17 % i förhållande till föregående år och med ca 25 i förhållande till perioden 2002/03. Totalt utbetalades ca 15,9 miljoner kronor i pristöd. Prisstödet är ett kilorelaterat pristillägg som staten betalar renägaren per slaktad ren. Regionalt drabbades rennäringen under vintersäsongen 2004/05 av svåra betesförhållanden. Jordbruksverket beslutade därför om en ram för bidrag om sammanlagt ca 4,7 miljoner kronor till utfodring av renar.

Vid sin behandling hösten 2003 av budgetpropositionen för år 2004 konstaterade utskottet att pristillägget har fått allt mindre betydelse för den enskilde renägarens ekonomi (bet. 2003/04:MJU2, rskr. 2003/04:105). En utveckling hade skett i riktning mot riksdagens målsättning, vilket innebär att stödet bl.a. skall bidra till förbättrad lönsamhet hos rennäringens företag och främjande av avsaltningsmöjligheterna för renkött. Pristillägget skall också främja en balans mellan antal renar och betestillgång, vara anpassat till produktions- och marknadsförutsättningarna samt kunna fungera inom ramen för internationella överenskommelser. Utskottet anförde vidare att renköttsmarknaden i Sverige, Norge och Finland i princip utgör en gemensam marknad och att avräkningspriserna i de tre länderna i stort sett var desamma. Även om utskottet fann det naturligt att priset på renkött varierar med tillgång och efterfrågan, uppfattas avräkningspriserna på renkött i dag som mycket osäkra och instabila. En viktig förutsättning för en fungerande renköttsmarknad med bra avräkningspriser är marknadsåtgärder, och

av det statliga pristillägg som utgår avsätts ett visst belopp per kilo för sådana åtgärder. Utskottet fann medelsbehovet under anslaget väl avvägt och tillstyrkte regeringens förslag men förutsatte ändå att regeringen noga följer effekterna för rennäringen under den kommande slaktperioden, framför allt vad avser avräkningspriserna inklusive pristillägget, och ersättningsarna för vissa merkostnader till följd av de ökade cesiumhalterna, och vid behov vidtar behövliga åtgärder. Utskottets uttalande äger fortfarande giltighet. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2005/06: MJ421 (kd).

Utbildningspolitik och forskningspolitik under utgiftsområdena 16 och 20

Politikområde Utbildning inom utgiftsområde 23

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ingår i politikområdet Utbildning som redovisas under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Verksamheten vid SLU utgör ett viktigt medel för att förverkliga målen inom skogspolitiken, djurpolitiken, livsmedelspolitiken, landsbygdspolitiken samt samepolitiken under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar.

Politikområde Forskning inom utgiftsområde 23

Forskningen som bedrivs inom de areella näringarna har ett särskilt ansvar för att kunskaperna om naturresurserna utvecklas för kommande generationers behov. Viktiga globala livsmedelsförsörjnings- och miljöfrågor måste lösas genom samverkan mellan många länder och mellan forskare från olika vetenskapliga discipliner.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Rådet sorterar under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård men anvisas medel under ett anslag för forskning under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. En resultatredovisning för samtliga forskningsfinansierande myndigheter görs under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

25:1 Sveriges lantbruksuniversitet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelning under anslaget och avstyrker två motionsyrkanden (fp, c) om annan medelstillelning.

Utskottet avstyrker vidare motionsyrkanden (s, c, m, fp, kd) om klargörande av SLU:s sektorsansvar, om inrättande av en professur vid SLU, om veterinärutbildningen, om extra medel till unghästutbildning, om hovslagarutbildningen, om den skogliga utbildningen, om eftergymnasial utbildning på jord- och skogsbrukets område och om satsningar på ökad attraktionskraft och långsiktig kompetensförsörjning inom livsmedelsområdet.

När det gäller forskning och utveckling avstyrker utskottet ett flertal motionsyrkanden (s, m, fp, c, kd) om Skara som nationellt centrum för lantbruks- och livsmedelsfrågor, om behovet av att stärka skånsk livsmedelsforskning, om utbildning och forskning om ekologisk jordbruksproduktion, om forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl inom svin- och kycklingproduktionen, om forskning om varroa respektive om ökat nordiskt samarbete om framtida växtförädling av frukt och bär.

Slutligen avstyrker utskottet motionsyrkanden (m, fp, c, kd) om uppfödning och utbildning av tjänstehundar och om lokaliseringen av denna verksamhet.

Jämför reservationerna 6 (fp), 7 (fp), 8 (kd) och 9 (kd).

Propositionen

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans hållbara nyttjande av dessa. Detta sker genom utbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys och information. Verksamheten vid SLU ingår som en del i politikområdet Utbildning och omfattas därför av den övergripande resultatredovisning som görs för högskoleväsendet under utgiftsområde 16.

Anslaget finansierar grundläggande högskoleutbildning, forskarutbildning, forskning, fortlöpande miljöanalys samt information och fortbildning. Verksamheten bedrivs utifrån en sektorsroll som preciseras av fem ansvarsområden:

- kvalitet i livsmedelskedjan,
- djurhållning, djurhälsa och djurskydd,
- skog, skogsbruk och förädling av skogsråvaran,
- naturresurser för landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt
- landskapsplanering och markanvändning.

Den nya fakultetsorganisationen med fyra ortsbunda fakulteter som trädde i kraft den 1 januari 2004 har implementerats. Syftet med denna var att uppnå en effektiv intern organisation och att snabbare kunna möta omvärldens krav på förändring och förnyelse. Fakulteterna arbetar nu vidare med organisationsutvecklingen och ett arbete med att ta fram strategier för verksamheten pågår.

Totalt för perioden har SLU redovisat 488 avlagda examina, vilket innebär att SLU väl uppfyller fastställt mål.

Regeringen har som mål för perioden 2001–2004 angett att minst 34 % av de professorer som nyanställs skall vara kvinnor. Under perioden rekryterades 17 professorer och 43 personer befordrades till professor. Av de rekryterade var 7 kvinnor och av de befordrade var 8 kvinnor. Totalt var andelen kvinnor av SLU:s nya professorer 25 %. SLU har således inte uppnått jämställdhetsmålet för professorer. Mer än hälften av de forskarstuderande som har en doktorandanställning är kvinnor, vilket torde öka SLU:s möjligheter att på sikt närma sig målet för andelen nyrekryterade kvinnliga professorer.

SLU har, förutom verksamhetsgrenarna grundläggande högskoleutbildning samt forskning och forskarutbildning, en tredje verksamhetsgren, fortlöpande miljöanalys. Ett arbete pågår för att utveckla ett nationellt system för rapportering av markanvändning och kolsänkor enligt klimatkonventionen och Kyotoprotokollet. Flera av SLU:s miljöövervakningsprogram är centrala komponenter i systemet. Ett webbaserat verktyg för bedömning av försurning av sjöar och vattendrag är under utveckling.

Artdatabanken har under våren 2005 kommit med en ny sammanställning över hotade och missgynnade växter, svampar och djur i Sverige, den s.k. Rödlistan. Ansvar för Artportalen, som är en databas för inrapportering av fynd av arter, har överförs från Naturvårdsverket till Artdatabanken. Särskilda medel har anvisats till Artdatabanken via anslaget till SLU, bl.a. för att koordinera och driva Svenska artprojektet. Projektet beräknas pågå under lång tid och kommer att resultera i publicering av ett populärvetenskapligt bokverk omfattande ca 100 volymer.

SLU har under de senaste åren haft en negativ finansiell resultatutveckling. Den ekonomiska redovisningen har stramats upp och stora omställningsåtgärder har vidtagits. Kostnader för uppsägningar kommer även under år 2005 att belasta resultatet, men prognosen för bokslutet för år 2005 pekar mot ett positivt resultat.

Inom SLU pågår ett arbete med att ta fram strategier för verksamheten. Regeringen har för avsikt att i anslutning till denna genomlysning se över SLU:s roll i högskolesystemet och sektorsrollen.

I enlighet med förslagen i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) har anslaget ökat med 5 278 000 kr för år 2006, med ytterligare 5 139 000 kr för

år 2007 samt med ytterligare 19 423 000 kr för år 2008. Förstärkningen bör ge SLU ökade möjligheter att utveckla goda forskningsmiljöer och att göra strategiska prioriteringar.

Inom Movium, som är en centrumbildning inom SLU, bedrivs verksamhet i syfte att bl.a. utveckla kunskapen om stadens utemiljö. Barns utemiljö ingår som en del i denna verksamhet. Mot bakgrund härav överförs 1 000 000 kr per år från det under utgiftsområde 10 uppförda anslaget 19:6 *Försäkringskassan* till anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för att finansiera ett nationellt samordningsansvar för kunskapsutveckling och kunskapsspridning som rör barns och ungas utemiljöer åläggs Movium.

Anslaget minskas med 8 137 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av anslag företrädesvis avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 1 382 014 000 kr anvisas under anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* för år 2006.

Motionerna

Som en allmän förstärkning av anslaget föreslår Folkpartiet liberalerna i motion 2005/06/MJ526 (fp) att anslaget höjs med 15 000 000 kr utöver regeringens förslag (yrkande 5 delvis). Eftersom Centerpartiet motsätter sig regeringens förslag om en extra satsning på Artdatabanken föreslås i motion 2005/06:MJ546 (c) en sänkning av anslaget med 45 000 000 kr i förhållande till regeringens förslag (yrkande 2 delvis).

I motion 2004/05:MJ480 (c) anfördes att utvärderingen av Sveriges lantbruksuniversitets sektorsansvar även bör innefatta universitets roll i samband med växtförädling och sortprovning. Det är enligt motionärerna realistiskt att Sverige skall kunna ha ett växtförädlingsprogram för alla viktiga grödor. Eftersom våra grannländer har likartade problem är det naturligt att i de här berörda frågorna ha ett samarbete med våra grannländer med likartade klimatförhållanden. I ett sådant nordiskt samarbete bör SLU medverka, eftersom det för närvarande i vårt land närmast är där som växtförädlingen hör hemma. I samband med den utvärdering av Sveriges lantbruksuniversitets s.k. sektorsansvar inom lantbruksområdet som aviserats i årets budgetproposition bör därför även frågor om universitetets roll i samband med växtförädling och sortprovning beaktas. Enligt motion 2005/06:MJ519 (fp) bör SLU:s sektorsansvar i budgeten klargöras. Motionärerna anför att SLU är det enda universitet vars verksamhet inte sorterar under Utbildningsdepartementet utan direkt under Jordbruksdepartementet. Om verksamheten även i fortsättningen skall vara kvar under Jordbruksdepartementet bör regeringen klarlägga i vilka frågor universitetet har ett speciellt nationellt ansvar gentemot sina näringar. Detta borde också tydliggöras genom att i budgeten öronmärka pengar till sektorsansvaret, dvs. samverkan med näringen och myndigheterna. Regeringen bör låta se över frågan till nästa år (yrkande 33).

I motion 2005/06:MJ396 (c, m, fp, kd) begärs inrättandet av en professur vid SLU i Skara till minne av Edward Nonnen, med inriktning på innovationer och nytänkande inom växtodlingsområdet. En sådan professur skulle enligt motionärerna ge fortsatta förutsättningar för sektorsforskning, för underlag för yrkesutbildningar och för en aktiv roll i dialogen med lantbrukssektorn. En förstärkning av basresurserna för sektorsrollen vid SLU i Skara skulle dessutom öka utvecklingspotentialen och ytterligare stimulera samarbete inom det västsvenska universitets- och högskolesamarbetet, VUS.

I motion 2005/06:MJ213 (m) påtalas behovet av att kvaliteten i veterinärutbildningen upprätthålls genom en tillräckligt omfattande klinisk tillämpning av djursjukvård dygnet runt. Det framhålls i motionen som ett starkt nationellt intresse att SLU får uppdraget att fortsätta bedriva djursjukvård även nattetid så att veterinärutbildningen kan behålla sin tidigare kvalitetsnivå (yrkande 1). I dag beslutar universiteten själva om hur mycket av de sammanlagda resurserna som skall gå till olika verksamhetsområden, vilket innebär att tilldelningen av resurser till veterinärmedicin konkurrerar med annan verksamhet på SLU. Om Sverige även i framtiden skall kunna ha veterinärer med hög kompetens, bedriva en bra djursjukvård samt leva upp till djurskyddslagen måste veterinärutbildningen garanteras vissa resurser på samma sätt som läkarutbildningen. Regeringen måste skyndsamt utreda möjligheten att öronmärka pengar till veterinärutbildningen (yrkande 2).

Enligt motion 2004/05:MJ505 (kd) bör ett tredje år införas på den hippologiska högskoleutbildningen (yrkande 13). En utredning bör genomföras för att undersöka möjligheten att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen på samma sätt som övrig högskoleutbildning (yrkande 14). Detta yrkande återkommer i motion 2005/06:MJ528 (kd) yrkande 9. I motionerna 2004/05:MJ505 (kd) och 2005/06:MJ528 (kd) begärs att regeringen i 2006 års ekonomiska vårproposition anslår extra medel till unghästutbildning och att medlen bör riktas mot utbildning av ridinstruktörer. Därigenom skulle enligt motionärerna största möjliga antal utbildade hästar per investerad krona erhållas (yrkandena 16 respektive 11). Hovslagarutbildningen tas upp i motionerna 2004/05: MJ505 (kd) och 2005/06: MJ528 (kd). Nuvarande studiemedelsberättigande utbildning bör utvidgas med lärlingsutbildning. Handledningen måste på något sätt vara knuten till läroanstalten, men eftersom många lärlingar är vuxenstuderande måste det finnas möjlighet till distansundervisning (yrkandena 15 respektive 10).

Kristdemokraterna anför i motion 2004/05: MJ497 (kd) att riksdagen skall begära att regeringen skyndsamt lägger fram förslag om hur behovet av en eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov skall tillgodoses när den interkommunala ersättningen avvecklas (yrkande 45). I och med att riksdagen beslutat att systemet med interkommunal ersättning för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar skall avvecklas från och med år 2005 försvinner förutsättningarna för dessa

utbildningar. Högskoleutbildning är inte alltid önskad eller motiverad och kvalificerad yrkesutbildning (KY) är ett svårgenomförbart alternativ för småföretag inom jordbruket och skogsbruket. Därför uppkommer behovet av statligt finansierad eftergymnasial yrkesutbildning inom naturbruket. Utbildningen skall komplettera KY och vara väl anpassad till näringens säsongsvariationer, företagets storlek, arbetssätt och andra särskilda förutsättningar. Även i motion 2004/05: MJ512 (s) tas frågan upp om behovet av eftergymnasial yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk. Det är enligt motionären av stor vikt att regeringen skyndsamt utarbetar ett förslag om hur behovet av riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov kan tillgodoses när den interkommunala ersättningen avvecklas. I motion 2005/06: MJ519 (fp) begärs en översyn av den skogligen utbildningen för att säkra och möta framtida behov inom skogsområdet samt för att säkra finansieringen av starka svenska forskningsinstitutioner. I översynen bör också problemet att erhålla praktikplatser för gymnasieungdomar belysas. Det framhålls också som viktigt att stärka de universitetsinstitutioner som bedriver en god skogsforskning. Regeringen bör i översynen också undersöka efterfrågan av lämpliga eftergymnasiala skogligen utbildningar, s.k. KY-utbildningar (yrkande 22). Behovet av en riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning inom jord- och skogsbruket tas upp även i motion 2005/06: MJ594 (kd). Utbildningen bör komplettera KY och vara väl anpassad till näringens säsongsvariationer, företagets storlek, arbetssätt och andra särskilda förutsättningar. Regeringen bör skyndsamt utarbeta ett förslag om hur behovet av en riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov skall tillgodoses (yrkande 35).

Behovet av utbildning och forskning inom jordbruks- och livsmedelsområdet tas upp i motion 2004/05: MJ497 (kd). Vidareutveckling av kunskaperna inom ekonomi för lantbruks- och livsmedelssektorerna sker enligt motionärerna bäst genom en stark forskning på dessa områden. För att denna forskning skall ge ett för Sverige optimalt resultat krävs en förstärkning av forskningsområdet (yrkande 44). I syfte att utveckla och vidareutveckla svenska kvalitetslivsmedel begärs i motion 2005/06: MJ411 (c, m, fp, kd) satsningar som ökar attraktionskraften och innebär en långsiktig kompetensförsörjning inom livsmedelsområdet. Motionärerna hänvisar till landets enda livsmedelsingenjörsutbildning i Skara. I motion 2005/06: MJ463 (fp) framhålls Skara som nationellt centrum för lantbruks- och livsmedelsfrågor. Skara, där redan i dag ett antal institutioner finns, knutna till lantbruk och livsmedelsproduktion, skulle kunna stärkas än mer som ett nationellt centrum för flera av dessa frågor, där utbildning, forskning och utveckling får en alltmer framträdande roll (yrkande 2). Behovet av att stärka skånsk livsmedelsforskning framhålls i motion 2004/05: MJ437 (m). Den samverkan som finns mellan företagen och t.ex. Skånes Livsmedelsakademi, SLU Alnarp och universiteten i Öresundsregionen, är enligt motionärerna en stark drivkraft för skånsk livsmedelsproduktion (yrkande 2).

Betydelsen av utbildning och forskning om ekologisk jordbruksproduktion betonas i motion 2005/06:MJ418 (c). På området har Centrum för ut hålligt lantbruk (CUL) inom Sveriges Lantbruksuniversitet en fortsatt viktig roll, men det är enligt motionärerna nödvändigt att det ekologiska lantbruket bättre integreras i den fasta forsknings- och utbildningsstrukturen. Enligt motion 2004/05:MJ260 (c) bör satsningar göras på forskning som syftar till att finna en metod som helt befriar bin från kvalster (yrkande 2). I motion 2005/06:MJ446 (kd) påtalas behovet av forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl inom kyckling- och svinproduktion. Motionärerna anser att regeringen bör ge t.ex. SLU i uppdrag att i samarbete med berörda näringar genomföra forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl inom kyckling- och svinproduktion (yrkande 42).

Behovet av ökat nordiskt samarbete om framtida växtförädling av frukt och bär betonas i motion 2005/06:MJ493 (s). Motionärerna anser att det nordiska samarbetet om växtförädling av frukt och bär bör utökas.

Frågan om tjänstehundar tas upp i två motioner. I motion 2005/06: MJ223 (m) framhålls att staten måste ta ansvar för att tjänstehundar i tillräcklig omfattning och av tillräckligt god kvalitet tas fram. Enligt motionärerna bör det skapas en från de statliga användarna fristående huvudman för att styra, planera och utveckla avelsarbetet samt för att svara för rekrytering av lämpliga fodervärdar. Samverkan bör ske med de olika användarna av tjänstehundar. Insatser för forskning och djurskydd bör finansieras via befintliga anslag inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde. Enligt motion 2005/06:MJ282 (c, m, fp, kd) bör uppfostringen ske i Sollefteå. Motionärerna hänvisar bl.a. till att hundskolan i Sollefteå under drygt 60 år har bedrivit avelsverksamhet som har resulterat i hundar av mycket hög standard.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis finner utskottet regeringens förslag om medelstillelning under anslaget väl avvägt. Därmed tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5 delvis och 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 delvis om ändrat anslag.

Av propositionen framgår att inom SLU pågår arbete med att ta fram strategier för verksamheten. I anslutning till detta arbete har det gjorts en genomlysning av SLU:s sektorsroll, dvs. den roll som SLU har för utvecklingen av de areella näringarna, i dialog med representanter för näringslivet och samhälle. I propositionen uttalar regeringen sin avsikt att i anslutning till denna genomlysning se över SLU:s roll i högskolesystemet och sektorsrollen. Utgångspunkten är att utifrån en föränderlig omvärld definiera och tydliggöra SLU:s framtida roll som sektorsuniversitet. Av propositionen framgår även att regeringen har beslutat om tilläggsdirektiv till utredningen om resurstillelningssystem för grundläggande högskoleutbildning. Genom tilläggsdirektiven avses utredarens uppdrag utökas till att också omfatta resurstillelningen av universitetens och högskolornas anslag för

forskning och forskarutbildning samt anslaget till SLU. Uppdraget skall redovisas senast den 5 maj 2005 (dir. 2004:03, 2005:24 och 2005:73). Med det anförda finner utskottet syftet med motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 33 i allt väsentligt tillgodosett. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandet finner utskottet inte påkallad.

Med anledning av ett flertal motioner om fördelningen av medel till bl.a. undervisning och forskning vid SLU vill utskottet inledningsvis hänvisa till riksdagens beslut hösten 1996 i samband med behandlingen av propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5, bet. 1996/97:UbU3, rskr. 1996/97:99) där bl.a. den allmänna riktlinjen skall gälla för forskningspolitiken att övergripande forskningspolitiska beslut skall fattas av statsmakterna medan organ med sakkunskap inom berörda områden beslutar om närmare medelsfördelning och verksamhet. Denna princip fastställdes även hösten 1999 (prop. 1998/99:94, bet. 1999/2000:UbU3, rskr. 1999/2000:9), vintern 2000/01 (prop. 2000/01:3, bet. 2000/01:UbU6, rskr. 2000/01:98) och våren 2005 (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289). I propositionen Vissa forskningsfrågor (prop. 1998/99:94, bet. 1999/2000:UbU3, rskr. 1999/2000:9) lämnade regeringen också förslag om statens uppgifter inom forskningsområdet. Enligt förslaget, som riksdagen godkände, skall Sverige utveckla sin ställning som forskningsnation. Staten har ett övergripande ansvar för att det svenska samhället utvecklar och tar till vara ny kunskap och ett särskilt ansvar för att garantera forskningens frihet, för grundforskning och för forskarutbildning. Staten skall vidare bl.a. främja forskning och utvecklingsarbete för andra samhällssektorer och till stöd för de politiska målen inom dessa när detta är av stor betydelse för att utveckla dessa sektorer och det är befogat att staten bidrar med finansiering. Denna inriktning fastslogs av riksdagen även våren 2005.

Utskottet vill även hänvisa till sina tidigare uttalanden och senast hösten 2004 i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2005. Det är, som utskottet vid flera tidigare tillfällen har framhållit, enligt förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet, en uppgift för universitetets styrelse att besluta i viktigare frågor om verksamhetens övergripande inriktning och om universitetets organisation samt viktigare frågor om den interna resursfördelningen, dvs. även inrättande av tjänster och resurser för forskning och utveckling. Vidare har utskottet konstaterat att det är en fråga för Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, att inom ramen för forskningsprogrammet fördela medel till olika forskningsprojekt. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05:MJ260 (c) yrkande 2, 2004/05:MJ437 (m) yrkande 2, 2004/05:MJ480 (c), 2004/05:MJ497 (kd) yrkandena 44 och 45, 2004/05: MJ505 (kd) yrkandena 13–16, 2004/05:MJ512 (s), 2005/06:MJ213 (m) yrkandena 1 och 2, 2005/06:MJ396 (c, m, fp, kd), 2005/06:MJ411 (s, m, fp, kd), 2005/06:MJ446 (kd) yrkande 42, 2005/06:MJ463 (fp) yrkande 2,

2005/06:MJ519 (fp) yrkande 22, 2005/06:MJ528 (kd) yrkandena 9–11 samt 2005/06:MJ594 (kd). yrkande 35 i den mån motionsyrkandena inte kan anses tillgodosedda.

Härutöver vill utskottet anföra följande. När det gäller den ekologiska forskningen i stort vill utskottet erinra om sin i flera sammanhang framförda syn på jordbruket och trädgårdsnäringen som centrala näringar i ett hållbart samhälle. Konsumenternas intresse för miljöhänsyn, etiska värden, livsmedelssäkerhet och global livsmedelsförsörjning ökar och kommer att alltmer förändra dagens marknadssituation. Därmed växer också behovet av kunskaper som har betydelse för omställningen av samhället till en ekologiskt hållbar utveckling. Utskottet erinrade i sammanhanget om att i regeringens ekonomiska vårproposition för år 2001 föreslogs en förstärkning av forskning om biologisk mångfald och forskning till stöd för en ekologiskt hållbar utveckling. Som en del i satsningen anvisades medel till Artdatabanken med 10 miljoner kronor för år 2002, och syftet var att ge Artdatabanken en möjlighet att ta fram ett taxonomiskt referensverk över samtliga i Sverige förekommande flercelliga arter. Även fortsättningsvis anvisas medel under anslaget för denna särskilda satsning med 20 miljoner kronor för vart och ett av åren 2005 och 2006. Enligt regeringens förslag i budgetpropositionen (för år 2004) bör de särskilda medel som SLU anvisats för verksamheten vid Centrum för uthålligt lantbruk (CUL) på 5 miljoner kronor och för fältforskningsverksamhet rörande ekologisk produktion på 7 miljoner kronor tillföras anslaget också fr.o.m. år 2004 (bet. 2003/04:MJU2). Med hänvisning härtill och till vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan avstyrks motion 2005/06:MJ418 (c).

Frukt- och bärödling har en lång tradition i vårt land och utgör viktiga delar av svensk yrkesmässig trädgårdsodling. Både yrkesodling och fritidsodling är givetvis beroende av tillgången till bra frukt- och bärsorter som är anpassade för respektive odling och för vårt klimat, och dagens sorter av bl.a. äpplen, plommon och vinbär är resultatet av mer än hundrafemtio års förädlings- och urvalsarbete, både utomlands och i Sverige. Som anförs i motion 2005/06:MJ493 (s) finns nu behov av nya sorter som är bättre lämpade för ekologisk odling och på längre sikt även anpassade till högre energikostnader och ett varmare klimat i kombination med de speciella ljusförhållanden som på våra breddgrader följer av årstidsväxlingarna. Utskottet har inte någon annan uppfattning än motionärerna om vikten av växtförädling av frukt och bär och om de fördelar som ett nordiskt samarbete på området kan innebära. Något särskilt uttalande med anledning av motionen finner utskottet emellertid inte påkallat, varför motionen bör lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

I juni 2004 tillkallade regeringen en särskild utredare med uppgift att kartlägga behovet av tjänstehundar i Sverige under den närmaste tioårsperioden. Bakgrunden till uppdraget är följande. Hundskolan i Sollefteå grundades år 1936 och drevs i Försvarsmaktens regi under namnet Arméhundskolan till år 1962 då namnet ändrades till Arméns hundskola. Hundskolan

blev civil år 1970, fick namnet Statens hundskola och kom att lyda under först Försvarsdepartementet och senare Socialdepartementet. Myndigheten Statens hundskola upphörde år 1992 samtidigt som Sveriges hundcenter AB grundades med Sollefteå kommun och staten som ägare. Detta förhållande kvarstod fram till år 1994 då kommunen blev ensam ägare och skolan bolagiserades. Iris-gruppen, Synskadades Riksförbunds företagsgrupp, köpte skolan år 1996 och drev företaget Hundskolan i Sollefteå AB fram till juli 2002 då bolaget försattes i konkurs. Efter konkursen togs delar av verksamheten över av det då nystartade företaget Iris Hundskolan AB, vars huvuduppgift är att förse synskadade med ledarhundar. Den statliga utredaren skulle bl.a. analysera olika alternativ när det gäller uppfödning och utbildning av tjänstehundar, inklusive ett statligt åtagande. Vidare skulle utredaren analysera det offentliga åtagandet i tjänstehundsverksamheten, särskilt med beaktande av hur konkurrensvillkoren för övriga aktörer i tjänstehundsverksamheten skulle påverkas av statligt finansierade insatser. Utredaren skulle även bedöma kostnadseffektiviteten hos de olika alternativen samt vid behov föreslå långsiktiga kostnadseffektiva åtgärder för att åstadkomma en god försörjning av tjänstehundar i landet och i utredningsarbetet och sina förslag särskilt väga in djurskyddet. Med tjänstehundar avsågs här framför allt utbildade ledarhundar samt hundar som tillhör staten och används i huvudsak inom Tullverket, Försvarsmakten, Räddningstjänsten eller polisväsendet eller som tillhör en enskild person och på grund av särskild förbindelse skall hållas till nämnda myndigheters förfogande (dir. 2004:80 och 2005:60). Uppdraget redovisades i september 2005 i betänkandet Hundgöra – att göra hundar som gör nytta (SOU 2005:75).

I betänkandet föreslås bl.a. att staten skall ansvara för att det i Sverige produceras tjänstehundsämnen i tillräcklig omfattning och av tillräckligt god kvalitet så att de statliga tjänstehundsanvändarnas behov av egna tjänstehundar kan tillgodoses på såväl kort som lång sikt. För att tillse att ett avelsprogram upprättas och drivs föreslås att regeringen skapar en organisation som ansvarar för detta. Huvudmannen bör vara fristående från de statliga tjänstehundsanvändarna men samverka med den som berörs – i ett första skede Försvarsmakten, Polisen, Tullverket och, eventuellt, Kriminalvårdsverket – samt avelsexpertis och annan vetenskaplig expertis. De föreslagna åtgärderna angående produktion av tjänstehundsämnen föreslås finansieras inom ramen för anslagen för regional utvecklingspolitik. Detta förutsätter att huvudmannen lokaliseras till en plats där det är möjligt att tillämpa principen att ge regionalpolitiskt stöd för sysselsättningsändamål. De medel som behövs för att bedriva erforderlig forskning, inkluderande insatser på djurskyddsområdet, bör finansieras med medel ur Jordbruksdepartementets huvudtitel i de delar som avser forskningspolitik respektive djurskydd. Betänkandet bereds i Regeringskansliet. Med det anförda finner utskottet syftet med motion 2005/06: MJ223 (m) i allt väsentligt tillgodo-

sett utan någon ytterligare riksdagens åtgärd. Med det anförda bör även motion 2005/06:MJ282 (c, m, fp, kd) lämnas utan vidare åtgärd från riksdagens sida.

26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget och avstyrker därmed tre motionsyrkanden (fp, kd, c) om annan medelstilldelning. Utskottet avstyrker även ett motionsyrkande (fp) om Formas ansvar för livsmedelsforskningen och om en översyn av rådsforskningen. Dessutom avstyrks motionsyrkanden (s, c, kd, mp, -) om forskning inom skogsnäringen, om en forskningsfond för hästnäringen och om stöd till fritidsodlingen. Slutligen tillstyrker utskottet det förslag till bemyndigande som framställs i propositionen.

Jämför reservationerna 10 (fp) och 11 (kd).

Propositionen

Anslaget disponeras av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) och finansierar stöd till forskning om de areella näringarna samt projektrelaterade kostnader i anslutning till sådan forskning, såsom utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, vissa resor och seminarier samt informationsinsatser. Forskningsstödet finansierar även med näringen samfinansierad forskning som omfattar jordbruksteknisk forskning, viss skogsforskning, trädgårdsforskning samt växtförädling. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader*, och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 26:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård*. Resultatredovisning för rådet återfinns under politikområdet Forskning under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

För att underlätta planering, upphandling och genomförande av forskningsprojekt bör regeringen bemyndigas att under år 2006 för ramanslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 275 000 000 kr år 2007, högst 270 000 000 kr år 2008 och högst 85 000 000 kr därefter.

I enlighet med regeringens bedömning i propositionen Forskning för ett bättre liv (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05:UbU15, rskr. 2004/05:289) tillfördes anslaget för år 2005 på tilläggsbudget i samband med 2005 års ekonomiska vårproposition 5 000 000 kr. Anslaget föreslås öka med ytterligare 14 000 000 kr för år 2006. Anslaget föreslås minskas med 1 390 000 kr fr.o.m. år 2006 till följd av en generell reduktion med 0,6 % av anslag företrädesvis avsedda för förvaltnings- eller investeringsändamål.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 251 737 000 kr anvisas under anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för år 2006.

Motionerna

I motion 2005/06: MJ526 begär Folkpartiet liberalerna att anslaget höjs med 5 000 000 kr utöver regeringens förslag. Partiet vill satsa på livsmedels- och jordbruksforskning men vill inte öronmärka pengarna (yrkande 5 delvis). Centerpartiet yrkar i motion 2005/06: MJ546 att anslaget höjs med 100 000 000 kr utöver vad som föreslås i propositionen. Medlen bör anvisas för forskning och utveckling inom skogssektorn, bl.a. om svampangrepp och trämaterialens användningsområden, samt för de gröna näringarnas nya uppdrag, framför allt på energiområdet (yrkande 2 delvis). Kristdemokraterna begär i motion 2005/06: MJ594 (kd) en sänkning av anslaget med 14 100 000 kr i jämförelse med regeringens förslag (yrkande 36 delvis).

I motion 2005/06: MJ519 (fp) tas upp frågan om Formas ansvar för livsmedelsforskningen och en översyn av rådsforskningen. Den forskning som stöds av bidrag från Formas bör beakta hela området från jord till bord. Enligt motionärerna bör jordbruks- och livsmedelsfrågor inte vara ett separat politikområde utan inkluderas i den allmänna konsument- och näringslivspolitik. Formas ställning inom forskningsfinansieringen bör utvärderas, och frågan om att lägga ned Formas och i stället flytta delar av livsmedelsforskningen till Vetenskapsrådet under ett eget forskningsområde bör övervägas. Vidare bör delar av Formas anslag kunna användas för att öka den direkta fakultetsfinansieringen av högskolor och universitet, t.ex. via forskarskolor inom livsmedels- och jordbruksområdet (yrkande 34). Behovet av forskning för skogsbruket påtalas i motion 2005/06: MJ449 (mp, -). Motionärerna anser att det behövs mer forskning som är tvärspektoriell. Genom bättre förståelse för ekologiska processer och hotade arters behov och livsförutsättningar ökar man möjligheterna att bedriva ett anpassat skogsbruk. Det behövs mer forskning om populations- ekologiska samband och om spridningsbiologi för ett träffsäkrare naturvårdsarbete. Det finns också behov av mer kunskap om skogsbrukets effekter på rennäringen och vice versa (yrkande 49). Enligt motion 2005/06: MJ488 (c) bör staten i samverkan med näringen genomföra ett program som syftar till kraftigt ökad användning av trä som konstruktions- och byggmaterial. Motionärerna anser att den svenska staten, i likhet med den

finska, i samverkan med näringen bör genomföra ett program som syftar till kraftigt ökad användning av trä som konstruktions- och byggmaterial (yrkande 1). I motionen begärs även ökade statliga satsningar på FoU inom skogsnäringen. Motionärerna betonar att skogsindustrins starka ställning inte får tas för given och att staten har en viktig uppgift i att stödja grundläggande forskning och utveckling och bidra till regelverk som inte hämmar utvecklingen (yrkande 2). Enligt motion 2004/05: MJ505 (kd) finns behov av en forskningsfond för hästnäringen. Motionärerna hänvisar till den hästpolitiska utredningen (SOU 2000:19) som föreslår att staten anvisar 5 miljoner kronor under en fyraårsperiod för s.k. kollektiv forskning på hästområdet. En förutsättning för att staten skall anvisa medel till sådan forskning bör enligt motionärerna vara att Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande (NS) inrättar en hästnäringens forskningsfond och ett hästnäringens forskningsforum, samt att Formas inrättar en särskild hästforskningskommitté. En annan förutsättning bör vara att det träffas ett långsiktigt bindande avtal mellan Formas och NS om uppgifter, ansvarsfördelning, styrelseformer och finansiering (yrkande 12).

I motion 2005/06: MJ380 (s) begärs ekonomiskt stöd till fritidsodlingens organisationer samt till utvecklingsarbete med anknypning till fritidsodling av trädgårdsväxter. Medel bör avsättas för t.ex. projekt för utveckling av ekologiska odlingsmetoder, bättre växtmaterial anpassat för fritidsodling och provodling av växter av betydelse för fritidsodlingen, men också för t.ex. projekt med inriktning på trädgårdarnas betydelse i samhällsutvecklingen. Betydelsen av att fritidsodlingens organisationer även fortsättningsvis erhåller statligt stöd för sin betydelsefulla verksamhet betonas även i motion 2005/06: MJ445 (kd). Det framhålls i motionen som viktigt att de berörda organisationerna även fortsättningsvis erhåller statligt stöd för sin betydelsefulla verksamhet (yrkande 4).

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som finner regeringens förslag om medelstilldelning under anslaget väl avvägt, tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna 2005/06: MJ526 (fp) yrkande 5 delvis och 2005/06: MJ594 (kd) yrkande 36 delvis. Det yrkande om höjt anslag som framställs i motion 2005/06: MJ546 (c) yrkande 2 delvis ryms inte inom den av riksdagen fastlagda ramen för utgiftsområdet (bet. 2005/06: FiU1, rskr. 2005/06:34). Yrkandet avstyrks därför.

Utskottet har ovan i betänkandet redogjort för statens uppgifter inom forskningsområdet så som de vid ett flertal tillfällen och senast våren 2005 har fastslagits av riksdagen (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05: UbU15, rskr. 2004/05:289). Riktlinjerna innebär främst att Sverige skall utveckla sin ställning som forskningsnation. Staten har ett övergripande ansvar för att det svenska samhället utvecklar och tar till vara ny kunskap och ett särskilt ansvar för att garantera forskningens frihet, för grundforskning och för forskarutbildning. Staten skall vidare bl.a. främja forskning och utveck-

lingsarbete för andra samhällssektorer och till stöd för de politiska målen inom dessa när detta är av stor betydelse för att utveckla dessa sektorer och det är befogat att staten bidrar med finansiering. Vidare har utskottet konstaterat att det är en fråga för Formas att inom ramen för forskningsprogrammet fördela medel till olika forskningsprojekt. Vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2005 anförde utskottet att Formas vidare har till uppgift att främja och stödja grundforskning och behovsstyrd forskning inom områdena miljö, areella näringar och samhällsbyggande (bet. 2004/05: MJU2, rskr. 2004/05:129–129). Rådet skall således finansiera grundläggande forskning på initiativ av forskare och forskning där samhällsrelevansen står i centrum. Av regeringens resultatredovisning under utgiftsområde 16 framgick att andelen forskarinitierad forskning utgör omkring två tredjedelar av forskningsverksamheten, medan programsatsningarna utgör ungefär en tredjedel. Rådets disponibla medel har till största delen fördelats efter utlysning där forskarna beretts tillfälle att inkomma med ansökningar. Det framgick vidare att prioritering och kvalitetssäkring av ansökningar under år 2003 har skett i 20-talet externa beredningsgrupper inom rådets olika verksamhetsområden. Beredningsgrupperna består till huvuddelen av aktiva forskare men också av ledamöter som representerar avnämarrintressen. För att höja kvaliteten och för att undvika jäv är 25 % av ledamöterna från andra länder än Sverige. Ansökningarna bedöms efter vetenskaplig kvalitet samt relevans för samhället och berörd sektor. I den forskningspolitiska propositionen anför regeringen att den s.k. gröna sektorn ger goda förutsättningar för uthållig ekonomisk tillväxt, särskilt inom områden som utveckling av nya hållbara material, vidareförädling och utveckling av nya produkter och tjänster (prop. 2004/05: 80, 2004/05: UbU15, rskr. 2004/05:289). En förutsättning är att naturresurserna utnyttjas på ett hållbart sätt. Vidare konstaterar regeringen att sektorn samtidigt utsätts för allt starkare internationell konkurrens och betonar forskningen som ett allt viktigare verktyg för sektorns konkurrenskraft, t.ex. genom främjande av utvecklingen av fungerande ekosystem som med bevarad biologisk mångfald kan utgöra en bas för en förbättrad produktionsförmåga och tillgodose industrins behov av tillgång på högklassiga råvaror till konkurrenskraftiga priser. Som ett exempel framhålls den svenska livsmedelsindustrin. Som ett annat exempel inom området hänvisar regeringen till gröna material och trämanufaktur. Efterfrågan på miljöanpassade produkter tillverkade av material från förnyelsebara råvaror ökar, vilket skapar drivkrafter för hållbar tillväxt som Sverige enligt regeringen har goda förutsättningar att ta vara på genom en god grund i forskning inom bioteknik och materialteknik och en stark industriell bas med lång tradition. Forskning som bidrar till en ökad förädlingsgrad av råvaror från den gröna sektorn är därmed angelägen. Vidare är utvecklingen av nya, naturresursbaserade tjänster inom t.ex. rehabilitering, jakt, fiske och turism av stor betydelse för att främja en balanserad regional utveckling. Regeringen hänvisar också till den forskning som sker om djur-

skydd och livsmedelssäkerhet. En viktig framgångsfaktor för företagen i den areella sektorn är enligt regeringen ofta multifunktionalitet, dvs. att ett företags verksamhet kan ha flera olika inriktningar. Regeringen anser att utvecklingen av de areella näringarnas många funktioner och produktions-system bör ske i samråd med avnämare inom sektorer som industri, folkhälsa och regional utveckling. Detta kräver integrerade satsningar inom såväl grundläggande som tillämpade vetenskaper samt stöd för forskarutbildning och forskarrekrytering.

I forskningspropositionen framhåller regeringen vidare att den gröna sektorns inriktningar är sammanlänkade och beroende av varandra. Forskningen bör därför bedrivas på ett sådant sätt att samarbete och utbyte mellan de olika inriktningarna, produktion och förädling, ekosystemtjänster samt rehabilitering och rekreation, underlättas. Regeringen hänvisar till att Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien understryker vikten av en ökad integration mellan sektorns inriktningar. Regeringen anser att forskning till stöd för ökad hållbar tillväxt i den gröna sektorn är angelägen och medel bör avsättas inom ramen för de medel som regeringen i denna proposition anvisar till Formas för forskning om miljö och hållbar utveckling. Av forskningspropositionen framgår även att Vetenskapsrådet, Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och Verket för innovationssystem under perioden 2006–2008 tillsammans bör tillföras 300 miljoner kronor för stöd till starka forskningsmiljöer. Medlen bör fördelas med 210 miljoner kronor till Vetenskapsrådet, 10 miljoner kronor till Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap, 20 miljoner kronor till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande och 60 miljoner kronor till Verket för innovationssystem. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande bör tillföras 5 miljoner kronor år 2006, ytterligare 5 miljoner kronor år 2007 och ytterligare 10 miljoner kronor år 2008.

Med hänvisning till det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2004/05: MJ505 (kd) yrkande 12 och 2005/06: MJ449 (mp) yrkande 49.

Med anledning av motion 2005/06: MJ488 (c) vill utskottet även hänvisa till proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag där regeringen framhåller dialogprojekten Bygga, bo och förvalta för framtiden, Framtida handel med dagligvaror samt Träbyggnadsstrategin (Ds 2004:1, Mer trä i byggandet) som exempel på arbeten för att främja en ökad samsyn och för att gemensamt hitta lösningar som kan bidra till hållbar utveckling. Regeringen anser att det finns goda möjligheter att vidga denna typ av samråd till andra områden och har bl.a. beslutat om att inrätta ett nationellt miljöteknikråd för samordning av insatser inom miljöteknik, miljödriven affärsutveckling och miljöteknikexport i Göteborg (bet. 2005/06: MJU3, rskr. 2005/06:49). I samband med sin behandling av forskningspropositionen behandlade utbildningsutskottet en motion om forskning om trä och träanvändning (prop. 2004/05:80, bet. 2004/05: UbU15, rskr. 2004/05:289). Utbildningsutskottet anslöt sig till näringsutskottet,

som i sitt yttrande i ärendet hänvisade till redovisningen i propositionen av vilka insatser som görs när det gäller skogsforskning och skogsindustriell forskning. Det var enligt näringsutskottet en fråga om forskningen vid tekniska universitet och högskolor samt vid industriforskningsinstitut. Med hänvisning härtill och till vad utskottet i tillämpliga delar anfört ovan avstyrker utskottet motion 2005/06:MJ488 (c) yrkandena 1 och 2 i den mån motionen inte kan anses tillgodosedd.

Motion 2005/06:MJ519 (fp) ger utskottet anledning att erinra om att regeringen i proposition 2004/05:80 Forskning för ett bättre liv konstaterar att det nu är fyra år sedan myndighetsorganisationen för forskningsfinansiering genomgick den genomgripande reform som resulterade i bildandet av de nya myndigheterna Vetenskapsrådet, FAS, Formas och Vinnova. Regeringen gör den övergripande bedömningen att de nya myndigheterna utvecklas väl. Inte desto mindre är det – liksom vid andra strukturförändringar inom statsförvaltningen – enligt regeringen angeläget att aktivt följa upp genomförda strukturförändringar och identifiera eventuella behov av förändringar. Regeringen avser därför att före nästa forskningspolitiska proposition låta genomföra en första utvärdering av 2001 års reform av de forskningsfinansierande myndigheterna. Utvärderingen bör relatera utvecklingen sedan år 2001 till de mål och riktlinjer som angavs inför bildandet av den nya myndighetsstrukturen. Det framhölls då att den nya organisationen måste kunna möta de växande krav på vetenskaplig kvalitet, relevans, flexibilitet, kraftsamling, internationalisering, samverkan och effektivitet som forskningens och samhällets utveckling ställer på forskningssystemet (prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17, rskr. 1999/2000:257). Enligt regeringen bör utvärderingen också analysera de forskningsfinansierande myndigheternas insatser i förhållande till allmänna forskningspolitiska mål, som t.ex. jämställdhet inom forskningen och goda villkor för yngre forskare. Utvärderingen bör vidare analysera hur den förändrade myndighetsstrukturen och myndigheternas senare prioriteringar påverkat möjligheterna att ge adekvat stöd till forskningsområden som spänner över flera myndigheters ansvarsområden och kräver särskild samverkan. Med hänvisning härtill finner utskottet att syftet med motion 2005/06:MJ519 (fp) yrkande 34 i allt väsentligt får anses tillgodosett utan någon vidare riksdagens åtgärd.

När det gäller frågan om medlen till fritidsodlingen och parksektorn vill utskottet upprepa sina uttalanden vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2005 (bet. 2004/05:MJU2, rskr. 2004/05:128–129). I samband med utskottets behandling av en liknande motion hösten 2003 (bet. 2003/04: MJU10) hade utskottet uppvaktats av företrädare för Fritidsodlingens Riksorganisation. I betänkandet framhöll utskottet fritidsodlingens stora betydelse och behovet av åtgärder för att säkra tillgången på bra växter för fritidsodlingen. Med hänvisning till trädgårdsodlingens speciella behov poängterade utskottet dessutom att det är av stor vikt att de informationskanaler som finns mellan forskning och praktik kan bibehållas och utvecklas.

Enligt utskottets uppfattning måste det ses som ett samhällsintresse att de berörda organisationerna erhåller en väsentlig del av de föreslagna medlen och förutsatte att det skapas förutsättningar för en informations- och rådgivningsverksamhet inom hemträdgårdsområdet. Utskottet hänvisade bl.a. till att Moviumsekretariatet för den yttre miljön, Fritidsodlingens Riksorganisation och Stiftelsen Trädgårdsodlingens Elitplantstation sedan år 1993 erhåller sammanlagt ca 11 miljoner kronor per år för dessa ändamål. Med hänvisning till det anförda anser utskottet att det inte är nödvändigt med ett riksdagsuttalande med anledning av motionerna 2005/06:MJ380 (s) och 2005/06:MJ445 (kd) yrkande 4 som därför avstyrks.

26:2 Bidrag till Skogs- och Lantbruksakademien

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om medelstillelse under anslaget.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Reform av marknadsordningen för socker, punkt 4 (kd) av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om reform av marknadsordningen för socker. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ594 yrkande 9 och avslår motion 2005/06: MJ393.

Ställningstagande

Såväl Kristdemokraterna som EU, WTO och sockerproducenterna inom och utom unionen är eniga om att en reform av rådande marknadsordning för socker behövs. Det förslag som EG-kommissionen lagt fram innebär emellertid att producenternas inkomster sänks alltför mycket och alltför snabbt. Kristdemokraterna anser att det behövs en balanserad reform som sker i en långsammare takt, innebär mindre prissänkningar samt tar större hänsyn till sockerproducenterna inom EU och i de fattigaste länderna. Kristdemokraterna vill slå fast att den kompensation som skall utbetalas skall tillfalla de gårdar där betor odlas så att man inte omfördelar det stödet. Detta bör ges regeringen till känna.

2. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (m) av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Cecilia Widedgren (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om WTO-förhandlingarna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ441 yrkande 16 och avslår motionerna 2004/05:U254 yrkandena 1 och 3, 2004/05:MJ497 yrkande 11, 2004/05:MJ508 yrkande 1, 2005/06:MJ519 yrkande 1 och 2005/06:MJ594 yrkande 8.

Ställningstagande

Enlig vår mening bör jordbruket på sikt avregleras. Detta bör ske ömsesidigt så att stödet sänks parallellt i alla länder. EU:s produktionsförhållanden kan jämföras med andra länder som har tempererat klimat. USA, Kanada, Australien, Argentina, Ryssland och Ukraina är de större länder som konkurrerar med EU.

En avreglering skulle på ett bättre sätt än i dag se till att kundefterfrågan möter produktutbudet. Ekonomin blir beroende av yrkesskicklighet mer än av politikens välvilja. Marknaden ger stabilare spelregler än politiken. Det finns all anledning att hälsa ett ökat marknadsinflytande med tillfredsställelse också från producenthåll. Troligen kommer det att ta lång tid innan vi får en livsmedelsmarknad med sänkta stödnivåer, och än längre innan huvuddelen av stöden är avvecklade. Det är därför viktigt att en överenskommelse om stödminskningar snarast kommer till stånd. Detta bör ges regeringen till känna.

3. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om WTO-förhandlingarna m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 1 och avslår motionerna 2004/05:U254 yrkandena 1 och 3, 2004/05:MJ497 yrkande 11, 2004/05:MJ508 yrkande 1, 2005/06:MJ441 yrkande 16 och 2005/06:MJ594 yrkande 8.

Ställningstagande

Ökad handel för tredje världen är det viktigaste bidraget för att nå tillväxt och välståndökning. En rättvis handelspolitik gentemot tredje världen kräver att i-länderna förändrar sin jordbruks- och handelspolitik. Det är därför angeläget att WTO:s medlemsländer nu lyckas komma överens om gemensamma principer för reformering av världshandeln. Principerna syftar till att skapa ett marknadsorienterat handelssystem.

Folkpartiet anser att alla exportstöd samt andra handelsstörande krediter och bistånd snabbt bör tas bort. Regeringen bör vara pådrivande så att inte reformarbetet i WTO förhalas. Öppnare och mer rättvis handel är garantin för välfärdsökning och tillväxt inte minst i tredje världen. Detta bör ges regeringen till känna.

4. WTO-förhandlingarna m.m., punkt 6 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om WTO-förhandlingarna m.m. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkande 11 och 2005/06:MJ594 yrkande 8 och avslår motionerna 2004/05:U254 yrkandena 1 och 3, 2004/05:MJ508 yrkande 1, 2005/06:MJ441 yrkande 16 och 2005/06:MJ519 yrkande 1.

Ställningstagande

I det pågående arbetet inom WTO bör Sverige och EU ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskydds krav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk. Det krävs en mer offensiv hållning mot ett mer ekologiskt uthålligt jordbruk, hänsyn till miljöaspekter och hållningen till animalieproduktion. Man bör således eftersträva en dialog om de stödssystem inom jordbruk, fiske och energiområdena som motverkar en hållbar utveckling.

Sveriges handels- och jordbrukspolitik drivs i hög grad tillsammans med de övriga EU-länderna. Därför är det viktigt att inom EU arbeta för att öppna marknaden för u-ländernas exportvaror, inte minst jordbruksprodukter och råvaror. Likaså är det viktigt att avveckla de handelsstörande subventionerna inom jordbruket, framför allt dagens exportstöd, som leder till dumpning av jordbruksprodukter på världsmarknaden. Även andra viktiga jordbruksländer bör genomföra dessa reformer samtidigt. Världshandelsorganisationen (WTO) har nyligen krävt att EU avskaffar allt exportstöd för sina jordbruksprodukter. Det är viktigt att Sverige är pådrivande för att detta genomförs.

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Principer för utbetalning av vissa stöd, punkt 8 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Cecilia Widegren (m), Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om principer för utbetalning av vissa stöd. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ233 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06: MJ202, 2005/06:MJ284, 2005/06:MJ338, 2005/06:MJ376, 2005/06:MJ419 och 2005/06:MJ594 yrkande 3.

Ställningstagande

Alltför ofta har man kunnat se hur en enskild företagargrupp används för att klara utgiftstaket i den nationella budgeten. Slutet av ett kalenderår är en utgiftstyngd period för jordbrukare då inköp av förnödenheter, framför allt för växtodlingen, förfaller under perioden oktober–december. Nötköttsproducenter kan få vänta upp till ett halvår på den sista intäkten från ett slaktat djur som det tagit 1,5–2 år att föda upp. Totalt sett innebar regeringens budgetförslag att sammantaget 6 miljarder kronor senarelades för utbetalning till första delen av 2005. De sista betalningarna gjordes inte förrän den 31 maj 2005. I sammanhanget kan också poängteras att 6 miljarder kronor faktiskt är mer än hela nettoinkomsten i svenskt jordbruk.

Det är orimligt att Sveriges bönder får ta huvudansvaret för att statsbudgetens utgiftstak skall hållas. Detta bör ges regeringen till känna.

6. SLU:s sektorsansvar, punkt 11 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om klargörande i statsbudgeten av SLU:s sektorsansvar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 33 och avslår motion 2004/05:MJ480.

Ställningstagande

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är det enda universitet vars verksamhet inte sorterar under Utbildningsdepartementet utan direkt under Jordbruksdepartementet. Universitetets specialstatus har diskuterats, men i det fall verksamheten också i fortsättningen skall ligga kvar under Jordbruksdepartementet bör regeringen klarlägga i vilka frågor universitetet har ett speciellt nationellt ansvar gentemot sina näringar. Detta borde också tydliggöras genom att ett visst belopp i budgetpropositionen öronmärks för sektorsansvaret, dvs. för samverkan mellan näringen och myndigheterna. Det senare är ett sätt att tydliggöra i vilken omfattning staten anser att universitetet skall ägna sig åt den s.k. tredjeuppgiften eller sektorsansvaret och en signal till universitetet om att ta hänsyn till detta i sin interna verk-

samhet. Ett sådant förfarande är inte möjligt i årets budgetproposition, men regeringen bör att se över frågan till nästa år. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Forskning och utbildning vid SLU, punkt 12 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en översyn av den skogliga utbildningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 22 och avslår motionerna 2004/05:MJ260 yrkande 2, 2004/05:MJ437 yrkande 2, 2004/05:MJ497 yrkandena 44 och 45, 2004/05:MJ505 yrkandena 13–16, 2004/05:MJ512, 2005/06:MJ213 yrkandena 1 och 2, 2005/06:MJ396, 2005/06:MJ411, 2005/06:MJ418, 2005/06:MJ463 yrkande 2, 2005/06:MJ493, 2005/06:MJ528 yrkandena 9–11 och 2005/06:MJ594 yrkande 35.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör regeringen göra en översyn av den skogliga utbildningen för att säkra och möta framtida behov inom skogsområdet och för att säkerställa finansieringen av starka svenska forskningsinstitutioner. I översynen bör också problemet att erhålla praktikplatser för gymnasieungdomar belysas, och det är av stor betydelse att de universitetsinstitutioner som bedriver en god skogsforskning stärks. Regeringen bör i översynen också undersöka efterfrågan av lämpliga eftergymnasiala skogliga utbildningar, t.ex. KY-utbildningar. Sammanfattningsvis vill vi betona vikten av fortsatta utbildningsinsatser för att miljökvalitetsmålet *Levande skogar* skall uppnås. Projektet Grönare skog visade sig framgångsrikt, varför LBU-medel bör kunna disponeras till denna typ av skoglig kompetensutveckling. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Forskning och utbildning vid SLU, punkt 12 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den hippologiska högskoleutbildningen, om ridinstruktörer och hovslagare och om eftergymnasial yrkesutbildning inom jord- och skogsbruket. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ497 yrkan-

dena 44 och 45, 2004/05:MJ505 yrkandena 13–16, 2005/06:MJ528 yrkandena 9–11 och 2005/06:MJ594 yrkande 35 och avslår motionerna 2004/05: MJ260 yrkande 2, 2004/05:MJ437 yrkande 2, 2004/05:MJ512, 2005/06: MJ213 yrkandena 1 och 2, 2005/06:MJ396, 2005/06:MJ411, 2005/06: MJ418, 2005/06:MJ463 yrkande 2, 2005/06:MJ493 och 2005/06:MJ519 yrkande 22.

Ställningstagande

SLU, delar av hästsektorn och studentrepresentanter har uttalat ett starkt intresse för att införa ett tredje år på hippologprogrammet, vilket skulle leda till kandidatexamen. I betänkandet En svensk hästpolitik (SOU 2000:109) föreslås att ett tredje utbildningsår införs på hippologprogrammet först när det säkerställts att nuvarande tvååriga utbildning kan visa stabilitet, långsiktighet och säkerställd finansiering. Enligt min mening är dessa villkor nu uppfyllda, och jag föreslår därför att ett tredje år införs på hippologprogrammet. Dessutom bör en utredning genomföras med uppdrag att undersöka möjligheten att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen på samma sätt som övrig högskoleutbildning.

Sverige har i dag alltför få unghästutbildare. Den hästpolitiska utredningen föreslog att ett bolag skulle inrättas för utbildning av ca 50 hästar per år. Mot bakgrund härav anser jag att regeringen inför 2006 års ekonomiska vårproposition bör anslå extra medel till unghästutbildningen, men att dessa medel bör riktas mot utbildning av ridinstruktörer i unghästutbildning. Därigenom skulle största möjliga antal utbildade hästar per investerad krona erhållas.

Eftersom det under lång tid har rått brist på välutbildade hovslagare i Sverige är det positivt att SLU nu har fått i uppdrag att finansiera minst 35 utbildningsplatser per år. Jag anser dock att nuvarande studiemedelsberättigande utbildning på hovslagarområdet bör utökas till att omfatta även lärlingsutbildningen.Handledningen måste naturligtvis i någon form vara knuten till läroanstalten (distans) – först då kan antalet hovslagare öka. Många bestämmer sig för att bli hovslagare först vid vuxen ålder, och då är det ofta förknippat med praktiska problem att bosätta sig på annan ort.

I och med att systemet med interkommunal ersättning för riksrekryterande påbyggnadsutbildningar avvecklas fr.o.m. år 2005 försvinner förutsättningarna för dessa utbildningar. Högskoleutbildning är inte alltid önskad eller motiverad, och kvalificerad yrkesutbildning (KY) är ett svår genomförbart alternativ för småföretag inom jordbruket och skogsbruket. Därför uppkommer ett behov av statligt finansierad eftergymnasial yrkesutbildning inom naturbruket. Utbildningen bör komplettera KY och vara väl anpassad till näringens säsongsvariationer, företagens storlek och arbetssätt och andra särskilda förutsättningar. Regeringen bör därför skyndsamt utarbeta ett förslag om hur behovet av en riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov skall tillgodoses.

Vidareutveckling av kunskaperna inom ekonomi för lantbruks- och livsmedelssektorerna sker bäst genom en stark forskning på dessa områden. För att denna forskning skall ge ett för Sverige optimalt resultat krävs en förstärkning av forskningsområdet. Utveckling av ett mer energisnålt jordbruk är nödvändig, forskning och utveckling pågår inom många områden, exempelvis produktion på gårdsnivå av biogas från vallgrödor, mer energisnåla metoder för jordbearbetning, ogräsbekämpning, konservering och hantering av grödor.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl, punkt 13 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om forskning om alternativ till fiskmjöl vid utfodring. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ446 yrkande 42.

Ställningstagande

Vid en expansion av vattenbruket måste tillgången till fiskmjöl säkras på ett sätt som inte ökar det s.k. industrifisket. Regeringen bör därför ge i uppdrag åt exempelvis SLU att i samarbete med berörda näringar genomföra forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl inom kyckling- och svinproduktionen. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Utvärdering av Formas ställning, punkt 15 (fp)

av Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Formas ansvar för livsmedelsforskningen och en översyn av rådsforskningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ519 yrkande 34.

Ställningstagande

Enligt vår mening bör jordbruks- och livsmedelsfrågorna inte vara ett separat politikområde utan inkluderas i den allmänna konsument- och näringslivspolitik. Den forskning som stöds av bidrag från Formas bör därför

återspegla vår uppfattning att hela området från jord till bord skall beaktas. I dag omfattar Formas forskningsområdet fram till råvaruproduktionen; förädlingen av livsmedel till färdig produkt finns inte med. Vi anser att Formas även bör ta ansvar för den livsmedelstekniska forskningen. På sikt bör dock ses över hur rådsforskningen om livsmedelsproduktion skall utformas och var den bör ligga.

Vi anser också att Formas ställning inom forskningsfinansieringen bör utvärderas, och det bör övervägas om Formas skall läggas ned och om delar av livsmedelsforskningen bör flyttas över till Vetenskapsrådet under ett eget forskningsområde. Vidare bör delar av Formas anslag kunna användas för att öka den direkta fakultetsfinansieringen av högskolor och universitet, t.ex. via forskarskolor inom livsmedels- och jordbruksområdet.

Detta bör ges regeringen till känna.

11. Forskningsfond för hästnäringen, punkt 17 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en forskningsfond för hästnäringen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ505 yrkande 12.

Ställningstagande

Jag ansluter mig till den hästpolitiska utredningens förslag i betänkandet En svensk hästpolitik (SOU 2000:109), dvs. att staten bör anvisa 5 miljoner kronor under en fyraårsperiod för s.k. kollektiv forskning på hästområdet. En förutsättning för att staten skall anvisa medel till sådan forskning bör enligt min mening vara att Nationella Stiftelsen för Hästhållningens Främjande (NS) inrättar en hästnäringens forskningsfond och ett hästnäringens forskningsforum samt att Formas inrättar en särskild hästforskningskommitté. En annan förutsättning bör vara att det ingås ett långsiktigt bindande avtal mellan Formas och NS om uppgifter, ansvarsfördelning, styrelseformer och finansiering. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (m)

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Cecilia Widegren (m) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister beslutade den 23 november 2005 att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2006. Samtidigt fastställdes utgiftstaket för staten inklusive ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för åren 2006 och 2007.

Moderaterna har i partimotion 2005/06:Fi240 Politik för arbete och välfärd och i kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag syftar till att återupprätta den svenska arbetslinjen, bryta bidragsberoende och utanförskapskap, ge fler medborgare makt över den egna vardagen samt trygga goda statsfinanser och en värdig välfärd. Vi vill satsa på offentliga kärnverksamheter som sjukvård, rättstrygghet och skola i stället för på bidragssystemen.

Vi föreslår en växling från subventioner och bidrag till omfattande skattesänkningar för alla, främst för låg- och medelinkomsttagare. Samtidigt värnar vi de människor som är i störst behov av gemensamma insatser och som har små eller inga möjligheter att påverka sin egen situation. Vi slår också fast att det allmänna skall tillföras resurser för att på ett bättre sätt än i dag kunna genomföra de uppgifter som måste vara gemensamma.

Eftersom riksdagens majoritet genom rambeslutet har valt en annan inriktning av politiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 23.

I det följande redovisar vi vilken fördelning på anslagen inom utgiftsområde 23 som vi förordade i vår anslagsmotion 2005/06:MJ574.

En stor del av utgiftsområdet styrs av EU:s gemensamma jordbruks- och landsbygdspolitik (CAP). Området innehåller såväl direktbidrag från unionen som svensk medfinansiering, vilket i många fall är ett villkor för att stöd skall kunna erhållas.

Dessa utgifter styrs inte från Sverige, och vi har därför ingen möjlighet att föreslå andra, ökade nivåer. Regeringen har emellertid i allmän spårver föreslagit att också vissa av de av EU finansierade anslagen minskas. Det rör sig t.ex. om statistikkostnader och skogsövervakning. Det rör sig i dessa fall om mindre belopp, varför det inom övriga anslag går att finna motsvarande medfinansiering. Vi anser att Sverige hittills varit alltför dåligt på att ta till vara de medel som EU ställer till förfogande. Minsk-

ningar av dessa anslag bör inte göras. Sparniten tar sig löjväckande proportioner när också anslaget till omarronderingsverksamheten schablonmässigt minskas med 0,6 % eller i reda pengar 18 000 kr. Detta avvisas.

Rent principiellt borde europeisk lantbruksnäring klara sig med avsevärt lägre stödnivåer. Det gäller såväl direkt som indirekt stöd till produktion, men även det stöd som betalas till landsbygden. Det sistnämnda borde inte heller betraktas som en del av jordbrukspolitiken utan som en del av regionalpolitiken. Stödminskningen kan inte göras ensidigt utan måste ske parallellt i alla länder.

Den nya jordbrukspolitiken som beslutats på EU-nivå ger emellertid utrymme för vissa nationella bidrag. De samlas under anslag 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur*. Vi anser inte att detta skall utökas utöver vad som motiveras av förändringen i den gemensamma jordbrukspolitiken. Vi kommer att ta ny ställning inför det nya LBU-programmet som skall börja gälla fr.o.m. år 2007. Vår bedömning i dagsläget är att anslaget då kommer att behöva öka, men i likhet med regeringen avstår vi från att spekulera om hur mycket.

Innehållet i det nya LBU-programmet kan till stor del påverkas nationellt. Enligt vår uppfattning är det viktigt att det livsmedelsproducerande jordbruket ges förutsättningar att överleva på lång sikt. I stora delar av Sverige är detta inte fallet. Därför bör huvuddelen av stödet i den nya perioden gå till det aktiva lantbruket.

Vi motsätter oss att medel från skatterna på växtnäring och bekämpningsmedel först tas in för att sedan användas till offentliga bidrag. Detta påverkar vår inställning till anslagen 44:1 och 44:6.

Anslagen 42:6 och 43:13 är myndighetsanslag för Djurskyddsmyndigheten och för Livsmedelsekonomiska institutet. Vi anser inte att någon av dessa myndigheter behövs. Verksamheten som bedrivs eller skall bedrivas där kan skötas av andra myndigheter i huvudsak inom deras nuvarande ramar. Anslagen till dessa båda myndigheter kan därför fhasas ut, och myndigheterna bör läggas ned så snart som möjligt under budgetperioden. En del av Djurskyddsmyndighetens anslag bör då föras över till Jordbruksverket. Eftersom Djurskyddsmyndigheten bör läggas ned skall därför inte heller någon kredit för verksamheten beviljas.

Anslag 44:7 *Ekologisk produktion* som inrättades för två år sedan fördubblas nu. Liksom tidigare motsätter vi oss att medel anslås för att stödja en produktionsmetod. En stor del av medlen avses att användas till marknadsföringsstöd. Det är anmärkningsvärt att staten ger marknadsföringsbidrag till en förhållandevis lönsam nisch av livsmedelsmarknaden. Ekologisk produktion är på det hela taget inte mer miljövänlig än konventionell. Det finns således inte något motiv att av miljöskäl stödja ekologisk produktion. Anslaget 44:7 bör utgå. Som en konsekvens skall inte regeringen bemyndigas att besluta om bidrag under detta anslag.

Inom utgiftsområdet finns också en rundgång av skatt på jordbrukets produktionsmedel på eget anslag. Då vi motsatt oss att skatt först tas ut på vissa produktionsmedel för att sedan gå till för jordbruket gemensamma ändamål vill vi naturligtvis inte heller ha någon återföring av dessa medel. Det är bättre att skatterna aldrig tas ut. Systemet påminner inte så lite om den jordbruksprisreglering som övergavs för drygt tio år sedan.

Eftersom vi i vårt budgetalternativ tar bort dessa skatter blir konsekvensen att anslaget 44:6 utgår.

Vad gäller bidrag till regionala resurscentrum för småskalig livsmedelsproduktion har vi ingen annan synpunkt än vi har för bidrag till andra ändamål. Investeringar skall ske på marknadsmässiga grunder. I annat fall riskerar medel att satsas på verksamheter utan egen livskraft. Därför minskar vi anslaget 43:16 *Åtgärder inom livsmedelsområdet*.

2. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (fp)

Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Folkpartiet liberalernas budgetförslag för år 2006 syftar till att förändra de ekonomiska förutsättningarna så att Sveriges potential kan komma till sin rätt. Det handlar om förslag som förbättrar förutsättningarna för den dryga miljon människor som står utanför arbetsmarknaden att få en möjlighet att komma in och bidra med en egen arbetsinsats och förslag som leder till nya jobb. Vi föreslår en stor inkomstskattereform för alla som arbetar och skattelättnader för företagare så att det skall bli lättare att anställa. Vi föreslår vidare reformer av arbetsmarknadspolitiken, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Vi föreslår också ett antal åtgärder för att underlätta företagande och nya jobb. Våra utgiftsökningar avser ökade resurser för en stärkt rättssäkerhet, bättre utbildning och forskning, satsningar på vård och omsorg särskilt för äldre samt förbättringar för handikappade. Vi uppnår utrymme för detta genom ett antal besparingsåtgärder.

Vårt förslag till utgiftsram för utgiftsområde 23 har emellertid avstyrkts av finansutskottet i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det inte meningsfullt att delta i fördelningen på anslag inom utgiftsområdet. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 23.

Djurpolitik

Folkpartiet har stött bildandet av Djurskyddsmyndigheten och anser att det är viktigt att det finns en myndighet som har ett tydligt ansvar för djurskyddet. Vi anser dock att Djurskyddsmyndigheten i likhet med övriga myndigheter inte bör bedriva opinionsbildande verksamhet. Dessutom anser vi att myndigheten har byggts ut kraftigt under de senaste åren och därför bör kunna ta delar av kostnaden för de utökade utgifterna för de djuretiska nämnderna inom befintlig budget. Vi anser att Djurskyddsmyndigheten bör

ta kostnaden för ökade bidrag till djurskyddsorganisationer på 1 miljon kronor som vi har skissat ovan. Den sammanlagda besparingen på Djurskyddsmyndigheten blir då 10 miljoner kronor.

Folkpartiet liberalerna har varit kritiskt till organisationen av distriktsveterinärerna och varnat för risken för att statliga medel används för att konkurrera med privata aktörer. Vi föreslår därför en neddragning av verksamheten med 20 miljoner kronor.

Folkpartiet liberalerna anser det viktigt med ytterligare satsningar på bekämpningen av smittsamma husdjursjukdomar och på djurhälsa. Det gäller inte minst att förbättra arbetet mot Sars och andra typer av fågelinfluensa. Vi ökar därför anslagen till sådan verksamhet med 5 miljoner kronor.

Hållbart jordbruk

Ekologiska odlare har många gånger varit en spjutspets i att åstadkomma ett långsiktigt hållbart brukande. Folkpartiet vänder sig ändå mot att regeringen särskilt bryter ut ekologisk odling och satsar på denna för att uppnå önskvärda miljömål. Vi anser att ekologisk odling kan spela en stor roll för att förbättra jordbrukets miljöprofil, men detta gäller också andra insatser, som Greppa näringen och Odling i balans. Folkpartiet anser att de miljöinsatser som görs bland landets konventionella brukare har en mycket stor betydelse. Vi anser därför att olika miljöåtgärder skall vägas samman i LBU-programmen och satsningarna göras där man får mesta möjliga miljönytta. Därför vill Folkpartiet avskaffa anslaget 44:7.

Omarronderingsarbetet i Dalarna och angränsande län går alltför sakta. Folkpartiet vill att detta arbete påskyndas och anslår ökade anslag för detta. Folkpartiet vill även öka ersättningen för viltskador för att säkerställa en god ersättning till dem som drabbas av skador orsakade av de stora rovdjuren.

Folkpartiet vänder sig emot återföringen av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. Vi anser att detta går emot principen att förorenaren betalar och att denna typ av växling inte är effektiv.

En satsning på fisketurismen

Folkpartiet vill se en treårig satsning på en vidare utveckling av svensk fisketurism. Det är uppenbart att vi behöver en minskning av det konventionella fisket längs våra kuster. För att göra detta möjligt men samtidigt stödja målen om en levande skärgård vill Folkpartiet göra en satsning på fisketurism. När det nya LBU-programmet sjösätts ser vi här en möjlighet att fasa in denna verksamhet i LBU-verksamheten, men initialt vill vi ha en specialsatsning.

En ny myndighetsstruktur

Folkpartiet liberalerna föreslår en ny myndighetsstruktur vad gäller framför allt de areella näringarna och landsbygdsutveckling. Vi vill ha en myndighetsstruktur där man får ett tydligt avgränsat intresseområde:

1. En djurskyddsmyndighet – med tydligt ansvar för djursäkerhet.
2. Ett naturvårdsverk – med tydligt ansvar för miljöhänsynen.
3. Ett livsmedelsverk – med tydligt ansvar för livsmedelssäkerheten från jord till bord.
4. Ett verk för landsbygden och de areella näringarna (Lan) – med tydligt ansvar för landsbygdsutveckling samt EU-frågor och näringspolitiska frågor vad avser de areella näringarna.

Bildandet av Lan innebär att de verksamheter som till stor del nu ingår i Glesbygdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket slås samman. Den del av Fiskeriverket som berör havsmiljön och havsmiljöforskning bör falla in under Naturvårdsverkets ansvarsområde.

Vidare anser vi att ansvarsfördelningen mellan länsstyrelsen och de nuvarande skogsvårdsstyrelserna när det gäller skogliga skyddsfrågor bör tydliggöras och renodlas men att förändringar i skogsvårdsstyrelsernas organisation bör sammanlänkas med de eventuella förändringar som görs på det regionala planet med anledning av ansvarsutredningen.

Vi gör bedömningen att en förändring skulle kunna vara genomförd till sommaren 2006 och räknar med samordningsvinster i en storleksordning på 30–60 miljoner kronor under perioden. Det fortsatta ansvaret för allt djurskydd skall ligga hos Djurskyddsmyndigheten, och regeringen bör till nästa år utreda vilka ytterligare verksamheter som skall flyttas från nuvarande Jordbruksverket till Djurskyddsmyndigheten. Vi vill också flytta över vissa delar av Jordbruksverkets inspektionsverksamhet vad avser t.ex. foderanläggningar till Livsmedelsverket. Vi har länge krävt att livsmedelstillsynen i landets skall skärpas men anser att de åtgärder som vi föreslagit i våra motioner bör kunna åstadkomma denna skärpning.

Folkpartiet anser att man bör minska på anslaget till Jordbruksverkets insamlande av statistiska uppgifter vad avser livsmedelsområdet. I linje med vår organisationsstruktur anser vi dels att dessa frågor bör ligga under Livsmedelsverket, dels att en minskning av anslaget bör kunna ske. Vi anser att det finns ett flertal organisationer och institut som arbetar med liknande frågor, varför en besparing är befogad. Dessutom bör man vara medveten om att statistiska insamlingar inte enbart genererar kostnader för den som samlar in informationen utan även för dem som tillhandahåller informationen. Det finns alltså all anledning att ur ett företagarperspektiv försöka minska insamlingen av statistiska data.

Forskning och utveckling

Folkpartiet liberalerna vill också öka satsningarna på forskning och utveckling inom området. Sveriges lantbruksuniversitet har de senaste åren haft en ekonomiskt besvärlig situation, och vi vill öka anslagen till universitetet

med 15 miljoner kronor. Vidare gör vi en viss satsning på Formas när det gäller livsmedels- och jordbruksforskningen med 5 miljoner kronor. Vi vill inte öronmärka dessa medel, men ett flertal forskningsområden är viktiga i dag, t.ex. forskning om samexistens mellan GMO och konventionella grödor, forskning om alternativ användning av jordbruksprodukter för t.ex. gröna material och livsmedelsutveckling samt inte minst forskning om småskalig livsmedelsförädling.

3. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer för fler människor i arbete, minskad ohälsa, förbättrad lönebildning och strategiska skattesänkningar. Därigenom skapas förutsättningar för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att statens finanser och därmed den gemensamma välfärden tryggas för alla.

Marknadsekonomin behöver ordning och regler för att kunna fungera effektivt. Modern institutionell ekonomisk teori visar att en sund och väl fungerande marknadsekonomi förutsätter institutioner som lagar, förordningar, normer och sociala konventioner. En ekonomi som vilar på väl fungerande institutioner – såsom ett förutsägbart rättssystem, personligt ansvarstagande, god affärsetik och hederlighet i uppträdande människor emellan – utmärks av ordning och låg osäkerhet. Denna ordning har inte uppkommit spontant utan bygger på det kristna och det klassiska kulturarvet. Här betonas bl.a. skillnaden mellan rätt och fel, karaktär, hederlighet, personligt ansvarstagande, duglighet och arbetsetik. Det kostar merarbete, tid och pengar för att kompensera och reducera osäkerhet.

Inom ramen för marknadsekonomin vill vi förena frihet med solidaritet och omtanke. Grundläggande är frihet under ansvar. Enskilda initiativ och personligt ansvarstagande skall uppmuntras. Statens uppgift är att sörja för att alla får tillgång till vård och omsorg och därtill säkra en grundläggande ekonomisk trygghet för alla som inte klarar sin egen försörjning. Det sker genom socialpolitiken, skattesystemet, lagarna och den offentliga verksamheten. Ett exempel på detta är gemensamt och solidariskt finansierad social service som alla medborgare har rätt till, men också stor frihet för individen att välja vem som skall tillhandahålla denna service.

Sverige står inför stora utmaningar. Vi vet att de närmaste tio åren kommer att medföra en växande andel äldre i befolkningen, med ökade krav på vård och omsorg som belastar de offentliga finanserna. Andelen i arbetsför ålder minskar, vilket ökar behovet av att öka antalet arbetade timmar för att upprätthålla skatteintäkterna. Här ser vi redan i dag ett stort och

växande utanförskap, där omkring 1,5 miljoner människor i arbetsför ålder står utan arbete eller arbetar mindre än de skulle vilja. Det bidrar till stora kostnader för samhället och är en tragedi för alla de människor som skulle vilja försörja sig själva men som av arbetsmarknadsskäl eller bristande vård tvingas till utanförskap.

För att fler skall komma i arbete räcker det inte med att reformera delar av den svenska ekonomin – det krävs ett helhetsgrepp. Det handlar bl.a. om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel för att möjliggöra nyanställningar i nya och växande företag. Den kraftigt ökade sjukfrånvaron måste mötas med förbättrad arbetsmiljö och rehabilitering men också tydligare krav på återanpassning till arbetslivet för den som annars riskerar att hamna i utanförskap. För att åstadkomma detta måste skatterna på arbete sänkas, särskilt för dem med låga inkomster och där förtjänsten av att gå från bidragsförsörjning till arbete är särskilt låg. Arbetsgivare måste också uppmuntras att anställa människor som står långt ifrån arbetsmarknaden genom nedsätta arbetsgivaravgifter. Pålagor och ansvar på den som anställer måste minimeras så att nyanställningar uppmuntras, särskilt när det gäller mindre företag.

Sverige utmanas även från omvärlden genom den alltmer globaliserade ekonomin. Svenska storföretag har klarat omställningen bra, men främst genom att förlägga verksamheter till andra länder. Sverige som land står dock som förlorare, där alltför få av de utflyttade jobben har ersatts med nya och bättre betalda. Globaliseringen medför därför sannolikt att skatterna på arbete och företagande på sikt måste anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Den höga kapitalbeskattningen leder t.ex. till att Sverige exporterar investeringskapital som skulle kunnat göra nytta på hemmaplan, bl.a. som riskkapital till nya affärsidéer i växande företag.

Den offentliga sektorn måste också förnyas för att bättre möta medborgarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, polis- och rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras. Kristdemokraterna anser också att statens lånebehov kan minskas jämfört med regeringens förslag genom ett starkare finansiellt sparande och genom en snabbare avveckling av det statliga ägandet av bolag som verkar på den konkurrensutsatta marknaden.

Målet med våra reformer på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthållig tillväxt på åtminstone 3 % över en konjunkturcykel, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser och där statens finanser blir mindre konjunktur känsliga.

Riksdagens majoritet, bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister, har nu genom förslag till ramar för de olika utgiftsområdena samt beräkningen av statens inkomster ställt sig bakom en annan

inriktning av politiken i det första rambeslutet om statsbudgeten. Därför redovisar vi i detta särskilda yttrande (i stället för i en reservation) den del av vår politik som rör utgiftsområde 23 och som vi skulle ha yrkat bifall till om vårt förslag till ramar hade vunnit riksdagens bifall i den första beslutsomgången.

Kristdemokraternas jordbrukspolitik syftar till uthållig användning av åkermarken för livsmedelsproduktion med hög kvalitet, eller annan användning som enkelt kan ställas om till livsmedelsproduktion, exempelvis energigrödor. En förutsättning för att jordbruket ska finnas kvar som basnäring i hela landet är att konkurrensvillkoren är desamma som omvärldens. Att behålla de öppna landskapen och ge möjlighet till fortsatt brukande också i skogs- och mellanbygd är en annan viktig grundbult i jordbrukspolitiken.

I det fortsatta arbetet med EU:s jordbrukspolitik anser Kristdemokraterna att Sverige skall inta en mer jordbruksfrämjande inställning syftande till bevarande av åkermark, fortsatta förutsättningar för produktion i hela Sverige och förstärkandet av en god miljömässig livsmedelsproduktion. Samma hållning skall vara utgångspunkten i WTO-förhandlingarna som också ska betona vikten av att u-länderna ges möjlighet att utveckla sin livsmedelsproduktion.

De svenska bönderna har fortfarande sämre villkor än bönderna i våra viktigaste konkurrentländer. Samtidigt vill Kristdemokraterna att det svenska jordbruket skall fortsätta att utveckla sin goda djurhållning, sina omfattande miljöhänsyn och den höga kvalitet och livsmedelssäkerhet som kännetecknar svenskt jordbruk. De regler som skall gälla för tvärvillkoren skall vara desamma i Sverige som i övriga EU.

Kristdemokraterna vill sänka dieselskatten på jord- och skogsbrukets maskiner till 1 krona per liter. Vidare anser Kristdemokraterna att skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel även fortsättningsvis skall återgå till jordbruksnäringen och föreslår att 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag återförs till näringen. Kristdemokraterna vill också uppmärksamma jordbrukarnas sociala situation och föreslår att ett särskilt anslag om 20 miljoner kronor inrättas för stöd till avbyttjänster.

Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket är nödvändigt för att nå de uppsatta miljömålen. Framför allt handlar det om att minska näringsläckaget, vilket är nödvändigt för att nå miljömålet ”Ingen övergödning”, som enligt Miljömålsrådet är ett av de mål som är svårast att uppnå i nuläget. Detta anslag används till många viktiga områden bl.a. till forskning för att minska växtnäringsläckage, ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av bekämpningsmedel. Dessutom ingår forskning och utveckling kring bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden. Kristdemokraterna vill därför satsa 10 miljoner kronor mer än regeringen på anslaget 44:3 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för år 2006.

Skogsbruket och den därmed sammanhängande förädlingsindustrin är sedan länge en viktig svensk basnäring och är den bransch som svarar för de största nettoexportinkomsterna i vårt land. För att svenskt skogsbruk och svensk skogsindustri ska kunna utvecklas i framtiden krävs övergripande långsiktiga och hållbara spelregler som främjar såväl produktions- som miljömål. En ökad andel av skyddet av skogens biologiska mångfald skall ske genom naturvårdsavtal och frivilliga avsättningar av värdefulla områden.

Skogsbrukarnas utsatta situation efter stormen Gudrun i januari 2005 ställer särskilda krav på att ekonomiska villkor och andra regelverk utformas för att ta hänsyn till den speciella situationen. Stödet till återplantering av stormfällda områden behöver ökas för att tillförsäkra en lämplig artsammansättning av den nyplanterade skogen. För att öka resurserna till en ökad andel naturvårdsavtal samt ge bättre förutsättningar för återplantering till följd av stormen Gudrun föreslår Kristdemokraterna att anslaget till Insatser för skogsbruket ökas med 175 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Anslaget till ersättning för viltskador föreslås öka med 4 miljoner kronor.

Kristdemokraterna vill skapa långsiktiga förutsättningar för fiskeriringen att utvecklas i balans med miljön. Det är viktigt att svensk fiskerinäring har villkor som motsvarar de i konkurrerande länder och vi vill därför bl.a. införa ett yrkesfiskaravdrag samt kompensera yrkesfiskarna för de extra kostnader som uppstår i samband med åtgärder för att förhindra bifångst av tumlare.

Inom utgiftsområdet föreslår Kristdemokraterna också vissa besparingar. Anslaget till Formas minskas med drygt 14 miljoner kronor. När distriktsveterinärorganisationen för några år sedan minskade i omfattning fick man behålla sitt anslag oförändrat. Kristdemokraterna föreslår att detta utrymme dras in samtidigt som en ny organisation för veterinärverksamheten föreslås. Detta innebär att anslaget föreslås minska med 25 miljoner kronor. Kristdemokraterna motsatte sig den tidigare genomförda utökningen av anslaget till Djurskyddsmyndigheten varför en besparing om 10 miljoner kronor nu föreslås. Kristdemokraterna föreslår att verksamheten vid Livsmedelsekonomiska institutet avvecklas, varför en besparing om 3 miljoner kronor föreslås i ett första steg.

4. Anslag inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar, punkt 1 (c)

Jan Andersson (c) anför:

I riksdagen finns en majoritet, bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister, för förslagen i budgetpropositionen för budgetåret 2006 om ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena samt för beräkningen av statens inkomster avseende år 2006 i den statliga bud-

geten. Samma majoritet har också uttalat sitt stöd för beräkningen av det offentliga utgiftstaket samt förslaget om preliminära utgiftstak för åren 2007 och 2008.

Centerpartiets budgetalternativ, med förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar, skall ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Sverige står inför betydande utmaningar. Nästan en och en halv miljon vuxna går inte till jobbet en vanlig dag eller arbetar mindre än de skulle önska. Allt färre arbetstimmar blir utförda, och allt färre väljer att starta och driva företag.

Svenskt jord- och skogsbruk skapar mervärden i form av god djuromsorg, bra miljöhänsyn, biologisk mångfald och en levande landsbygd. Centerpartiet anser att dessa mervärden är samhällsnyttigheter som samhället också skall vara med och betala för. Utöver skattesänkningar, där dieselskatten och handelsgodskattens är de viktigaste, krävs regel-förenklningar som ger det svenska lantbruket möjlighet att konkurrera på likvärdiga villkor med andra länders lantbruk. Dessutom behövs ett antal offensiva satsningar.

Stormen i södra Sverige den 8 och 9 januari 2005 är den största naturkatastrof som drabbat vårt land. Långt ifrån alla skador och problem till följd av stormen kan täckas genom försäkringar. Inte heller kan staten förväntas gå in och helt kompensera för de kostnader som har uppstått. Vad man däremot kan begära är att det skapas en grundtrygghet och en bas för framtidstro inom skogsbruket i det drabbade området. Statliga medel för återbeskogning och underhåll av vägar är ett krav. Kvaliteten på återbeskogningen kommer att påverka virkesflödena i södra Sverige under många decennier och är därför av stort samhällsintresse. Skogsvårdsstyrelsens arbete med rådgivning för att upprätthålla en god virkesproduktion utan tvångsåtgärder är en investering för framtidens skogsnäring. Anslaget 41:2 *Insatser för skogsbruket* bör därför räknas upp med 50 miljoner kronor för förbättrad planteringshjälp och med 35 miljoner kronor för stärkt rådgivning i syfte att öka virkesproduktionen. Vi vill se en förändring av skyddet av dagens värdefulla skogar. Detta sker i dag genom att staten köper upp skog, vilket vi anser inte fungerar bl.a. eftersom äganderätten urholkas. Centerpartiet vill i stället satsa på civilrättsliga skötselavtal med aktiva brukare. Vidare bör anslaget höjas med 50 miljoner kronor för att öka andelen skötselavtal i syfte att ersätta en del av de reservatsköp av skog som i dag sker.

Anslaget 42:1 *Statens veterinärmedicinska anstalt* bör minskas med 5 miljoner kronor som en generell besparing.

Vi anser att det även i fortsättningen skall vara möjligt att bedriva pälsdjursuppfödning i Sverige. Under anslaget 42:3 *Djurhälsovård* anslår vi 3 miljoner kronor mer än regeringen för forskning om förbättrade villkor för pälsdjuren.

För att få en god acceptans i samhället för en livskraftig rovdjursstam måste åtgärder vidtas för att tillräckliga ersättningar skall kunna utbetalas för viltskador och kringarbete vid rovdjursangrepp. Anslaget 42:5 *Ersättning för viltskador m.m.* ökas därför med drygt 5 miljoner kronor för detta ändamål samt för förebyggande åtgärder.

Centerpartiet anser att Djurskyddsmyndigheten bör läggas ned och myndighetens uppgifter återföras till och uppdras åt Jordbruksverket och Centrala försöksdjursnämnden. Denna lösning är mer effektiv med tanke på samordningsvinster, samtidigt som ett helhetsgrepp saknas i den nya myndigheten. Därmed minskar vi anslaget 42:6 *Djurskyddsmyndigheten* med 92 miljoner kronor. Anslag 43:1 *Statens jordbruksverk* bör följlaktligen förstärkas med 15 miljoner kronor. Därutöver bör anslaget till Centrala försöksdjursnämnden återinföras. Vi föreslår ett anslag på 15 miljoner kronor.

Anslaget 43:6 *Fiskeriverket* minskas med 5 miljoner, som en generell besparing.

Anslaget 43:10 *Statens livsmedelsverk* minskas med 8 miljoner kronor, som en generell besparing. Vi förespråkar att Livsmedelsekonomiska institutet läggs ned, och således bör anslag 43:11 *Livsmedelsekonomiska institutet* minskas med 10 miljoner kronor. I stället kan detta institut samordnas med Jordbruksverkets livsmedelsstatistik anslag 43:12.

Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* bör utökas med 250 miljoner kronor. Detta anslag bör användas till bl.a. återskapande av våtmarker och utsatta områden (Less Favoured Areas) som Norrland, skärgården och Sydsvenska höglandet. Pengarna skall också gå till att stärka dessa områdens konkurrenskraft samt till startstöd till landsbygdsföretagare för ökat företagande på landsbygden. Inför kommande programperiod är det viktigt att Sverige visar att vi är beredda till en vidgad medfinansiering.

Svensk jordbruksnäring måste ges ekonomiskt likvärdiga konkurrensvillkor med jordbruksnäringen i t.ex. Finland och Danmark. Centerpartiet föreslår därför i andra motioner att jordbrukets s.k. ryggsäck lyfts av och därmed att skatten på kväve i handelsgödsel slopas. Mot bakgrund av detta kan anslag 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* räknas ned med 64 miljoner kronor.

Regeringens extra satsning på Artdatabanken under anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* avstyrks. Anslaget minskas därför med 45 miljoner kronor.

Inom skogssektorn, som är Sveriges största nettoexportör, finns ett stort behov av forskning och utveckling. Forskningen bör inriktas mot bl.a. svampangrepp och trämaterialens användningsområden. Vidare bör ökad forskning göras på de gröna näringarnas nya uppdrag, framför allt på energiområdet, och inriktas på att förbereda näringarna på minskande EU-ersättningar. Ytterligare 100 miljoner kronor bör därför tillföras anslaget 26:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.*

5. En ny myndighetsstruktur (m)

Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lars Lindblad (m) och Cecilia Widegren (m) anför:

Eftersom regeringens förslag om en ny myndighetsstruktur för skogsvårdsorganisationen innebär förändringar i den regionala organisationen, hade vi helst sett att regeringen hade avvaktat Ansvarskommitténs betänkande om hur Sverige skall styras i framtiden innan några omfattande regionala förändringar i skogsvårdsorganisationen hade företagits. Vi ställer oss emellertid i sak positiva till den föreslagna sammanslagningen av skogsvårdsstyrelserna och Skogsstyrelsen till en myndighet och har därför valt att inte reservera oss mot regeringens förslag.

6. En ny myndighetsstruktur (fp)

Anita Brodén (fp) och Marie Wahlgren (fp) anför:

Enligt vår mening bör Skogsutredningen fullfölja sitt uppdrag innan beslut fattas om förändring av skogsvårdsorganisationen. Dessutom har Ansvarskommittén i uppdrag att lägga fram förslag om en effektiv samhällsorganisation som kan komma att beröra såväl skogsvårdsorganisationen som länsstyrelserna. Eftersom Folkpartiet liberalernas ambition är att minska antalet myndigheter vill vi inrätta Verket för landsbygden och de areella näringarna, Lan. I utformandet av en sådan samordnad verksamhet med en enda myndighet för de areella näringarna måste både Skogsutredningens och Ansvarskommitténs synpunkter vägas in.

I en eventuell framtida ny myndighetsstruktur bör den regionala och lokala skogskompetensen tas till vara. Vi anser det inte självklart att handläggningen blir mer effektiv när den regionala kompetensen förs samman till en organisation. Även här bör Ansvarskommitténs slutbetänkande avvaktas innan ställning tas till utformningen av de regionala funktionerna.

I avvaktan på Skogsutredningens och Ansvarskommitténs betänkanden har vi valt att inte nu yrka bifall till förslagen i motion 2005/06:MJ8. Vi avser emellertid att följa frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2005/06:1

Proposition 2005/06:1 Budgetpropositionen för 2006 Utgiftsområde 23:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306), lag om ändring i lagen (1977:729) om patentbesvärsrätten samt lag om ändring i utsädeslagen (1976:298).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 42:3 Djurhälsovård besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kr under 2007 (avsnitt 5.8.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 42:4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 2 000 000 kr under 2007 (avsnitt 5.8.4).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2006 låta Kammarkollegiet ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för Viltvårdsfonden i Riksgäldskontoret på högst 5 000 000 kr (avsnitt 5.8.5).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 42:6 Djurskyddsmyndigheten besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr under 2007 och högst 10 000 000 kr under 2008 (avsnitt 5.8.6).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2006 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 7 100 000 000 kr (avsnitt 6.9.1).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 43:3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 6 476 500 000 kr under 2007 (avsnitt 6.9.3).

10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 43:4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter godkänna stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 350 000 000 kr 2007 och högst 10 000 000 kr 2008 (avsnitt 6.9.4).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 755 332 000 kr 2007, högst 331 103 000 kr 2008, högst 242 065 000 kr 2009, högst 86 500 000 kr 2010 och högst 15 000 000 kr därefter (avsnitt 7.8.1).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 44:2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 860 000 000 kr 2007, högst 441 452 000 kr 2008, högst 247 048 000 kr 2009, högst 86 500 000 kr 2010 och högst 15 000 000 kr därefter (avsnitt 7.8.2).
13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 44:3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 8 000 000 kr 2007 och högst 2 000 000 kr 2008 (avsnitt 7.8.3).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 44:7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kr 2007 och högst 3 000 000 kr 2008 (avsnitt 7.8.7).
15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 45:1 Främjande av rennäringen m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 4 000 000 kr under 2007 (avsnitt 8.8.2).
16. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2006 för ramanslaget 26:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 275 000 000 kr 2007, högst 270 000 000 kr 2008 och högst 85 000 000 kr därefter (avsnitt 9.1.2).
17. Riksdagen anvisar för 2006 anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar i enlighet med uppställning under avsnitt 17.

Proposition 2005/06:41

Proposition 2005/06:41 Följdändringar i vissa lagar med anledning av en ny skogsmyndighet:

Riksdagen antar regeringens förslag till

lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred,

lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningssskogar i Norrland och Dalarna,

lag om ändring i lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län,

lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).

Följdmotion med anledning av prop. 2005/06:41

2005/06: MJ8 av Anita Brodén m.fl. (fp):

1. Riksdagen avslår proposition 2005/06:41.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillvarata den regionala och lokala skogs kompetensen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05: U254 av Lotta Hedström m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Sverige via EU bör verka för att slutdatum för överenskommelserna inom jordbruksområdet i WTO snabbt sätts.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att EU i WTO:s AoA-förhandlingar sänker nivåerna i sina interna jordbruksstöd och att EU sätter press på andra i-länder att visa motsvarande ansvar.

2004/05: MJ254 av Lilian Virgin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att industrihampa åter skall omfattas av stödsystemet för energi-grödor.

2004/05: MJ260 av Birgitta Carlsson och Eskil Erlandsson (båda c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsa på forskning syftande till att finna en metod som helt befriar bin från kvalster.

2004/05: MJ262 av Birgitta Carlsson och Lars-Ivar Ericson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att industrihampa godkänns för energiproduktion.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att industrihampa som energigröda får odlas på EU-träda för marknadsanpassad produktion.

2004/05: MJ437 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att stärka skånsk livsmedelsforskning.

2004/05: MJ480 av Sven Bergström och Eskil Erlandsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utvärderingen av Sveriges lantbruksuniversitets sektorsansvar även bör innefatta universitetets roll i samband med växtförädling och sortprovning.

2004/05: MJ497 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om svensk hållning i WTO-förhandlingarna.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning och forskning inom jordbruks- och livsmedelsområdet.
45. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt lägger fram förslag om hur behovet av en riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov skall tillgodoses när den interkommunala ersättningen avvecklas.

2004/05: MJ505 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en forskningsfond för hästnäringen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tredje år på den hippologiska högskoleutbildningen.
14. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utreda konsekvenserna av att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen enligt samma principer som normalt gäller för högskoleutbildning.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hovslagarutbildningen.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om unghästutbildning.

2004/05: MJ508 av Anita Brodén m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens ansvar att vara pådrivande i WTO-förhandlingarna.

2004/05: MJ512 av *Sinikka Bohlin (s)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om eftergymnasial yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06: MJ202 av *Ulf Sjösten (m)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en senareläggning av utbetalningen av böndernas EU-stöd måste upphöra.

2005/06: MJ213 av *Marietta de Pourbaix-Lundin (m)*:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att kvaliteten i veterinärutbildningen skall upprätthållas genom en tillräckligt omfattande klinisk tillämpning av djursjukvård dygnet runt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av öronmärkta pengar till veterinärutbildningen.

2005/06: MJ221 av *Cecilia Widegren m.fl. (m, kd, c)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa Djurskyddsmyndigheten.

2005/06: MJ223 av *Catharina Elmsäter-Svärd (m)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om att tillgodose behovet av tjänstehundar.

2005/06: MJ233 av *Cecilia Widegren m.fl. (m, fp, kd, c)*:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbetalning av EU:s jordbruksstöd skall ske så snart Sverige har tillgång till pengarna, dvs. före årsskiftet.

2005/06: MJ282 av *Birgitta Sellén m.fl. (c, m, fp, kd)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statens uppfödning av tjänstehundar placeras i Sollefteå.

2005/06: MJ284 av *Birgitta Carlsson och Margareta Andersson (båda c)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ersättningarna till Sveriges bönder skall betalas ut till dem senast den 30 november det år de gäller.

2005/06: MJ319 av Viviann Gerdin (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skogsvårdsstyrelsens regionkontor bör lokaliseras till Karlstad.

2005/06: MJ321 av Eskil Erlandsson och Margareta Andersson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringens förslag om sammanläggning av skogsvårdsstyrelserna med Skogsstyrelsen bör omprövas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sammanläggning av skogsvårdsstyrelserna med Skogsstyrelsen genomförs och att Växjö bör vara lokaliseringssort för ett regionkontor.

2005/06: MJ338 av Kenneth Johansson och Agne Hansson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tidigarelägga utbetalningarna av jordbrukets EU-ersättning.

2005/06: MJ360 av Agne Hansson och Roger Tiefensee (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att godkänna odling av hampa för energi-, fiber- och proteinändamål.

2005/06: MJ368 av Birgitta Sellén och Sven Bergström (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att hampa får odlas dels till foderproduktion, dels som energiproduktion.

2005/06: MJ376 av Gunnar Axén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att statens utbetalningar av jordbruksstöd görs i rätt tid.

2005/06: MJ380 av Ronny Olander och Siw Wittgren-Ahl (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ekonomiskt stöd till fritidsodlingens organisationer samt utvecklingsarbete med anknytning till fritidsodling av trädgårdsväxter.

2005/06: MJ393 av Carina Adolfsson Elgestam (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om hållbar utveckling för sockerproduktion.

2005/06: MJ396 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en professur vid SLU i Skara till minne av Edward Nonnen, med inriktning på innovationer och nytänkande inom växtodlingsområdet.

2005/06: MJ411 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsa på att öka attraktionskraften och på en långsiktig kompetensförsörjning inom livsmedelsområdet, detta för att utveckla och vidareutveckla svenska kvalitetslivsmedel.

2005/06: MJ418 av Sven Bergström och Rigmor Stenmark (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av utbildning i och forskning om ekologisk jordbruksproduktion.

2005/06: MJ419 av Lars Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU bör utbetala sitt jordbruksstöd under respektive budgetår.

2005/06: MJ421 av Gunilla Tjernberg och Erling Wälivaara (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över gällande regler rörande pristillägg på renkött.

2005/06: MJ440 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om effektivare myndighetsstruktur.

2005/06: MJ441 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om odling av energigrödor, särskilt hampa.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att internationella överenskommelser skall ta sikte på ett avreglerat jordbruk.

2005/06: MJ445 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att fritidsodlingens organisationer även fortsättningsvis erhåller statligt stöd för sin betydelsefulla verksamhet.

2005/06: MJ446 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning om alternativ till utfodring med fiskmjöl inom kyckling- och svinproduktion.

2005/06: MJ449 av Åsa Domeij m.fl. (mp, -):

47. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Nokåsanslaget bör uppräknas för att tillgodose de stora behov som påtalas i motionen.
49. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av forskning för skogsbruket.

2005/06: MJ463 av Christer Winbäck (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Skara som nationellt centrum för lantbruks- och livsmedelsfrågor.

2005/06: MJ469 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

Riksdagen beslutar att inte nu slå samman skogsvårdsstyrelserna och Skogsstyrelsen till en myndighet.

2005/06: MJ488 av Eskil Erlandsson och Staffan Danielsson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten i samverkan med näringen genomför ett program som syftar till kraftigt ökad användning av trä som konstruktions- och byggmaterial.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att staten bör öka satsningen på FoU inom skogsnäringen.

2005/06: MJ493 av Ronny Olander m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ökat nordiskt samarbete om framtida växtförädling av frukt och bär.

2005/06: MJ498 av Gunilla Wahlén (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett internationellt skogligt kompetenscentrum etableras i Sollefteå.

2005/06: MJ519 av Anita Brodén m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens ansvar att vara pådrivande i WTO-förhandlingarna.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör göra en översyn över den skogliga utbildningen för att säkra och möta framtida behov inom skogsområdet samt att säkra finansieringen av starka svenska forskningsinstitutioner.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillvarata den kraft och kunskap som finns i många organisationer och nätverk.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att klargöra SLU:s sektorsansvar i budgeten.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Formas ansvar för livsmedelsforskningen och en översyn av rådsforskningen.

2005/06: MJ526 av Marie Wahlgren m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om myndigheters opinionsbildning och satsning på frivilligorganisationer.
5. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt i motionen redovisad uppställning.

2005/06: MJ528 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en utredning bör genomföras för att undersöka möjligheten att finansiera den hippologiska högskoleutbildningen på samma sätt som övrig högskoleutbildning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hovslagarutbildningen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslå extra medel till utbildning av ridinstruktörer i unghästutbildning.

2005/06: MJ546 av Jan Andersson m.fl. (c):

1. Riksdagen beslutar att uppta ett nytt anslag för Centrala försöksdjursnämnden.

2. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt i motionen redovisad uppställning.

2005/06: MJ574 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande att besluta om bidrag under anslag 42:6 Djurskyddsmyndigheten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Djurskyddsmyndigheten.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Livsmedelsekonomiska institutet.
4. Riksdagen avslår regeringens förslag om bemyndigande att besluta om bidrag under anslag 44:7 Ekologisk produktion.
5. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för år 2006 anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt i motionen redovisad uppställning.

2005/06: MJ594 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att gårdsstöden skall utbetalas så snart de är tillgängliga i EU:s budget.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige och EU i det pågående arbetet inom WTO måste ställa mer bestämda krav utifrån de miljö- och djurskyddskrav som ställs på svenskt och europeiskt jordbruk, samt eftersträva dialog om de stödsystem inom jordbruk, fiske och energiområdet som motverkar en hållbar utveckling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om EU:s sockerreform.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning till tamdjur som inte är kopplade till näringsverksamhet.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ersättning för viltskador skall utgå även för rovdjursdödade hjortar i hägn.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en riksrekryterande eftergymnasial yrkesutbildning för jord- och skogsbrukets behov.
36. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar enligt i motionen redovisad uppställning.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

I proposition 2005/06:1 framlagda lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

Härigenom föreskrivs i fråga om skogsvårdslagen (1979:429)¹ dels att i 8–10, 10 a, 13, 14, 16, 18, 21, 23–25, 27 och 36 §§ ordet ”skogsvårdsstyrelsen” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”Skogsstyrelsen” i motsvarande form,

dels att 33, 34, 35, 40 och 41 §§ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***33 §²**

Skogsstyrelsen utövar *den centrala tillsynen* över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter utom när det gäller 32 a–32 g §§. *Skogsvårdsstyrelsen utövar den närmare tillsynen inom sitt verksamhetsområde.*

Skogsstyrelsen utövar *tillsyn* över efterlevnaden av denna lag och med stöd av lagen meddelade föreskrifter utom när det gäller 32 a–32 g §§.

¹ Lagen omtryckt 1993:553.

Senaste lydelse av

8 § 2005:390

10 § 2005:390

10 a § 2005:390

14 § 1998:1539

36 § 2005:390.

² Senaste lydelse 2002:614.

34 §³

En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

En tillsynsmyndighet har vidare rätt att hos den som yrkesmässigt bedriver produktion av, handel med eller införsel av skogsodlingsmaterial få tillträde till mark, transportmedel, byggnader och stängda utrymmen, dock inte bostäder, för tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

En tillsynsmyndighet får begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att få sådant tillträde som avses i andra stycket.

Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Tillsynsmyndigheten har vidare rätt att hos den som yrkesmässigt bedriver produktion av, handel med eller införsel av skogsodlingsmaterial få tillträde till mark, transportmedel, byggnader och stängda utrymmen, dock inte bostäder, för tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Tillsynsmyndigheten får begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att få sådant tillträde som avses i andra stycket.

35 §

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

Ett föreläggande eller förbud får meddelas sedan det har visat sig att myndighetens råd inte har följts. I brådskande fall eller när det behövs för att bevara natur- eller kulturmiljövärden eller när det annars finns särskilda skäl, får dock ett föreläggande eller förbud meddelas omedelbart.

Förelägganden och förbud kan förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag eller föreskrift som har meddelats med stöd av lagen skall efterlevas.

40 §⁴

Skogsvårdsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens beslut i ett särskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut om avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) och beslut om rättelse enligt 28 § samma lag.

Naturvårdsverket får överklaga

Skogsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos *allmän förvaltningsdomstol*. Detsamma gäller beslut om avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) och beslut om rättelse enligt 28 § samma lag.

Naturvårdsverket får överklaga *Skogsstyrelsens* beslut i fall som avses i 25 § andra stycket.

³ Senaste lydelse 2002:614.

⁴ Senaste lydelse 2002:614.

skogsvårdsstyrelsens beslut i fall som avses i 25 § andra stycket.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

41 §

En myndighet får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart. *Skogsstyrelsen* får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2 Förslag till lag om ändring i jordförvärvslagen (1979:230)

Härigenom föreskrivs att 9 § jordförvärvslagen (1979:230) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Fråga om tillstånd enligt denna lag prövas av länsstyrelsen, om inte regeringen föreskriver att prövningen skall göras av *jordbruksverket*.

9 §⁵

Fråga om tillstånd enligt denna lag prövas av länsstyrelsen, om inte regeringen föreskriver att prövningen skall göras av *Jordbruksverket*.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgifter för prövning av ansökan om förvärvstillstånd enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

⁵ Senaste lydelse 1990:1492.

3 Förslag till lag om ändring i växtförädlarrättslagen (1997:306)

Härigenom föreskrivs i fråga om växtförädlarrättslagen (1997:306)⁶

dels att i 3 kap. 6 a §, 5 kap. 2, 4, 7–10 §§, 8 kap. 2, 6–7 §§ samt 10 kap. 4–6 §§, ordet ”Växsortnämnden” i alla dess böjningsformer skall bytas ut mot ”Statens jordbruksverk”,

dels att i 5 kap. 1 §, 6 kap. 3 §, 8 kap. 1 §, 10 kap. 2 §, 11 kap. 1 § samt 12 kap. 1 § ordet ”Statens växsortnämnd” skall bytas ut mot ”Statens jordbruksverk”,

dels att i 5 kap. 4, 7–9 §§, 6 kap. 3 § samt i 8 kap. 2 § ordet ”nämnden” skall bytas ut mot ”verket”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

⁶ Senaste lydelse av

3 kap. 6 a § 2000:1159.

5 kap. 4 § 2000:1159.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:729) om patentbesvärsrätten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1977:729) om patentbesvärsrätten⁷ att ordet ”Statens växtsortnämnd” i 1 § skall bytas ut mot ”Statens jordbruksverk”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

⁷ Senaste lydelse av 1 § 1997:307.

5 Förslag till lag om ändring i utsädeslagen (1976:298)

Härigenom föreskrivs i fråga om utsädeslagen (1976:298)⁸
dels att ordet ”Statens utsädeskontroll” i 5 § skall bytas ut mot ”Statens jordbruksverk”,
dels att ordet ”Utsädeskontrollen” i 7 § skall bytas ut mot ”Statens jordbruksverk”.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

⁸ Senaste lydelse av

5 § 2000:1262.

7 § 1992:1682.

I proposition 2005/06:41 framlagda lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1933:269) om ägofred

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1933:269) om ägofred¹ dels att i 12 och 30 §§ ordet ”skogsvårdsstyrelsen” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”Skogsstyrelsen” i motsvarande form, dels att 33, 36 och 62 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 §²

När i mål, som i 31 § avses, stämning är utfärdad, infordre rätten genast från förrättningsmannen förrättningsprotokollet och övriga förrättningen rörande handlingar. Förrättningsmannen vare pliktig, där rätten så prövar nödigt, att inställa sig vid rätten för att höras i målet. Gottgörelse åt förrättningsmannen för sådan inställelse skall förskjutas av den part, som klandrat förrättningen; och pröve rätten i slutliga utslaget, huruvida kostnad, som någon sålunda förpliktats att förskjuta, skall helt eller delvis gottgöras honom av annan part.

Sedan målet blivit genom laga kraft ägande utslag avgjort, skall förrättningsakten översändas, om målet återförvisats till förrättningsmannen, till denne men eljest till lantmäterikontoret i det län, varest förrättningsmannen förordnats, för att där förvaras. Utskrift av utslag i målet skall, ändå att utslaget icke vunnit laga kraft, översändas till nämnda lantmäterikontor samt, om målet angår betesreglering, *vederbörande skogsvårdsstyrelse* ävensom till förrättningsmannen och den, som enligt 30 § första stycket har att förvara avskrift av förrättningshandlingarna. Återförvisas målet till förrättningsmannen, vare han skyldig att därom omedelbart underrätta sådan i 23 § tredje stycket omförmäld myndighet, till vilken utskrift av utslaget icke enligt vad nu är sagt skall översändas.

Sedan målet blivit genom laga kraft ägande utslag avgjort, skall förrättningsakten översändas, om målet återförvisats till förrättningsmannen, till denne men eljest till lantmäterikontoret i det län, varest förrättningsmannen förordnats, för att där förvaras. Utskrift av utslag i målet skall, ändå att utslaget icke vunnit laga kraft, översändas till nämnda lantmäterikontor samt, om målet angår betesreglering, *Skogsstyrelsen* ävensom till förrättningsmannen och den, som enligt 30 § första stycket har att förvara avskrift av förrättningshandlingarna. Återförvisas målet till förrättningsmannen, vare han skyldig att därom omedelbart underrätta sådan i 23 § tredje stycket omförmäld myndighet, till vilken utskrift av utslaget icke enligt vad nu är sagt skall översändas

¹ Senaste lydelse av 12 § 1977:667
30 § 1988:187.

² Senaste lydelse 1988:187.

Föres ej talan mot förrättningen, åligge förrättingsmannen att inom sex månader efter dess avslutande insända förrättningsakten till den myndighet, hos vilken, enligt vad i andra stycket sägs, akten skall förvaras.

Huru förrättningsman må genom vite tillhållas att fullgöra honom åliggande skyldighet att redovisa förrättningsakt, därom förordnar regeringen.

36 §³

Har i annan ordning än vid syneförrättning upprättats skriftlig och av vittnen styrkt förening rörande stängselskyldighet eller betesreglering, äge envar, som deltagit i föreningen, uppvisa denna hos den eller de fastighetsdomstolar, inom vilkas domvärjo de fastigheter, föreningen angår, äro belägna. Överensstämmar föreningen med de i denna lag stadgade grunder, och hava, där föreningen avser upplåtelse av betesmark, i föreningen tydligt angivits den upplåtna markens läge och gränser, den eller de fastigheter, för vilka den upplåtits, sätt och tid för markens inhägnande och anordnande för betesbruk samt huruvida ersättning skall utgå och i så fall med vilket belopp ersättningen skall i den ordning 16 § föreskriver betalas, skall rätten registrera föreningen. Sedan vare föreningen gällande mot framtida ägare eller innehavare av fastigheterna så ock, där registreringen ägt rum inom två månader sedan föreningen ingicks, mot den, som efter upprättandet men före registreringen blivit ägare eller innehavare. Förening, som slutits för boställe eller staten eller allmän inrättning tillhörig, på viss tid upplåten fastighet, have dock ej verkan mot senare innehavare, med mindre föreningen blivit av vederbörande myndighet godkänd.

När en förening registrerats skall rätten sända över beslutet till länets lantmäterikontor så ock, där föreningen angår betesreglering, till *vederbörande skogsvårdsstyrelse*.

När en förening registrerats skall rätten sända över beslutet till länets lantmäterikontor så ock, där föreningen angår betesreglering, till *Skogsstyrelsen*.

62§⁴

Varder betesmark, som upplåtits enligt denna lag, ej anordnad för betesbruk på sätt och inom tid, som i laga ordning bestämts, eller varder åtgärd, som erfordras för betesmarkens bibehållande i ett för betesbruk ordnat skick, eftersatt och vidtages ej rättelse efter tillsägelse, må på talan av ägaren till den fastighet, varifrån betesmarken upplåtits, domstol förklara rätten till betesmarken förverkad så ock efter hörande av *vederbörande skogsvårdsstyrelse* förplikta

Varder betesmark, som upplåtits enligt denna lag, ej anordnad för betesbruk på sätt och inom tid, som i laga ordning bestämts, eller varder åtgärd, som erfordras för betesmarkens bibehållande i ett för betesbruk ordnat skick, eftersatt och vidtages ej rättelse efter tillsägelse, må på talan av ägaren till den fastighet, varifrån betesmarken upplåtits, domstol förklara rätten till betesmarken förverkad så ock efter hörande av *Skogsstyrelsen* förplikta ägaren till den

³ Senaste lydelse 1996:252.

⁴ Senaste lydelse 1988:187.

ägaren till den fastighet, för vilken betesmarken upplåtits, att inom viss tid vidtaga de åtgärder för betryggande av skogsåterväxt å betesmarken, som av förhållandena påkallas.

Talan, som nu nämnts, må ock, där betesmarken upplåtits å skogsmark, föras av *skogsvårdsstyrelsen*, varvid det åligger domstolen att före målets avgörande bereda ägaren till den fastighet, varifrån betesmarken upplåtits, tillfälle att däri yttra sig.

Domstol, varest talan enligt denna paragraf är anhängig, äge, när skäl därtill äro, meddela förbud att å betesmarken avverka skog.

fastighet, för vilken betesmarken upplåtits, att inom viss tid vidtaga de åtgärder för betryggande av skogsåterväxt å betesmarken, som av förhållandena påkallas.

Talan, som nu nämnts, må ock, där betesmarken upplåtits å skogsmark, föras av *Skogsstyrelsen*, varvid det åligger domstolen att före målets avgörande bereda ägaren till den fastighet, varifrån betesmarken upplåtits, tillfälle att däri yttra sig.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna

Härigenom föreskrivs att 44 § lagen (1952:167) om allmänningskogar i Norrland och Dalarna skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Är allmänningsskog belägen inom två eller flera län skola de uppgifter som enligt denna lag eller reglementet tillkomma länsstyrelse *eller skogsvårdsstyrelse* i fråga om sådan skog handhas av länsstyrelsen *eller skogsvårdsstyrelsen* i det län där allmänningsstyrelsen har sitt säte.

Föreslagen lydelse

44 §

Är allmänningsskog belägen inom två eller flera län skola de uppgifter som enligt denna lag eller reglementet tillkomma länsstyrelse i fråga om sådan skog handhas av länsstyrelsen i det län där allmänningsstyrelsen har sitt säte.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län

Härigenom föreskrivs att 1 och 2 §§ lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I Gotlands län får under tiden den 1 januari 1998–31 december 2006 bedrivas försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning. Länsstyrelsen fullgör under den tid som försöksverksamheten pågår de uppgifter som ankommer på länsarbetsnämnden och *skogsvårdsstyrelsen*.

Vad som i lag eller annan författning sägs om länsarbetsnämnden *eller skogsvårdsstyrelsen* skall under försöksverksamheten i stället avse länsstyrelsen.

Föreslagen lydelse

1 §¹

I Gotlands län får under tiden den 1 januari 1998–31 december 2006 bedrivas försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning. Länsstyrelsen fullgör under den tid som försöksverksamheten pågår de uppgifter som ankommer på länsarbetsnämnden. *I den omfattning regeringen bestämmer fullgör länsstyrelsen även de uppgifter som ankommer på Skogsstyrelsen.*

2 §

Vad som i lag eller annan författning sägs om länsarbetsnämnden skall under försöksverksamheten i stället avse länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006.

¹ Senaste lydelse 2002:40.

4 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 40 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.

40 §

Om avtal träffas om överlåtelse eller pantsättning av medel på skogskonto eller skogsskadekonto, skall medlen på kontona tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet. Det anses inte som överlåtelse eller pantsättning att en skattskyldig på begäran av *en skogsvårdsstyrelse* förbinder sig att inte förfoga över medlen utan styrelsens tillstånd.

Om avtal träffas om överlåtelse eller pantsättning av medel på skogskonto eller skogsskadekonto, skall medlen på kontona tas upp som intäkt i inkomstslaget näringsverksamhet. Det anses inte som överlåtelse eller pantsättning att en skattskyldig på begäran av *Skogsstyrelsen* förbinder sig att inte förfoga över medlen utan styrelsens tillstånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2006. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en begäran av en skogsvårdsstyrelse.

BILAGA 3

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 23

Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

1 000-tal kronor

Politikområde	Utskottets
Anslag	förslag
25 Utbildningspolitik	
1 Sveriges lantbruksuniversitet (<i>ram</i>)	1 382 014
26 Forskningspolitik	
1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning (<i>ram</i>)	251 737
2 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien (<i>ram</i>)	1 177
41 Skogspolitik	
1 Skogsstyrelsen (<i>ram</i>)	322 985
2 Insatser för skogsbruket (<i>ram</i>)	686 873
3 Internationellt skogssamarbete (<i>ram</i>)	1 397
4 Från EG-budgeten finansierade medel för skogsskadeövervakning (<i>ram</i>)	5 964
42 Djurpolitik	
1 Statens veterinärmedicinska anstalt (<i>ram</i>)	101 223
2 Bidrag till distriktsveterinärorganisationen (<i>ram</i>)	96 810
3 Djurhälsovård (<i>ram</i>)	14 708
4 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar (<i>ram</i>)	124 349
5 Ersättningar för viltskador m.m. (<i>ram</i>)	86 975
6 Djurskyddsmyndigheten (<i>ram</i>)	92 288
43 Livsmedelspolitik	
1 Statens jordbruksverk (<i>ram</i>)	319 010
2 Bekämpande av växtsjukdomar (<i>ram</i>)	2 563
3 Gårdsstöd och djurbidrag m.m. (<i>ram</i>)	6 069 910
4 Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter (<i>ram</i>)	1 407 504
5 Räntekostnader för förskottade arealersättningar m.m. (<i>ram</i>)	78 939
6 Fiskeriverket (<i>ram</i>)	111 411
7 Strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	28 220
8 Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. (<i>ram</i>)	83 414
9 Fiskevård (<i>ram</i>)	26 832
10 Livsmedelsverket (<i>ram</i>)	158 855
11 Livsmedelsekonomiska institutet (<i>ram</i>)	10 136
12 Livsmedelsstatistik (<i>ram</i>)	23 982
13 Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten (<i>ram</i>)	7 356
14 Åtgärder inom livsmedelsområdet (<i>ram</i>)	14 910
15 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m. (<i>ram</i>)	36 866

Politikområde	Utskottets
Anslag	förslag
44 Landsbygdpolitik	
1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	2 815 662
2 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur (<i>ram</i>)	1 876 894
3 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket (<i>ram</i>)	11 830
4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m. (<i>ram</i>)	2 982
5 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m. (<i>ram</i>)	1 529
6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m. (<i>ram</i>)	64 386
7 Åtgärder för att främja ekologisk produktion (<i>ram</i>)	29 820
45 Samepolitik	
1 Främjande av rennäringen m.m. (<i>ram</i>)	46 718
Summa för utgiftsområdet	16 398 229

BILAGA 4

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 23

Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
25:1	(ram)	1 382 014		+15 000		-45 000
26:1	(ram)					
		251 737		+5 000	-14 100	+100 000
26:2	(ram)	1 177				
26:3	(ram)					+15 000
41:1	(ram)	322 985		-161 493		
41:2	(ram)	686 873			+175 000	+135 000
41:3	(ram)	1 397				
41:4	(ram)		+36			
42:1	(ram)	5 964				
42:2	(ram)	101 223				-5 000
42:3	(ram)	96 810		-20 000	-25 000	
42:4	(ram)	14 708		+5 000		+3 000
42:5	(ram)	124 349				
42:6	(ram)	86 975		+3 000	+4 000	+5 000
43:1	(ram)	92 288	-10 000	-10 000	-10 000	-92 000
43:2	(ram)	319 010		-179 505		+15 000
43:3	(ram)	2 563				
43:4	(ram)	6 069 910				
43:5	(ram)	1 407 504				
43:6	(ram)	78 939				
	(ram)	111 411		-55 706		-5 000

Anslag	Anslagstyp	Regeringens förslag	(m)	(fp)	(kd)	(c)
43:7	(ram)	28 220				
43:8	(ram)	83 414				
43:9	(ram)	26 832				
43:10	(ram)	158 855		-13 000		-13 000
43:11	(ram)	10 136	-5 069		-3 000	-10 000
43:12	(ram)	23 982		-10 000		
43:13	(ram)	7 356	+44			
43:14	(ram)	14 910	-10 000			
43:15	(ram)	36 866				
43:16	(ram)			+337 633		+250 000
44:1	(ram)	2 815 662	-100 000			
44:2	(ram)	1 876 894				
44:3	(ram)	11 830			+10 000	
44:4	(ram)	2 982	+18	+2 000		
44:5	(ram)	1 529				
44:6	(ram)	64 386	-64 386	-64 386	+50 000	-64 000
44:7	(ram)	29 820	-29 820	-29 820		
44:8	(ram)			+4 000		
44:9	(ram)			+5 000		
44:10	(ram)				+20 000	
45:1	(ram)	46 718				
Summa		16 398 229	-219 177	-167 277	+206 900	+289 000

BILAGA 5

Uppföljning och analys av resultatredovisningen för politikområdet Livsmedelspolitik

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för 2005 och 2006. Utskottet har anfört att resultatet av utskottets arbete med uppföljningen kommer att redovisas vid lämpligt tillfälle, troligtvis vid beredningen av budgetpropositionen för år 2006.

Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. Underlagen till uppföljningen har på gruppens uppdrag tagits fram av utvärderaren Christer Åström vid riksdagens utredningstjänst i samarbete med uppföljnings- och utvärderingsgruppens sekreterare, föredraganden Madeleine Holst vid miljö- och jordbruksutskottets kansli.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen överlämnar härmed sin rapport där resultaten av uppföljningen redovisas.

Stockholm i oktober 2005

Catharina Elmsäter-Svärd (m)

Åsa Domeij (mp)

Sven Gunnar Persson (kd)

Jan Andersson (c)

Lennart Fremling (fp)

Christina Axelsson (s)

Sven-Erik Sjöstrand (v)

Bedömningar och rekommendationer:

Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för 2005 och 2006. Resultatet skall redovisas vid lämpligt tillfälle, troligtvis vid beredningen av budgetpropositionen för 2006. Uppföljningens syfte är att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för 2006 samt att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

Regeringens redovisning av resultat i förhållande till av riksdagen fattade beslut om mål och anslag ger värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. Formerna för denna redovisning är sedan flera år föremål för utveckling. Regeringen har aviserat att den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta

fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation till riksdagen skall övervägas. I det fortsatta utvecklingsarbetet för politikområdet Livsmedelspolitik är följande punkter viktiga att uppmärksamma:

Mål: Målstrukturen inom livsmedelspolitiken bör klargöras, inte minst hur det av riksdagen beslutade målet för livsmedelspolitiken förhåller sig till övriga mål inom livsmedelsområdet. Vidare bör det klargöras hur målluppfyllelsen skall mätas, särskilt vad gäller ekologisk och socialt hållbar livsmedelsproduktion, i syfte att konkretisera målet för livsmedelspolitiken.

Indikatorer och resultatmätt: Redovisning och analys av resultat med hjälp av indikatorer bör göras tydligare, liksom resultatets koppling till målet för livsmedelspolitiken. Användningen av jämförelser över tid bör öka i syfte att förbättra beslutsunderlaget och underlätta för riksdagen att göra en egen bedömning av det uppnådda resultatet och målluppfyllelsen. Ytterligare och i vissa fall förändrade resultatindikatorer bör kunna tas fram i syfte att ge riksdagen en mer heltäckande resultatredovisning. Vidare bör kopplingen bli tydligare mellan regeringens slutsatser av redovisade resultat och förslagen om anslag.

Strukturen för regeringens resultatredovisning: Det är viktigt att strukturen för resultatredovisningen är klar och anpassad till riksdagens behov. En klar åtskillnad bör göras mellan insatser, faktiska resultat, omvärldsförändringar och bedömningar. Det skulle dessutom underlätta för utskottet om en resultatbedömning gjordes för politikområdet som helhet.

Politikområdesindelning: Överensstämmelsen mellan utgiftsområden och politikområden bör förbättras för att underlätta utskottets överblick av mål, insatser och resultat inom beredningsområdet.

Resultatskrivelser: Särskilda skrivelser med fördjupad resultatinformation är en möjlighet för utskottet att få fördjupad resultatinformation inom något område av särskilt intresse.

1 Inledning

1.1 Miljö- och jordbruksutskottets uppföljning

Uppföljningens bakgrund och syfte

Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall regeringen till riksdagen redovisa mål och resultat som uppnåtts inom olika områden. Som en del i utskottens löpande uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Miljö- och jordbruksutskottet har beslutat att under innevarande riksdagsår följa upp och analysera regeringens redovisning av resultat för politikområdet Livsmedelspolitik i budgetpropositionerna för åren 2005 och 2006. Utskottet har i betänkande 2004/05:MJU2

uttalat att resultatet av utskottets uppföljning skall redovisas vid lämpligt tillfälle, troligtvis vid beredningen av budgetpropositionen för år 2006. I denna promemoria presenteras resultatet av uppföljningen.

Miljö- och jordbruksutskottets uppföljning syftar till att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för 2006. Uppföljningen syftar vidare till att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen kring utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

Uppföljningens genomförande

Utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp har behandlat uppföljningen vid sina möten den 21 oktober 2004, den 26 maj 2005 och den 13 oktober 2005. Underlagen till uppföljningen har tagits fram av uppföljnings- och utvärderingsfunktionen vid riksdagens utredningstjänst i samarbete med miljö- och jordbruksutskottets kansli.

Uppföljningen har behandlat resultatredovisningarna i budgetpropositionen för 2005 och budgetpropositionen för 2006. I uppföljningen har ingått att beskriva och analysera hur regeringen redovisar och bedömer resultat i förhållande till av riksdagen beslutade mål. En viktig del i studien har varit att följa upp hur resultatinformationen presenteras i budgetpropositionen.

Promemorians disposition

Promemorian inleds med en sammanfattning av *bedömningar och rekommendationer*. I *kapitel 1* presenteras de allmänna utgångspunkterna för uppföljningen. I *kapitel 2* redovisas den resultatinformation som regeringen presenterade i budgetpropositionerna för 2005 och 2006. I *kapitel 3* kommenteras den lämnade resultatinformationen i budgetpropositionerna för 2005 och 2006 vad avser bl.a. målstruktur, indikatorer och resultatmätt, resultatredovisningens struktur och politikområdesindelningen.

1.2 Den pågående dialogen mellan riksdagen och regeringen

Utvecklingen av formerna för mål- och resultatstyrningen inom staten har pågått under ett flertal år (se bilagor). Ett omfattande utvecklingsarbete har bedrivits inom bl.a. Regeringskansliet i syfte att ge riksdag och regering ett bättre underlag för prioriteringsdiskussioner och för att lättare kunna bedöma värdet av insatta resurser i förhållande till politiskt beslutade mål (prop. 2000/01:1). Inom riksdagen har frågan bl.a. behandlats av Riksdagskommittén och varit föremål för insatser inom olika utskott. När det gäller dialogen mellan riksdagen och regeringen i mål- och resultatfrågor beto- nade Riksdagskommittén att riksdagen måste vara en kompetent mottagare av resultatredovisningar och kunna avge styrinformation till regeringen som svar på den överlämnade resultatinformationen. Riksdagen har uttalat att det är av stor vikt att formerna för en fördjupad samverkan i resultatdi- alogen mellan riksdagsutskotten och regeringen utvecklas ytterligare. Inom

ramen för denna dialog bör tydliga krav ställas från riksdagens sida om resultatredovisningens form och innehåll (förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01: KU23).

Som framgår av bilaga 2 har riksdagen vid olika tillfällen framfört önskemål angående åiterrapporteringen av resultat. Regeringen har i budgetpropositionen för 2006 (volym 1) angett att det finns anledning att noga överväga hur intentionerna i lagen om statsbudgeten om regeringens resultatredovisning och riksdagens behov av åiterrapportering på bästa sätt kan tillgodoses. Regeringen har för avsikt att överväga den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation. Regeringen avser att under 2006 återkomma till riksdagen med en redogörelse för den närmare inriktningen av förestående utvecklingsinsatser inom området ekonomisk styrning.

1.3 Miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde

Miljö- och jordbruksutskottet bereder två utgiftsområden. Utgiftsområde 20 *Allmän miljö- och naturvård* omfattar 15 anslag som är fördelade på följande två politikområden: Forskningspolitik och Miljöpolitik.

Utgiftsområde 23 *Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar* omfattar 36 anslag som är fördelade på följande sju politikområden:

- Skogspolitik
- Djurpolitik
- Livsmedelspolitik
- Landsbygdspolitik
- Samepolitik
- Utbildningspolitik
- Forskningspolitik.

Utskottet bereder Miljöpolitik, Skogspolitik, Djurpolitik, Livsmedelspolitik och Landsbygdspolitik i sin helhet, medan utskottet endast bereder delar av politikområdena Samepolitik, Utbildningspolitik och Forskningspolitik. För Utbildningspolitik och Forskningspolitik redovisas mål och resultat i de delar av budgetpropositionen som bereds av utbildningsutskottet.

För utgiftsområde 23 anslås sammanlagt 16,4 miljarder kronor för budgetåret 2006. Ungefär hälften av utgifterna finansieras från EU-budgeten. Merparten av EU-stödet avser obligatoriska åtgärder såsom gårdsstöd, djurbidrag, intervention och exportbidrag. Den nationella medfinansieringen av EU-stöd uppgår till 4,4 miljarder kronor (prop. 2005/06:1). Utgiftsområdets mest omfattande politikområde är Livsmedelspolitik som omfattar i första hand verksamhet som avser jordbruks- och trädgårdsnäringarna, fiskerinäringen samt livsmedel.

2 Mål- och resultatinformation för politikområdet Livsmedelspolitik

2.1 Mål och indikatorer för politikområdet Livsmedelspolitik

Riksdagen har beslutat att målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan (prop. 2004/05:1, utg.omr. 23, bet. 2004/05:MJU2).

Vidare beslutade riksdagen i maj 1998 om tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU (prop. 1997/98:142, bet. 1997/98:JoU23):

- Jordbruks- och livsmedelsföretagens produktion skall styras av konsumenternas efterfrågan.
- Produktionen skall vara långsiktigt hållbar både från ekologiska och ekonomiska utgångspunkter.
- EU skall medverka till global livsmedelssäkerhet, bl.a. genom att hävda frihandels principer även på jordbruks- och livsmedelsområdet.

Politikområdet omfattar jordbruks- och fiskepolitiken samt området säkra livsmedel. Områdets utgifter bestäms i stor utsträckning av beslut inom EU men är också till viss del, främst vad gäller området säkra livsmedel, baserade på nationella beslut. I bilaga 1 görs en genomgång av målen inom politikområdet Livsmedelspolitik.

Verksamhetsområde Jordbruk

Regeringen har beslutat att målet för verksamhetsområdet Jordbruk är en säker och konkurrenskraftig jordbruksproduktion som styrs av konsumenternas efterfrågan och bidrar till global utveckling. För att mäta graden av måluppfyllelse använder regeringen följande indikatorer i budgetpropositionerna för 2005 och 2006:

Utnyttjande av kvoter

1. Åkerareal per företag
2. Företag med mjölkkor (endast budg.prop. för 2006)
3. Mjölkkor per företag
4. Markpriser
5. Arrendepriiser
6. Investeringar i maskiner och redskap (endast budg.prop. för 2005)
7. Utvecklingen av handeln med livsmedel och jordbruksvaror (syftet är att mäta förändringar i förädlingsledet)
8. Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter (syftet är att mäta effekter för konsumenter).

Verksamhetsområde Fiske

Regeringen har beslutat att målen för verksamhetsområdet Fiske är ett ekologiskt hållbart fiske och vattenbruk, en ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden samt en utökad samverkan med berörda intressenter. I budgetpropositionen för 2005 anger inte regeringen några resultatindikatorer för att mäta graden av måluppfyllelse. I budgetpropositionen för 2006 anges följande indikatorer:

1. Överskridande av fiskekvoter (syftet är att mäta kontrollinsatser för fisket).
2. Genomförandetakten för fiskeprogrammen (syftet är att mäta strukturåtgärdernas omfattning).
3. Landningsvärdet per yrkesfiskelicens (syftet är att mäta ekonomiskt värde).

Verksamhetsområde Säkra livsmedel

Regeringen har beslutat att målet för verksamhetsområdet Säkra livsmedel är att alla livsmedel skall vara säkra och att konsumenterna skall ha tillräcklig kunskap om mat och matvanors betydelse för att kunna göra medvetna val. I budgetpropositionerna för 2005 och 2006 anger regeringen följande indikatorer för att mäta graden av måluppfyllelse:

1. Den kommunala och statliga inspektionsverksamhetens frekvens och kvalitet.
2. Antalet kommuninspektioner och länsmöten.
3. Antalet externa besökare på Livsmedelsverkets webbplats.

2.2 Anslag inom politikområdet Livsmedelspolitik

Politikområdet Livsmedelspolitik omfattar följande anslag

Nr	Anslag	För år 2005	För år 2006
		(mnkr)	(mnkr)
43:1	Statens jordbruksverk	317,9	319,0
43:2	Bekämpande av växtsjukdomar	2,6	2,6
43:3	Gärdsstöd och djurbidrag m.m.	5557,4	6069,9
43:4	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	1416,0	1407,5
43:5	Räntekostnader för förskotterade arealersättningar m.m.	79,4	78,9
43:6	Fiskeriverket	101,2	111,4
43:7	Strukturstöd till fisket m.m.	28,4	28,2
43:8	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	80,0	83,4
43:9	Fiskevård	28,0	26,8
43:10	Livsmedelsverket	156,6	158,9
43:11	Livsmedelsekonomiska institutet	10,0	10,1
43:12	Livsmedelsstatistik	22,4	24,0
43:13	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	7,4	7,4
43:14	Åtgärder inom livsmedelsområdet	15,0	14,9
43:15	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	37,1	36,9
2005 43:2	Statens utsädeskontroll	0,8	-
2005 43:3	Statens växtsortnämnd	2,2	-
Summa	politikområde Livsmedelspolitik	7 862,4	8 379,9

Källa: Prop. 2005/06:1, utg.omr. 23.

2.3 Regeringens redovisning för politikområdet Livsmedelspolitik

I budgetpropositionerna för 2005 och 2006 redovisas och bedöms inga samlade resultat för politikområdet som helhet. I stället gör regeringen en genomgång av resultaten inom de olika verksamhetsområdena.

2.4 Regeringens redovisning för verksamhetsområde Jordbruk

I budgetpropositionerna för 2005 och 2006 redovisar regeringen följande resultat inom verksamhetsområdet Jordbruk för åren 2003 och 2004 utifrån de indikatorer som angetts:

Utnyttjande av kvoter: Kvotutnyttjandet har enligt regeringen varit relativt högt och stabilt. Utnyttjandegraden varierade 2003 mellan 88 % för slaktbidrag och direktförsäljningskvoten för mjölk och 115 % för socker. År 2004 var kvotutnyttjandet 101 % för socker, 97 % för mjölkleveranser och mellan 92 och 99 % för köttproduktion.

Åkerareal per företag: Åkerarealen har från 1995 ökat med ca 9 hektar till ca 40 hektar år 2004. Strukturomvandlingen har resulterat i färre men större jordbruksföretag. Antalet jordbruksföretag med en åkerareal under 50 hektar har minskat med 30 % och antalet företag med en areal över 100 hektar har ökat med 36 %. Den totala arealen jordbruksmark har varit i stort sett oförändrad mellan 1995 och 2004. Åkerarealen minskade med ca 106 000 hektar och betesmarken ökade med 98 200 hektar.

Företag med mjölkkor: Antalet företag med mjölkkor har minskat med 48 % mellan 1995 och 2004.

Mjölkkor per företag: Uppgiften redovisas inte i förra årets budgetproposition, men i årets proposition redovisas att besättningsstorleken har ökat från ca 27 till ca 44 kor per företag mellan åren 1995 och 2004. Det totala antalet mjölkkor har minskat med 17 % sedan 1995. Mjölproduktionen ligger på ungefär samma nivå som 1995.

Markpriser: Mellan 1994 och 2004 har priserna på jordbruksmark ökat med 100 %. I budgetpropositionen för 2005 redovisades att skillnaden mellan markpriser i norra och södra Sverige fortsatte att öka och att priserna i södra Sverige var cirka tio gånger högre än i norra Sverige.

Arrendepriser: Sedan 1994 har arrendepriiserna ökat med 36 %. Takten på ökningen har avtagit under de senaste åren.

Investeringar i maskiner och redskap: I budgetpropositionen för 2005 redovisades att investeringarna under 1980-talet uppgick till i genomsnitt drygt 7 miljarder kronor per år (2002 års prisnivå). I början av 1990-talet sjönk investeringstakten, men ökade under andra halvan av 1990-talet. Takten var därefter stabil, men på en lägre nivå än under 1980-talet. Mellan 2000 och 2002 uppgick investeringarna till i genomsnitt knappt 4,2 miljarder kronor per år. I budgetpropositionen för 2006 redovisas inte denna indikator.

Utvecklingen av handeln med livsmedel och jordbruksvaror: År 2003 ökade importen med 4 % och år 2004 med 6 % till ca 57 miljarder kronor, medan exporten ökade med 5 % år 2003 och 10 % år 2004 till ca 31 miljarder kronor. Handelsbalansen var därmed negativ och uppgick till ca 26 miljarder kronor. Sedan 1995 har handelsunderskottet ökat med 69 %. Importen av kött och mejeriprodukter har ökat betydligt på senare år. Sedan 1994 har livsmedellexporten ökat med 195 %.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter: Mellan 1996 och 2004 ökade priserna på livsmedel med 9–10 %, vilket är samma ökningstakt som för konsumentpriserna i allmänhet.

Förutom de ovannämnda indikatorerna redovisar regeringen även bl.a. utvecklingen inom jordbruksnäringen. Antalet jordbruksföretag har sedan 1995 minskat med 25 %. År 2004 fanns ca 66 000 jordbruksföretag. Antalet företag med svin, får och höns minskar. Lönsamheten inom jordbruksnäringen har försämrats, priserna på produktionsmedel har stigit med 23 % och avräkningspriserna har sjunkit med 11 % sedan 1995. Vidare redovisas bl.a. åkerarealens användning och ett avsnitt om växtskydd och utsäde.

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen bedömer att målet för livsmedelspolitiken uppfylls väl på jordbruksområdet. De ökande markpriserna (indikator 5) kan förklaras av den låga räntenivån och gällande stödnivå. Samtidigt visar indikatorn att många jordbrukare anser att det är skäligt att investera. Strukturomvandlingen har resulterat i färre men större företag och som en följd av det en mer konkurrenskraftig jordbrukssektor. En hög utnyttjandegrad av produktionskvoterna (indikator 1) kan ses som en indikator på att lönsamheten inom det svenska jordbruket är tillräckligt god för att upprätthålla tillåten produktion. Regeringen konstaterar att en ökad livsmedelsexport är positiv för svensk primärproduktion (indikator 8). Regeringen menar att det utifrån valda indikatorer kan utläsas att utvecklingen inom det svenska jordbruket är relativt stabil. Regeringen konstaterar att indikatorerna pekar mot en strukturrationalisering som ger allt större och mer effektiva gårdar. De visar att jordbruket anpassar sig till krav på lönsamhet och att företagen anpassar sig alltmer till marknadens villkor. Regeringen menar att det är för tidigt att tydligt se konsekvenserna av jordbruksreformen. Regeringen har för avsikt att noga följa dess konsekvenser.

2.5 Regeringens redovisning för verksamhetsområde Fiske

I budgetpropositionen för 2006 redovisar regeringen följande resultat inom verksamhetsområdet Fiske för år 2004 utifrån de indikatorer som angetts. Regeringen redovisade inga resultatindikatorer för detta verksamhetsområde i budgetpropositionen för 2005.

Överskridande av fiskekvoter: Under 2004 har inga fiskekvoter överskridits. Fiskeföretagens följsamhet mot bestämmelser om rapporteringsskyldigheter, ransoner och särskilda båtkvoter har förbättrats. Förekomsten av otillåtet fiske i rapporteringen har minskat och kvaliteten i uppgifter om fisket har förbättrats.

Genomförandetakten för fiskeprogrammen: Strukturprogrammets genomförandegrad har ökat under 2004 jämfört med tidigare år. En bristande investeringsvilja inom fiskerinäringen till följd av försämrad lönsamhet inom delar av sektorn har påverkat strukturprogrammets genomförande negativt.

Landningsvärdet per yrkesfiskelicens: Värdet per licens har ökat.

Dessutom redovisas bl.a. att antalet yrkesfiskare har minskat med 8 % mellan åren 2003 och 2004.

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen menar att de valda indikatorerna för fiskeområdet visar ett varierat resultat. I sin analys framför regeringen att målen om att skydda och bevara de levande akvatiska resurserna inte har uppfyllts. Situationen för de flesta fiskbestånden har visat en negativ utveckling, medan en positiv utveckling har skett för några fiskbestånd. Regeringen drar bl.a. slutsatsen att en mer effektiv kontroll är viktig för att målen för den gemensamma fiskeripolitiken skall kunna uppnås.

2.6 Regeringens redovisning för verksamhetsområde Säkra livsmedel

I budgetpropositionerna för 2005 och 2006 redovisar regeringen följande resultat inom verksamhetsområdet Säkra livsmedel för åren 2003 och 2004 utifrån de indikatorer som angetts:

Den kommunala och statliga inspektionsverksamhetens frekvens och kvalitet: Inspektionsfrekvensen i den kommunala tillsynen är fortsatt låg och fortsätter att minska. I kommuner där datorbaserade inspektioner används uppges tillsynen ha effektiviserats. Frekvensen på Livsmedelsverkets tillsyn redovisas inte i budgetpropositionen för 2006, men det uppges att utvärderingar visar på vissa behov av förbättringar, vilka också har genomförts eller avses att genomföras.

Antalet kommuninspektioner¹ och länsmöten²: Mellan åren 2001 och 2004 har antalet länsmöten minskat något från 39 till 37 och antalet inspekterade kommuner från 80 till 64. I båda fallen noteras dock en ökning mellan åren 2003 och 2004. Antalet normerande inspektioner³ ökade under perioden 2001–2004 från 80 till 112. Mellan åren 2003 och 2004 skedde dock en minskning.

Antalet externa besökare på Livsmedelsverkets webbplats: Antal externa besökare på webbplatsen fortsätter att öka (1 900 besökare/dag år 2002, 2 400 besökare/dag år 2003 och 3 800 besökare/dag år 2004).

Regeringens analys och slutsatser

¹ Livsmedelsverkets kommuninspektioner syftar till att träffa kommunala politiker och tjänstemän för att granska och stödja kommunernas livsmedelstillsyn, påverka kommunerna så att de fullgör sina uppgifter inom livsmedelstillsynen samt förmedla och inhämta kunskap i syfte att erhålla en likvärdig tillsyn i landet. (Källa: www.slv.se)

² Länsmöten hålls mellan Livsmedelsverket, länsstyrelser och kommuner. Vid dessa möten informeras, diskuteras och utväxlas synpunkter inom hela området för livsmedelstillsyn. (Källa: www.slv.se)

³ Livsmedelsverkets normerande inspektioner genomförs hos kommunerna och är ett verktyg i verkets samordnande tillsynsarbete. Verket följer upp såväl förhållanden vid företaget som kommunens tillsynsaktivitet mot företaget. (Källa: prop. 2004/05:72)

Regeringen menar att de indikatorer som har valts för området visar en i huvudsak positiv bild. Indikator 1 visar att det finns behov av förbättringar för att måluppfyllelsen skall bli bättre. Åtgärder som vidtagits eller håller på att vidtas förväntas dock åstadkomma en förbättrad måluppfyllelse. Indikator 3 visar att många konsumenter försöker aktivt ta reda på vad som är nyttigt. I sin analys konstaterar regeringen bl.a. att delar av regelverket fungerar bra och att det inte finns någon bra bedömning av antalet matförgiftningar i Sverige.

3 Kommentarer

I detta avsnitt redovisas kommentarer vad avser budgetpropositionerna för 2005 och 2006. Kommentarna avser huvudsakligen målen och resultatredovisningens utformning, inte målen innehåll eller det faktiskt uppnådda resultatet. Kommentarna avser endast politikområdet Livsmedelspolitik.

Inledningsvis kan konstateras att regeringens redovisning av resultat i förhållande till av riksdagen fattade beslut om mål och anslag ger värdefull information och underlag för politiska beslut om verksamhetens inriktning och dimensionering. Formerna för denna redovisning är sedan flera år föremål för utveckling. Regeringen har aviserat att den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation till riksdagen skall övervägas. Det är viktigt att riksdagens utskott kan delta i detta utvecklingsarbete genom en aktiv dialog med regeringen. I det fortsatta utvecklingsarbetet för politikområdet Livsmedelspolitik är följande punkter viktiga att uppmärksamma: Målen inom politikområdet, de indikatorer och resultatmått som regeringen använder för att redovisa och bedöma resultaten i förhållande till målen, budgetpropositionens struktur för resultatredovisningen, politikområdesindelningen samt behovet av resultatskrivelser.

3.1 Mål

Både riksdagen och regeringen har vid olika tillfällen uttalat att mål bör vara tydliga och formuleras på ett sådant sätt att de är möjliga att följa upp, vilket ställer krav på fortsatt utveckling av målformuleringar. Finansutskottet har framfört att allmängiltiga mål som inte ger uttryck för politiska prioriteringar och som inte är nedbrytbara i kvantitativa termer inte kan tjäna som underlag för en politisk styrning av statlig verksamhet.

Målstruktur: För politikområdet Livsmedelspolitik redovisas i budgetpropositionerna två parallella mål som beslutats av riksdagen: dels målet för politikområdet, dels tre övergripande mål för regeringens arbete med att förändra jordbruks- och livsmedelspolitiken inom EU. Målen är delvis överensstämmande. Dessutom redovisas mål för några verksamhetsområden

som regeringen har beslutat. För fiskeområdet redovisas även målet för den gemensamma fiskeripolitiken. Det framgår inte av budgetpropositionen hur de olika målen är tänkta att förhålla sig till varandra när det gäller styrning och uppföljning av det livsmedelspolitiska området.

Konkretisering av mål: Målet för livsmedelspolitiken ändrades genom riksdagens beslut hösten 2004 i syfte att tydligare sätta fokus även på konsumenterna. När det gäller produktionen av livsmedel anges i målet tre aspekter: att produktionen skall vara ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar. Av budgetpropositionerna framgår inte mer konkret målets innebörd eller hur måluppfyllelsen kan mätas. Detta gäller särskilt hur måluppfyllelsen vad gäller ekologiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion skulle kunna mätas. Erfarenheten från senare år visar att det inom olika politikområden är svårt att formulera konkreta och direkt uppföljningsbara mål som speglar den politiska viljeinriktningen i sin helhet. Ett sätt att konkretisera det nuvarande målet är att i budgetpropositionens målavsnitt ange hur måluppfyllelse skall mätas.

3.2 Indikatorer och resultatmätt

Riksdagen har uttalat att regeringens resultatbedömningar borde sättas i tydligare relation till uppsatta mål och att resultatinformationen skall vara relevant i förhållande till de uppsatta målen. Finansutskottet har vidare framför att resultat och utveckling i större utsträckning än hittills bör redovisas i kvantitativa termer med hjälp av indikatorer eller nyckeltal. Riksdagen har pekat på att det är viktigt att mål och resultatbedömningar kopplas ihop med budgetförslagen och kan ses som en integrerad helhet. Även regeringen har bl.a. pekat på att resultat för politikområden och för myndigheter i ökad utsträckning bör redovisas och beskrivas med hjälp av resultatindikatorer.

Koppling mellan indikatorer och mål: Målet för livsmedelspolitiken är en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. För att mäta graden av måluppfyllelse inom politikområdet Livsmedelspolitik använder regeringen åtta indikatorer för jordbruksområdet, tre indikatorer för fiske och tre indikatorer för området Säkra livsmedel.

För jordbruksområdet är sex av åtta indikatorer inriktade på primärproduktionens ekonomiska aspekter. Indikator 1 (utnyttjande av kvoter) kan enligt resultatredovisningen användas som en indikator på lönsamheten inom jordbruket, där en hög utnyttjandegrad indikerar att lönsamheten är tillräckligt god för att upprätthålla tillåten produktion. Indikator 2 (åkerareal per företag) visar förändringar i företagets storlek, och enligt resultatredovisningen leder en ökande åkerareal per företag till större jordbruksföretag och en mer konkurrenskraftig jordbrukssektor. Indikatorerna 3 och 4 är inriktade på mjölkproduktionen, och enligt resultatredovisningen indike-

rar den redovisade utvecklingen en storleksrationalisering inom jordbruket. Indikatorerna 5 och 6 visar ökande arrende- och markpriser, vilket enligt resultatredovisningen indikerar god lönsamhet inom jordbrukssektorn, även om också bl.a. låga räntenivåer kan ses som en förklaring till ökade markpriser. Indikator 8 (utvecklingen av handeln med livsmedel och jordbruksvaror) mäter förändringar i import och export. Enligt resultatredovisningen indikerar utvecklingen bl.a. att företagen anpassar sig alltmer till marknadens villkor. En indikator (konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter) mäter de ekonomiska effekterna för konsumenterna.

När det gäller fiskeområdet har tre nya indikatorer tagits fram till budgetpropositionen för 2006. Syftet med indikatorerna förklaras, men kopplingen till det av riksdagen beslutade målet för politikområdet är inte tydlig. Som exempel kan nämnas att indikator 1 (överskridande av fiskekvoter) bedöms gentemot regeringens mål för fiskerikontrollen, inte gentemot riksdagens mål för livsmedelspolitiken. Regeringen gör vidare en bedömning av resultaten i förhållande till den gemensamma fiskeripolitiken.

Även när det gäller området Säkra livsmedel är det oklart hur de angivna indikatorerna kan knytas till målet för politikområdet. Två av de tre indikatorerna handlar om tillsynsverksamhet. Det utvecklas inte hur förändringar i antalet inspektioner och möten kan knytas till målet om en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan. Indikator 3 (antal externa besökare på Livsmedelsverkets webbplats) handlar om konsumenternas kunskap om mat och matvanor för att kunna göra medvetna val. Indikatorn visar en mycket positiv utveckling, vilket i resultatredovisningen tolkas som att många konsumenter aktivt försöker ta reda på vad som är nyttigt.

För alla verksamhetsområden gäller att det inte redovisas vilken påverkan som den redovisade utvecklingen av indikatorerna har på målets ekologiska och sociala dimension. Det är viktigt att kopplingen mellan indikatorer och mål är tydlig och att indikatorerna speglar det av riksdagen beslutade målet i dess helhet, dvs. även den ekologiska och sociala dimensionen. Det finns utrymme för fortsatt utveckling när det gäller denna fråga. En tydligare redovisning av syftet med varje indikator skulle dessutom underlätta utskottets behandling av resultatinformationen.

När det gäller jordbruksområdet kan noteras att en viss förändring har skett i valet av indikatorer mellan budgetpropositionen för 2005 och budgetpropositionen för 2006 utan att orsaken till detta kommenteras. Dessa förändringar gör det svårare att följa utvecklingen över tid. Det framgår inte av resultatredovisningen varför två av indikatorerna är inriktade på mjölkproduktion.

Jämförelser över tid: Redovisningen av de olika indikatorerna varierar. Jämförelser görs i flera fall mellan två år, t.ex. föregående år och det år då Sverige blev medlem av EU. Sådana jämförelser är väsentliga för att riks-

dagen skall kunna bedöma resultatet. I några fall redovisas tidsserier där resultaten för de senaste tre åren kan jämföras. Det är svårare att följa indikatorernas utveckling över tid inom t.ex. fiskeområdet.

Tidsserier behöver redovisas i ökad utsträckning. En ökad redovisning av tidsserier som går att följa skulle förbättra beslutsunderlaget samt underlätta för riksdagen att göra en egen bedömning av det faktiskt uppnådda resultatet och måluppfyllelsen. Utskottet bör få information om utvecklingen dels de senaste 3–5 åren, dels på längre sikt. Sådan information kan med fördel redovisas i tabeller för att ge ökad tydlighet. En mer kontinuerlig redovisning av tidsserier borde kunna underlätta för utskottet att analysera trender och tendenser.

Analys av redovisade resultat: I resultatredovisningens analysavsnitt har regeringen möjlighet att bedöma resultatindikatorernas utveckling i förhållande till målet för politikområdet. För vissa indikatorer gör regeringen en sådan bedömning, medan det för andra redovisade resultat inte är tydligt hur regeringen bedömer att de skall ses i förhållande till målen (t.ex. vilken betydelse ökningen av genomsnittlig åkerareal per företag har för måluppfyllelsen).

Koppling mellan redovisat resultat och anslagsförslag: Det framgår inte klart hur sambandet mellan redovisat resultat, måluppfyllelse och regeringens förslag om de olika verksamheternas fortsatta inriktning och resursbehov inom det livsmedelspolitiska området ser ut, dvs. vilka förslag till anslagsförändringar som regeringens resultatbedömning utmynnar i.

Fortsatt utveckling av indikatorer: Med utgångspunkt i de redovisade indikatorerna bör ytterligare och i vissa fall förändrade resultatindikatorer kunna tas fram i syfte att kunna redovisa ett mer heltäckande resultat för riksdagen i förhållande till målet för politikområdet Livsmedelspolitik. Av bl.a. regleringsbrevet till myndigheterna inom det livsmedelspolitiska området framgår att det pågår ett arbete med att utveckla indikatorer för uppföljning. Som exempel kan nämnas att Livsmedelsverket har haft i uppdrag att redovisa förslag på högst fem indikatorer som kan användas för att bedöma Livsmedelsverkets måluppfyllelse.

Koppling mellan övrig resultatinformation och mål: Förutom indikatorerna redovisar regeringen även annan resultatinformation i budgetpropositionen. För en del av den information som redovisas är det svårt att se den direkta kopplingen till av riksdagen beslutade mål.

3.3 Strukturen för regeringens resultatredovisning

Riksdagen har tidigare framfört att resultatredovisningen i större utsträckning än hittills skall avse resultat och i mindre grad aktiviteter av typen vidtagna åtgärder eller pågående utredningar. En tydlig åtskillnad skall göras mellan å ena sidan resultatinformation och resultatanalys, å andra

sidan regeringens resultatbedömning. Regeringen har delat in budgetpropositionens information om mål och resultat under rubrikerna Mål, Insatser (inom politikområdet och utanför politikområdet), Resultatbedömning (dels resultat, dels analys och slutsatser) samt Politikens inriktning. Denna indelning tillämpas allmänt som struktur för budgetpropositionen och syftar till att underlätta tillgängligheten till den presenterade informationen.

Omfattande information: I budgetpropositionen redovisas en stor mängd information, både av övergripande och av detaljerad karaktär. Det kan övervägas i vilken utsträckning som riksdagen behöver detaljerad information för att kunna bedöma resultatet för politikområdet. En stor mängd detaljerad information bidrar inte med nödvändighet till att utskottets möjlighet att bedöma resultaten ökar. I stället kan detta göra det svårt för mottagaren att hitta relevant information.

Resultatredovisningens struktur: Det kan konstateras att den allmänna strukturen för resultatredovisningarna inte följs fullt ut. Som exempel kan nämnas att under rubriken Resultatbedömning redovisas även insatser och mer allmän information om tillståndet och utvecklingen inom de olika områdena. Åtskillnaden mellan resultatinformation och resultatbedömning är inte helt klar, t.ex. redovisas ofta fakta under rubriken Analys och slutsatser. En mer renodlad struktur av redovisningen skulle underlätta riksdagens hantering och dessutom antagligen innebära färre upprepningar.

Redovisning av resultatindikatorer: Redovisningen av indikatorerna och deras utveckling är inte konsekvent. En mer konsekvent och stringent redovisning av indikatorernas utveckling i tur och ordning skulle ge utskottet en mer tydlig resultatinformation.

Resultat och omvärldsfaktorer: Det är inte alltid entydigt vad i resultatredovisningen som är att betrakta som faktiska resultat av statens respektive gemenskapens insatser och vad som snarare är att betrakta som omvärldsförändringar. En tydligare uppdelning av insatser, resultat och omvärldsförändringar skulle kunna förbättra överskådligheten för mottagaren och underlätta att överblicka om den resultatinformation som riksdagen har att ta ställning till är tillräcklig för utskottets värdering av det redovisade resultatet och för att bedöma regeringens förslag till anslagsfördelning.

Ingen resultatbedömning för politikområdet som helhet: Regeringens redovisning av resultatet av statens insatser följer den indelning i verksamhetsområden som regeringen har gjort. Regeringen gör ingen samlad resultatbedömning för politikområdet som helhet, utan enbart för tre verksamhetsområden. En del av bedömningarna görs mot mål som riksdagen inte har beslutat om och en del av dessa mål redovisas inte i budgetpropositionen. Det skulle underlätta för utskottet att bedöma det resultat som

redovisas om regeringen gjorde en redovisning och bedömning av uppnådda resultat för politikområdet som helhet och om denna tydligare knöts till det mål som riksdagen har beslutat om.

3.4 Politikområdesindelning

Riksdagen har tidigare pekat på att den bristande överensstämmelsen mellan utgiftsområden och politikområden gör det svårt att få en överblick av mål, insatser och resultat för respektive utskotts beredningsområde. Regeringen har i budgetpropositionen för 2005 (volym 1) pekat på en del allmänna åtgärder kring frågan om indelningen i politikområden och utgiftsområden. Regeringen menar bl.a. att de problem som riksdagen pekat på skulle mildras om regeringen för respektive myndighet redovisade såväl finansiering som bidrag till målluppfyllelse på politikområdesnivå. Finansutskottet har i betänkande 2004/05:FiU1 framfört att det grundläggande problemet med bristande överensstämmelse mellan utgiftsområden och politikområden kvarstår. Utskottet förutsätter att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet tillser att indelningen i politikområden så långt möjligt följer indelningen i utgiftsområden. I betänkande 2004/05:FiU28 förutsätter utskottet att regeringens arbete med hur indelning i politikområden skall kunna följa indelningen i utgiftsområden ges hög prioritet. Regeringen har i budgetpropositionen för 2006 (volym 1) aviserat sin avsikt att i särskild ordning och i nära dialog med företrädare för riksdagen och förvaltningen överväga den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation.

Inom de två utgiftsområden som bereds av miljö- och jordbruksutskottet ingår anslag som tillhör politikområden vars mål och resultat redovisas i delar av budgetpropositionen som bereds av andra utskott (Utbildningspolitik och Forskningspolitik). Dessutom redovisas mål och resultat inom det samepolitiska området för anslag som bereds av konstitutionsutskottet. Den nuvarande indelningen i politikområden innebär att miljö- och jordbruksutskottet inte får fullständig mål- och resultatinformation tillsammans med anslagen inom de utbildnings- och forskningspolitiska områdena.

3.5 Resultatskrivelser

Riksdagen har beslutat att regeringen senast den 14 maj varje år skall lämna resultatredovisningar för alla utgiftsområden i skrivelser (2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23). År 2002 var det första året som sådana skrivelser lämnades. I budgetpropositionen för 2003 framförde regeringen att det var alltför optimistiskt att ha som ambition att redan år 2003 lämna resultatskrivelser för alla utgiftsområden. Regeringen förordade i stället ett successivt införande över ett antal år (prop. 2002/03:1, utg.omr. 2). Som svar på detta framhöll finansutskottet att det fick förutsättas att Regeringskansliet följer vad utskotten tar upp i sina budgetbetänkanden om fördjupad resultatredovisning på olika områden samt att man även på annat sätt

genom direkta kontakter med respektive utskott kommer överens om när och med vilken inriktning resultatskrivelser skall lämnas (bet. 2002/03: FiU2). I budgetpropositionen för 2005 (volym 1) menar regeringen att hur ofta resultatredovisningar bör lämnas till riksdagen får diskuteras mellan berörda utskott och departement.

Miljö- och jordbruksutskottet har hittills berett ett antal skrivelser med resultatinformation, bl.a. Landsbygdspolitik – resultatskrivelse (skr. 2002/03: 111) och Sanering och återställning av förorenade områden – resultatredovisning (skr. 2003/04:141). Ingen resultatskrivelse har lämnats inom livsmedelsområdet.

Resultatskrivelser är en möjlighet för riksdagen att få fördjupad resultatinformation inom ett område som utskottet anser vara av särskilt intresse att belysa. I samband med höstens budgetberedning har utskottet möjlighet att överväga behovet av en mer utförlig resultatredovisning i form av en resultatskrivelse för någon del av politikområdet Livsmedelspolitik.

Bil. 1: Riksdagen och den ekonomiska styrningen

Allmänt om den statliga styrningen

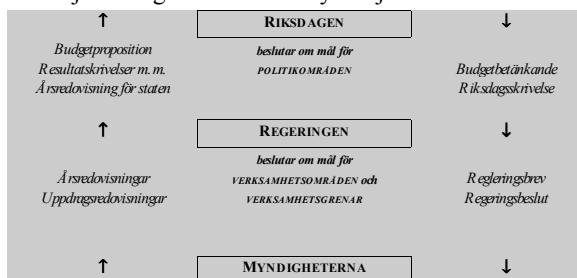
Enligt lagen (1996:1059) om statsbudgeten skall regeringen till riksdagen redovisa mål och resultat som uppnåtts inom olika verksamhetsområden. Som en del i utskottens löpande uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Budgetpropositionen är en viktig källa för regeringens redovisning av resultat, men resultatinformation redovisas även i bl.a. särpropositioner, resultatskrivelser och andra skrivelser från regeringen.

Den statliga verksamheten delas in i *politikområden* och finansieringen av denna delas in i statsbudgetens *utgiftsområden*. Politikområdena delas av regeringen sedan in i *verksamhetsområden* som i sin tur delas in i *verksamhetsgrenar*.

Utgiftsområde XX						
Politikområde 1			Politikområde 2			
<i>Verks.omr. A</i>		<i>Verks.omr. B</i>		<i>Verks.omr. C</i>		<i>Verks.omr. D</i>
Verks.gren	Verks.gren	Verks.gren	Verks.gren	Verks.gren	Verks.gren	Verks.gren
a	b	c	d	e	f	g

I korthet innebär den statliga styrmodellen att riksdagen beslutar om mål för politikområden och regeringen beslutar om mål för verksamhetsområden och verksamhetsgrenar. När det gäller resurserna beslutar riksdagen om anslagen och regeringen om den närmare fördelningen på anslagsposter etc. Myndigheter och institutioner redovisar uppnådda resultat till reger-

ingen i sina årsredovisningar utifrån de återrapporteringskrav som regeringen har beslutat i regleringsbrev. Resultatinformationen, som granskas av Riksrevisionen, utgör en grund för regeringens återrapportering till riksdagen. Regeringen redovisar sedan resultat till riksdagen och bedömer dessa i förhållande till de mål för politikområdena som riksdagen beslutat om. Följande figur illustrerar styrkedjan.

Målen för politikområdena är till sin natur övergripande. Den statliga målhierarkin bygger på att målen på underliggande nivåer blir mer konkreta och att de mål som riktar sig till myndigheterna kompletteras med krav på återrapportering till regeringen. Dessa mål och återrapporteringskrav återfinns i regleringsbrev till myndigheterna. Detta innebär att de oftast allmänt formulerade målen på politikområdesnivå blir mer konkreta när de delats upp på verksamhetsgrennivå och kompletterats med återrapporteringskrav.

Verksamhetsstruktur för politikområde Livsmedelspolitik

Politikområde Livsmedelspolitik. Mål: En ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar livsmedelsproduktion som speglar konsumenternas efterfrågan (prop. 2004/05:1, utg.omr. 23, bet. 2004/05: MJU2).

1. Verksamhetsområde Jordbruk. Mål: En säker och konkurrenskraftig jordbruksproduktion som styrs av konsumenternas efterfrågan och bidrar till global utveckling (regeringsbeslut 2004-12-22).

Verksamhetsgren 1.1 Den gemensamma jordbrukspolitiken. Mål: Ett kostnadseffektivt, förenklat, enhetligt och korrekt genomförande av EU-stöden.

Verksamhetsgren 1.2 Utredningar och internationellt arbete: Mål: Ett produktivt och resultatriktat analysarbete avseende den strukturella och ekonomiska utvecklingen inom livsmedelssektorn.

Verksamhetsgren 1.3 Jordbruks- och livsmedelsstatistik. Mål: En relevant och lättillgänglig jordbruks- och livsmedelsstatistik av god kvalitet.

Verksamhetsgren 1.4 Fytosanitärt arbete: Mål: Ett gott fytosanitärt sundhetsläge.

Verksamhetsgren 1.5 Växsortprövning. Mål: a) Växtodlingen i hela landet skall ha tillgång till sådana växsorter som ger möjlighet för en växtodling som är anpassad till odlingsförutsättningarna i landet och till behovet av en uthållig växtodling. b) Ett aktivt deltagande i det internationella arbetet på området.

Verksamhetsgren 1.6 Utsädeskontroll. Mål: a) Ett fullgott utsäde används i hela landet. b) Ett aktivt deltagande i det internationella normeringsarbetet. c) En ökad kompetens i molekylärbiologiska tekniker. d) En effektiv kontroll av inblandningar av genetiskt modifierade organismer i konventionellt utsäde.

2. Verksamhetsområde Fiske. Mål: a) Ett ekologiskt hållbart fiske och vattenbruk. b) En ekonomiskt och socialt hållbar utveckling av landsbygden. c) En utökad samverkan med berörda intressenter (regeringsbeslut 2004-12-22).

Verksamhetsgren 2.1 Kunskapsuppbyggnad. Mål: Vetenskapliga underlag av hög kvalitet, samt metoder och tekniker för att anpassa uttaget av fisk till ett långsiktigt hållbart nyttjande, minska fiskets bifångster och miljöpåverkan, öka skyddet för hotade fiskarter och stammar, minska negativa effekter av övrig mänsklig verksamhet på fiskresursen samt gynna utveckling av ett långsiktigt hållbart vattenbruk.

Verksamhetsgren 2.2 Resursförvaltning: Mål: a) Förvaltningsåtgärder skall präglas av transparens och delaktighet så att den biologiska mångfalden bevaras och ett livskraftigt, uthålligt fiske och vattenbruk utvecklas. b) Välinformerade konsumenter som har tillgång till fisk av god kvalitet. c) Yrkes- och fritidsfiske, vattenbruk samt fiskberedning bidrar till utveckling av landsbygden.

Verksamhetsgren 2.3 Fiskerikontroll: Mål: a) Fastställda fiskekvoter och andra begränsningar skall inte överskridas. b) Överträdelser mot nationell lagstiftning och gemenskapslagstiftning skall förebyggas. c) Hög tillgänglighet till relevant fiskeriinformation.

3. Verksamhetsområde Säkra livsmedel. Mål: Målet är att alla livsmedel skall vara säkra och att konsumenterna skall ha tillräcklig kunskap om mat och matvanors betydelse för att kunna göra medvetna val (regeringsbeslut 2004-12-22).

Verksamhetsgren 3.1 Regelarbete. Mål: a) Ett tydligt och enkelt regelverk på livsmedelsområdet som är anpassat till små och stora företags olika förutsättningar. b) Att bistå regeringen med underlag, utredningar, analyser och annat stöd i arbetet med livsmedelsfrågor inom EU och i andra internationella forum.

Verksamhetsgren 3.2 Tillsyn. Mål: a) En effektiv och likvärdig livsmedels-tillsyn i hela landet. b) Ett effektivt stöd till och uppföljning av lokala och regionala tillsynsmyndigheter. c) En effektiv operativ tillsyn.

Verksamhetsgren 3.3 Information och nutrition. Mål: a) Ett litet antal sjukdomsfall orsakade av dålig hantering av livsmedel. b) Bra matvanor och god nutritionsstatus i hela befolkningen, särskilt hos barn och ungdomar.

Verksamhetsgren 3.4 Kunskapsuppbyggnad. Mål: a) Naturvetenskapliga studier, kostvaneundersökningar och vid behov samhällsekonomiska analyser av god kvalitet och hög relevans med direkt koppling till Livsmedelsverkets regelarbete, livsmedelstillsyn och informationsverksamhet. b) Att följa utvecklingen inom Livsmedelsverkets ansvarsområde.

4. Verksamhetsområde Samhällsekonomiska analyser. Mål: Samhällsekonomiska analyser inom jordbruks-, livsmedels- och fiskeområdet (regeringsbeslut 2004-12-22).

Verksamhetsgren 4.1 Utredning och analys. Mål: SLI:s analyser skall utformas så att de kan utgöra underlag för regeringens långsiktiga och strategiska beslut samt öka kunskapen om de ekonomiska sambanden inom jordbruks- och livsmedelssektorn såväl i primärled som i efterföljande led. I analyser av nedanstående områden skall effekter för producenter, konsumenter, skattebetalare och miljön i Sverige och EU studeras: den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) i olika reformperspektiv, EU:s och Sveriges lagstiftning för säkra livsmedel och djurskydd, frågor i anslutning till utvidgningen av EU, frågor i anslutning till förhandlingarna inom Världshandelsorganisationen WTO, frågor i anslutning till nästa finansiella perspektiv, Agenda 2007 samt ekonomiska analyser av fiskefrågan, särskilt av EU:s gemensamma fiskeripolitik.

Bil. 2: Dialogen mellan riksdag och regering

Inledning

I denna bilaga redovisas den pågående dialogen mellan riksdagen och regeringen om mål- och resultatinformation. Riksdagen har uttalat att det är av stor vikt att formerna för en fördjupad samverkan i resultatdialogen mellan riksdagsutskotten och regeringen utvecklas ytterligare. Inom ramen för denna dialog bör tydliga krav ställas från riksdagens sida om resultatredovisningens form och innehåll (förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23).

Utskottens beredning av resultatinformationen i budgetpropositionen

Regeringens redovisning i budgetpropositionen av hur statens medel använts och vilka resultat de givit upphov till i förhållande till de mål som beslutats för de olika politikområdena är en av grunderna för riksdagens beslut om att anslå medel för kommande budgetår. Resultatet av statens

insatser redovisas även i särpropositioner och resultatskrivelser. Utskottens behandling av regeringens resultatinformation kan ses som en del av riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete.

Förutsättningarna för målstyrning och resultatredovisning skiljer sig åt mellan olika politikområden. Detta innebär att utskottens krav på utformningen av mål- och resultatstyrningen skiljer sig åt mellan olika politikområden. Mot den bakgrunden har flera utskott betonat att utvecklingen av målen och resultatredovisningarna bör ske i dialog mellan riksdag och regering. Utskottens budgetbetänkanden är centrala i denna dialog.

Riksdagens utredningstjänst har gjort en genomgång av utskottens arbete i budgetberedningen med att bedöma mål och resultat hösten 2004. I genomgången uppmärksammades utskottens bedömningar både vad gäller innehåll och form. Genomgången visar sammanfattningsvis:

- Tolv utskott (bl.a. MJU) hade förslag till riksdagsbeslut som rörde *innehållet i mål*.
- Sex utskott hade förslag till riksdagsbeslut som rörde *utformningen av mål*. Ytterligare tre utskott diskuterade sådana frågor i betänkandertexterna.
- Inget utskott hade förslag till riksdagsbeslut som rörde *det faktiskt uppnådda resultatet* av statens insatser inom politikområdet. Sex utskott gjorde bedömningar i betänkandertexterna, varav tre (bl.a. MJU) lyfte fram detta i rutor.
- Fem utskott hade förslag till riksdagsbeslut som rörde *utformningen av regeringens resultatredovisning till riksdagen* och ytterligare fem utskott (bl.a. MJU) gjorde bedömningar av resultatredovisningarna i betänkandertexterna.

Det fortsatta utvecklingsarbetet kring mål- och resultatstyrning

Utvecklingen av formerna för mål- och resultatstyrningen inom staten har pågått under ett flertal år. I det följande redovisas huvuddragen i vad regering och riksdag har uttalat kring resultatredovisning under de två senaste åren.

I samband med beredningen av statsbudgeten för år 2004 beslutade riksdagen i enlighet med finansutskottets förslag att ge regeringen till känna vad utskottet framhöll om en mål- och resultatstyrning bättre anpassad till riksdagens arbetsformer. Finansutskottet menade att uppställda mål bör vara tydliga och lätt uppföljningsbara. För att underlätta riksdagens uppföljningsarbete bör man i större utsträckning använda sig av olika typer av indikatorer. I budgetarbetet borde enligt finansutskottet också medelsberäkningar kopplas starkare ihop med de resultat som kommer fram i resultatuppföljningen. Finansutskottet menade att om mål- och resultatstyrningen skall kunna få en bredare uppslutning i riksdagen är det angeläget att sambandet mellan uppföljningens resultat och de föreslagna anslagsnivå-

erna kommer till klarare uttryck i regeringens budgetförslag. Utskottet uppmärksammade vidare bl.a. bristen på överensstämmelse mellan indelningen i utgiftsområden och politikområden (bet. 2003/04:FiU2).

Som ett svar på de önskemål som riksdagen vid ett flertal tillfällen har uttryckt redovisade regeringen i budgetpropositionen för 2005 (prop. 2004/05:1, volym 1, s. 257 f.) inriktningen på det fortsatta utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen i staten. Regeringen gör bedömningen att den resultatredovisning som årligen lämnas till riksdagen i budgetpropositionen även fortsättningsvis bör utvecklas i syfte att öka riksdagens möjligheter att bedöma statliga verksamheters måluppfyllelse och att ställa resultaten i relation till kostnaderna. Detta så att riksdagen ges ökade förutsättningar att bedöma de av regeringen föreslagna anslagsnivåerna. Det betonas bl.a. att utformningen av resultatredovisningen ytterst är beroende av den beskrivna verksamhetens karaktär och respektive utskotts önskemål. Regeringen konstaterar att många utskott förra hösten efterlyste en förbättrad resultatredovisning från regeringen.

Finansutskottet framhöll i budgetbetänkandet hösten 2004 att regeringens redogörelse för inriktningen på det fortsatta utvecklingsarbetet ligger i linje med vad utskottet tidigare framhållit och att det är positivt att resultatredovisningen utvecklas även fortsättningsvis. Därmed kan riksdagens möjligheter att bedöma statliga verksamheters måluppfyllelse och att ställa resultaten i relation till kostnaderna förbättras. Riksdagen ges dessutom ökade förutsättningar att bedöma de av regeringen föreslagna anslagsnivåerna. Utskottet ser vidare positivt på en ökad koppling mellan redovisningen av myndigheters verksamhet och redovisningen av måluppfyllelsen på politikområdesnivå, men kopplingen mellan beslut om anslag och uppföljningen av resultat förblir dock begränsad så länge ett politikområde hör till mer än ett utgiftsområde. Det grundläggande problemet med bristande överensstämmelse mellan utgiftsområden och politikområden kvarstår. Utskottet förutsätter att regeringen i det fortsatta utvecklingsarbetet tillser att indelningen i politikområden så långt möjligt följer indelningen i utgiftsområden (bet. 2004/05:FiU1).

I skrivelsen Årsredovisning för staten 2004 anförde regeringen att arbetet med att för vissa utvalda politikområden precisera målen och att redovisa indikatorer som beskriver i vilken grad målen uppfylls påbörjas i och med budgetpropositionen för 2006 (skr. 2004/05:101, kapitel 13). Vidare anförde regeringen att ambitionen är att i budgetpropositionen för samtliga politikområden redovisa vilka resurser verksamheten förbrukat respektive hur verksamheten i sin helhet finansieras. Av skrivelsen framgår dessutom att regeringen har för avsikt att överväga hur indelningen i politikområden så långt möjligt skall kunna följa indelningen i utgiftsområden och utskott.

Finansutskottet anförde i betänkande 2004/05:FiU28 att man förutsatte att regeringens arbete med hur indelningen i politikområden skall kunna följa indelningen i utgiftsområden och utskott ges hög prioritet och att en

tidsplan för detta arbete presenteras i budgetpropositionen för 2006. Vidare förutsatte finansutskottet att arbetet med att för vissa politikområden dels precisera målen, dels redovisa indikatorer för dessa intensifieras och ges hög prioritet. Utskottet anförde därtill att det är nödvändigt att kopplingen mellan resultatredovisningen i politikområdestermerna och förslagen till resurstilldelning via anslag till myndigheter och verksamheter förstärks och blir tydligare än i dag.

I budgetpropositionen för 2006 (volym 1) gör regeringen följande bedömning. Den nuvarande indelningen av statlig verksamhet i politikområden tar sin utgångspunkt i den modell riksdagen använder sig av då den beslutar om statsbudgeten, den s.k. rambeslutsmodellen. Indelningen skall också ses som ett sätt att tillmötesgå riksdagens önskemål om en underindelning av utgiftsområden. Den nuvarande modellen och dess tillämpning har fungerat som en utgångspunkt för hur regeringens resultatredovisning struktureras och presenteras i budgetpropositionen. Mot bakgrund av hittills vunna erfarenheter finns det anledning att noga överväga hur intentionerna i lagen om statsbudgeten om regeringens resultatredovisning och riksdagens behov av återrapportering på bästa sätt kan tillgodoses. Regeringen har för avsikt att i särskild ordning och i nära dialog med företrädare för såväl riksdagen som förvaltningen i övrigt överväga den fortsatta inriktningen av arbetet med att ta fram en ändamålsenlig form för redovisning av resultatinformation. Regeringen har för avsikt att under 2006 återkomma till riksdagen med en redogörelse för den närmare inriktningen av förestående utvecklingsinsatser inom området.